

PRIRUČNIK

ZA RAD BIRAČKIH ODBORA

U BOSNI I HERCEGOVINI

– LOKALNI IZBORI 2020. -

**PRIRUČNIK ZA RAD BIRAČKIH ODBORA U BOSNI I HERCEGOVINI –
LOKALNI IZBORI 2020.**

S prilogom: Podsjetnik izbornih radnji na biračkome mjestu

Izdavač: Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine, Danijela Ozme br. 7, 71000 Sarajevo,
tel.: 033/ 251 300, faks: 033/ 251 329, e-mail: info@izbori.ba, mrežna stranica: www.izbori.ba.

Za izdavača: Željko Bakalar, predsjednik

Priručnik pripremili: dr. Ahmet Šantić
Jovan Kalaba

Suradnik na pripremi publikacije: Mustafa Laković

DTP i tisak: GrafoMark, Laktaši

Tiraž: 5.000

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

342.846(497.6)"2020"(035)

ŠANTIĆ, Ahmet

Priručnik za rad biračkih odbora u Bosni i Hercegovini : lokalni izbori 2020. / [priručnik
pripremili Ahmet Šantić, Jovan Kalaba]. - Sarajevo : Centralna izborna komisija Bosne i
Hercegovine, 2020. - 75 str. : ilustr. ; 30 cm

Tekst na hrv. jeziku. - Bibliografija i bilješke uz tekst.

ISBN 978-9958-555-58-9

1. Kalaba, Jovan

COBISS.BH-ID 41112070

Na temelju zaključka Središnjega izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine broj: 04-14-677- /20 od 2. 10. 2020. godine, ovaj priručnik je odobren za rabljenje izornoj administraciji Bosne i Hercegovine za Lokalne izbore 2020.godine

“Svi izrazi pisani u jednom rodu odnose se bez diskriminacije na oba spola”

Ovaj priručnik je publiciran zahvaljujući financijskim sredstvima Vijeća Europe. Stajališta izražena u Priručniku ni na koji način ne odražavaju službeni stav Vijeća Europe.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Priručnik se distribuira besplatno!

Priručnik je, u cjelini ili u pojedinim njegovim dijelovima, zabranjeno umnožavati i distribuirati bez odobrenja Središnjega izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine!

SADRŽAJ

PREDGOVOR	..... stranica 4
1. BIRAČKI ODBOR	
1. Odgovornost i uloga biračkog odbora.....	stranica 7
2. Dužnost predsjednika biračkog odbora i uloga članova biračkog odbora u procesu glasovanja	stranica 7
3. Zapisnik o radu biračkog odbora.....	stranica 9
2. PROMATRAČI	
1.1. Uvodne napomene.....	stranica 10
1.2. Pristup promatrača biračkom mjestu	stranica 10
1.3. Podnošenje primjedbi promatrača na rad biračkog odbora	stranica 10
1.4. Udaljavanje promatrača s biračkog mjesta	stranica 11
1.5. Izgled akreditacija akreditiranih promatrača	stranica 11
3. BIRAČKO MJESTO	
1. Obilježja i osiguranje prostora na biračkome mjestu.....	stranica 13
2. Uređenje ulaza i unutaršnjeg prostora biračkoga mjesta	stranica 14
4. a. REDOVNO BIRAČKO MJESTO	
1. Dan uoči izbora	stranica 19
2. Prije otvaranja biračkog mjesta	stranica 20
3. Otvaranje biračkog mjesta.....	stranica 21
4. Procedure glasovanja	stranica 21
5. Zatvaranje biračkoga mjesta	stranica 24
6. Popunjavanje obrasca za brojno stanje i pakiranje neuporabljenih i oštećenih glasačkih listića	stranica 25
4. b. BROJANJE GLASAČKIH LISTIĆA	
7. Redoslijed brojanja glasačkih listića	stranica 29
8. Glasački listići	stranica 29
9. Radnje prije brojanja glasačkih listića.....	stranica 31
10. Brojanje glasačkih listića — većinski glas.....	stranica 32
11. Brojanje glasačkih listića — otvorena lista	stranica 33
12. Pravilno sjedinjavanje rezultata	stranica 40
5. BIRAČKO MJESTO ZA GLASOVANJE U ODSUSTVU	
1. Procedure glasovanja, brojanja kuverata, evidentiranja podataka u Obrascu za brojno stanje i vođenje Zapisnika o radu biračkog odbora	stranica 41
6. BIRAČKO MJESTO ZA GLASOVANJE NEPOTVRĐENIM – KUVERTIRANIM GLASAČKIM LISTIĆIMA	
1. Procedure glasovanja, brojanja kuverata, evidentiranja podataka u Obrascu za brojno stanje i vođenje Zapisnika o radu biračkog odbora	stranica 43
7. MOBILNI TIM	
1. Procedure glasovanja, brojanja kuverata, evidentiranja podataka u Obrascu za brojno stanje i vođenje Zapisnika o radu biračkog odbora (mobilnoga tima)	stranica 46
8. POSEBNI MOBILNI TIM	
1. Procedure glasovanja birača u samoizolaciji zbog epidemije COVID-19.....	stranica 49
9. INSTRUKCIJA	
1. Instrukcija o postupanju tijela za provedbu izbora na izborni dan u uvjetima epidemije COVID-19.....	stranica 53
10. KAZNE NE ODREDBE	
1. Sankcije propisane Izbornim zakonom BiH (Poglavlje 19a)	stranica 60
2. Zloupotreba biračkoga prava i izborna prevara (Kazneni zakon BiH, Kazneni zakon RS i Kazneni zakon FBiH)	stranica 60
11. ŠEMA PAKIRANJA IZBORNOG MATERIJALA	
Šema pakovanja izbornog materijala	stranica 64
Podsjetnik izbornih radnji na biračkom mjestu	stranica 71

Poštovani predsjednici i članovi biračkih odbora,

Pred vama je Priručnik za rad biračkog odbora u Bosni i Hercegovini – Lokalni izbori 2020. godine koji je podsjetnik na izborne radnje koje se provode na biračkom mjestu i koji je namijenjen upravo vama, članovima organa za provođenje izbora.

Priručnik za rad biračkih odbora sadrži detaljan opis i prikaz rada biračkog odbora na biračkom mjestu, te objašnjava ulogu, dužnosti i odgovornosti predsjednika i članova biračkih odbora i njihovih zamjenika, posmatrača i drugih učesnika izbornog procesa, dan uoči izbora, na dan izbora i noć nakon izbora.

Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine se ove godine kod organizacije izbora suočila sa problemom pojave epidemije Covid-19 koja je znatno usložnila sve radnje u izbornom procesu, te je zbog zaštite života i zdravlja svih sudionika u izbornom procesu donijela Instrukciju o postupanju organa za provođenje izbora na izborni dan u uslovima epidemije Covid-19 kojom je, između ostalog, regulisala način postupanja biračkih odbora na dan izbora.

Priručnik za rad biračkih odbora u Bosni i Hercegovini – Lokalni izbori 2020. godine, je unaprijeđen u smislu da je objašnjeno, šta treba raditi i kako da se ponaša birački odbor, odnosno predsjednik u slučaju kršenja odredbi Izbornog zakona BiH, odnosno kako postupiti ako na biračkom mjestu dođe do zloupotreba biračkog prava, odnosno pokušaja izbornih prevara.

Poštivanje odredbi iz Izbornog zakona BiH i procedura utvrđenih u svim ostalim propisima koje donosi Centralna izborna komisija BiH, a uz pomoć ovog Priručnika za rad biračkih odbora, put je da se izbjegnu greške u radu biračkih odbora, ali i sankcije, te izgradi dobra praksa, kao garancija demokratskih i poštenih izbora.

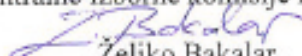
Od vas, kao naročito važnog segmenta izborne administracije očekujemo da tokom svog rada na dan izbora budete prije svega nepristrasni, odgovorni, efikasni, precizni i jasni u objašnjenjima biračima, posmatračima, kao i drugim izbornim akterima.

Ovim putem zahvaljujemo Vijeću Europe za svesrdnu podršku u izradi i objavljivanju ovog Priručnika.

Predsjednik

Sarajevo: septembar 2020. godine

Centralne izborne komisije BiH

Željko Bakalar

1.

BIRAČKI ODBOR

1. BIRAČKI ODBOR

→ Birački odbori su tijela za provedbu izbora koja imenuju gradska/općinska izborna povjerenstva (u daljnjem tekstu "izborna povjerenstva") za svake izbore, na temelju prijedloga ovjerenih političkih subjekata ili svojih evidencija o radu biračkih odbora s ranijih izbora. Birački odbor je neovisan i nepristran u svome radu.

1. ODGOVORNOST I ULOGA BIRAČKOG ODBORA

1.1. Način rada biračkog odbora

- Birački odbor rukovodi radom biračkog mjesta, osigurava pravilnost i tajnost glasovanja i na redovitom biračkom mjestu broji i evidentira rezultate glasovanja.
- Predsjednik biračkog odbora rukovodi radom biračkog odbora, osigurava neometano odvijanje procesa glasovanja na biračkome mjestu.
- Birački odbori donose odluke natpolovičnom većinom od ukupnog broja članova.
- Predsjednik i članovi biračkog odbora odgovorni su za ispravno brojanje glasačkih listića, kao i ispravno pakiranje izbornog materijala.
- Predsjednik ili članovi biračkog odbora ne smiju utjecati na odluku birača.

2. DUŽNOST PREDSEDNIKA BIRAČKOG ODBORA I ULOGA ČLANOVA BIRAČKOG ODBORA U PROCESU GLASOVANJA

a) Birački odbor koji se sastoji od predsjednika i četiri člana

2.1. Predsjednik biračkog odbora:

- rukovodi radom biračkoga odbora i zajedno s članovima biračkoga odbora odgovoran je za zakonitost rada na biračkome mjestu;
- određuje dužnosti svakom članu biračkoga odbora i evidentira ih u Zapisnik o radu biračkoga odbora;
- održava mir i red na biračkome mjestu i njegovoj okolini;
- popunjava sve obrasce;
- osigurava da na biračkome mjestu ne bude oružja ili opasnih predmeta;
- pomaže biračima kojima treba dodatno objašnjenje o procesu glasovanja;
- rješava sva pitanja koja se odnose na identifikaciju i pravo glasa birača i evidentira u Zapisnik vrijeme i okolnosti svih značajnih događaja na biračkome mjestu, na način da za svaki prigovor ukratko u Zapisnik o radu biračkog odbora napiše okolnosti na kojima se prigovor zasniva i što je poduzeo u svezi istoga;
- održava integritet procesa glasovanja, odnosno brojanja glasova;
- za birače čije ime nije upisano na biračkom popisu na tom biračkom mjestu je obvezan izvršiti provjeru s centrom za birački popis ili putem SMS-a na kojem biračkom mjestu taj birač glasuje.

2.2. Član biračkoga odbora zadužen za kontrolu reda:

- osigurava kontrolu kretanja birača na biračkom mjestu;
- osigurava poštivanje svih higijensko–epidemioloških mjera zaštite od strane birača.

2.3. Član biračkog odbora zadužen za identifikaciju:

- provjerava identitet birača;
- pronalazi biračevo ime u izvodu iz Središnjega biračkog popisa;
- upozorava birača na potpisivanje identično kao na identifikacijskome dokumentu;
- osigurava da se birač potpiše pored svog imena u izvodu iz Središnjega biračkog popisa, nakon čega naglas izgovara ime i prezime birača na način da sve osobe koje su prisutne na biračkom mjestu to jasno čuju.

2.4. Član biračkog odbora zadužen za izdavanje glasačkih listića:

- izdaje glasačke listiće biraču;
- objašnjava biraču kako treba ispravno ispuniti glasačke listiće;
- upućuje birača prema slobodnoj glasačkoj kabini u kojoj mu se omogućuje tajnost glasovanja.

2.5. Član biračkog odbora zadužen za kontrolu glasačke kutije:

- upućuje birača na ubacivanje glasačkih listića u glasačku kutiju te napuštanje biračkoga mjesta;
- osigurava da nijedan birač ne napusti biračko mjesto dok u glasačku kutiju ne ubaci glasačke listiće, jedan po jedan, i osigurava da se samo glasački listići ubacuju u glasačku kutiju.

b) Birački odbor koji se sastoji od tri člana:

Ako se birački odbor sastoji od predsjednika i dva člana, član biračkog odbora zadužen za kontrolu reda će istovremeno obavljati i kontrolu glasačke kutije, dok će član biračkog odbora zadužen za identifikaciju istovremeno obavljati i izdavanje glasačkih listića.

c) Zamjenici članova biračkih odbora

Svi članovi biračkog odbora ili njihovi zamjenici moraju biti prisutni tijekom cijelog procesa glasovanja, uključujući i utvrđivanje rezultata glasovanja (članak 5.5 Zakona).

Predsjednik biračkog odbora s članovima i zamjenikom predsjednika i zamjenicima članova usaglašava termine njihovoga angažmana na biračkome mjestu, imajući u vidu razdoblje angažiranja (u izbornom danu – najkasnije od 6,00 sati pa do kasnih noćnih ili ranih juratnjih sati sljedećega dana, njihove potrebe, mogućnost glasovanja, ukoliko nisu glasači na tom biračkom mjestu i sl.).

Posebno je potrebno naglasiti kako u biračkome odboru mogu istovremeno biti angažirani predsjednik/član *ili* njegov zamjenik, ali nikako obojica, kao i da zamjenik može zamjenjivati **samo** svog člana, a ne nekog drugog.

Kada su angažirani na biračkom mjestu, član ili njegov zamjenik – imaju ista prava i obveze, uključujući i potpis u Zapisnik o radu biračkog odbora, kao i odgovarajućim obrascima koji se vode na biračkome mjestu.

Predsjednik ili njegov zamjenik, i svi članovi ili njihovi zamjenici koji sudjeluju u radu biračkoga odbora, dužni su potpisati Zapisnik o radu biračkog odbora.

Ukoliko predsjednik ili njegov zamjenik, odnosno član ili njegov zamjenik, odbiju potpisati Zapisnik o radu biračkog odbora, to će se evidentirati u Zapisniku i evidentirat će se razlog nepotpisivanja predsjednika/ člana/ zamjenika.

2.6. Predsjednik i članovi biračkog odbora, odnosno njihove zamjene ukoliko su angažirane na izborni dan, individualno odgovaraju:

- **za učinjene nepravilnosti u okviru svojih zaduženja na biračkom mjestu, sukladno Izbornome zakonu BiH i podzakonskim aktima Središnjega izbornog povjerenstva BiH**
- **za učinjene nepravilnosti u procesu brojanja glasačkih listića i**
- **za učinjene nepravilnosti u procesu pakiranja izbornoga materijala.**

Predsjednik biračkog odbora odgovoran je i za nepravilnosti koje učini član biračkog odbora ukoliko nije evidentirao uočene nepravilnosti i o tome nije izvijestio gradsko/ općinsko izborno povjerenstvo.

→ Član biračkog odbora neće sudjelovati u donošenju odluke kada taj član ili član njegove uže obitelji ima osobni ili financijski interes, ili ako postoji drugi sukob interesa koji može dovesti u sumnju njegovu sposobnost za nepristrano djelovanje. Članovima uže obitelji smatraju se: braćni partner, djeca i članovi domaćinstva prema kojima član biračkog odbora ima zakonsku obvezu izdržavanja.

3. ZAPISNIK O RADU BIRAČKOG ODBORA

- 1) Zapisnik o radu biračkog odbora je pisani dokument u koji se upisuju informacije u svezi glasovanja, kao i drugi događaji koji se odvijaju na biračkom mjestu i u njegovoj okolini, od otvaranja biračkoga mjesta do utvrđivanja izbornih rezultata – ZARBO (u daljnjem tekstu: Zapisnik)
- 2) Izorno povjerenstvo dostavlja svakom biračkom odboru Zapisnik, zajedno s ostalim izbornim materijalom.

3.1 Zapisnik o radu biračkoga odbora sastoji se od:

- **Zapisnika I. – zapisnik o radu biračkog odbora dan uoči održavanja izbora,**
- **Zapisnik II. – zapisnik o radu biračkog odbora na dan održavanja izbora.**

- 1) Izgled Zapisnika je, kako slijedi:
  - a) naslovna stranica sa znakom Središnjega izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine, rubrike u koje se upisuje naziv osnovne izborne jedinice i broj biračkog mjesta te puni naziv **Zapisnika o radu biračkog odbora (ZARBO).**
- 2) Izgled Zapisnika je, kako slijedi:
  - a) naslovna stranica sa znakom Središnjega izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine, rubrike u koje se upisuje naziv osnovne izborne jedinice i broj biračkog mjesta i puni naziv **Zapisnik o radu biračkog odbora dan uoči izbora (ZARBO I.),**
  - b) prva stranica, odnosno Obrazac Z1, u koji se upisuje popis izbornoga materijala koji je gradsko/općinsko izorno povjerenstvo predalo biračkom odboru, zatim rubrika u kojoj se upisuje način skladištenja izvornoga izbornog materijala, od preuzimanja do početka rada biračkog odbora i
  - c) druga stranica, odnosno Obrazac Z2, u koji se upisuju zapažanja o stanju biračkog mjesta na dan uoči izbora, koji treba potpisati predsjednik i članovi biračkog odbora.
- 3) Izgled Zapisnika II. je, kako slijedi:
  - a) naslovna stranica sa znakom Središnjega izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine, rubrike u koje se upisuje naziv osnovne izborne jedinice i broj biračkoga mjesta te puni naziv **Zapisnika o radu biračkog odbora na dan izbora (ZARBO II.),**
  - b) prva stranica, odnosno Obrazac Z3, u koji se upisuju podatci o prisustvu članova biračkog odbora na biračkom mjestu na dan izbora, kao i njihova zaduženja koja obavljaju na dan izbora,
  - c) druga stranica, odnosno Obrazac Z4, u koji se upisuju podatci o prisutnim akreditiranim promatračima na dan izbora,
  - d) treća stranica, odnosno Obrazac Z5, u koji se upisuju zapažanja tijekom glasovanja
  - e) četvrta stranica, odnosno Obrazac Z6, u koju se upisuju mišljenja ili primjedbe članova biračkih odbora, birača i akreditiranih promatrača,
  - f) peta stranica, odnosno Obrazac Z7, u koji se upisuju podatci o udaljavanju osoba s biračkoga mjesta i
  - g) šesta stranica, odnosno Obrazac Z8, u koji se upisuje vrijeme zatvaranja biračkog mjesta.
- 3.2.** Zapisnik o radu biračkog odbora i odgovarajuće obrasce potpisuju svi članovi biračkog odbora (ili njihovi zamjenici ako su angažirani u trenutku potpisivanja tih zapisnika). Ako neki član/zamjenik odbije potpisati, predsjednik ili jedan od članova koji se potpisuju, će to evidentirati zajedno s razlozima nepotpisivanja.
- 3.3.** Zapisnik o radu biračkog odbora vodi se u dva istovjetna primjerka od kojih je jedan primjerak indigo-preslik (zeleni preslik). Zapisnik je opremljen dvostrukom zadnjom koricom koja se koristi tako da se podatci ne preslikavaju na druge stranice.
- 3.4.** Birački odbor dostavlja izbornom povjerenstvu preslik Zapisnika, a izvorni Zapisnik dostavlja Središnjem izbornom povjerenstvu BiH.

2. PROMATRAČI

→ Promatrači mogu biti akreditirani u ime ovjerenog političkog subjekta, udruga građana/nevladinih organizacija i stranih vlada, odnosno nevladinih organizacija koje se bave nadgledanjem izbora.

1.1. Uvodne napomene

- a) Proces glasovanja i prebrojavanja glasačkih listića mogu promatrati samo akreditirani promatrači. Promatrači mogu postavljati pitanja u svezi s izbornim procesom, ali se ne mogu miješati u izborni proces.
- b) Svaki promatrač za vrijeme promatranja izborne aktivnosti dužan je nositi akreditaciju i neće nositi bilo kakva obilježja ili oznake koje ga povezuju s određenom političkom strankom, koalicijom, listom neovisnih kandidata ili neovisnim kandidatom (u daljnjem tekstu: politički subjekt).
- c) Samo jedan promatrač koji je predstavnik političkog subjekta, odnosno udruge može biti prisutan u isto vrijeme na jednom biračkom mjestu. Broj međunarodnih promatrača koji mogu biti prisutni istovremeno na jednom biračkom mjestu nije ograničen, ali njihovo prisustvo ne smije ometati izborni proces. Međunarodni promatrač može na biračko mjesto sa sobom uvesti i prevoditelja.
- d) Politički subjekti mogu imati promatrače na biračkim mjestima za glasovanje u odsustvu, i to na biračkom mjestu na kojem se u izvodu iz Središnjega biračkog popisa nalaze birači upisani za glasovanje za izbornu jedinicu u kojoj se politički subjekt kandidira.

1.2. Pristup promatrača biračkom mjestu

- a) Nakon dolaska na biračko mjesto promatrač mora predsjedniku biračkog odbora pokazati osobni identifikacijski dokument. Predsjednik biračkog odbora provjerit će promatračev identifikacijski dokument s fotografijom kako bi utvrdio nalazi li se ime promatrača na akreditaciji.
- b) Predsjednik biračkog odbora će, u za to predviđenu rubriku zapisnika, upisati ime promatrača, naziv subjekta koji ga je akreditirao i njegov broj akreditacije, bilježeći vrijeme kada je promatrač stigao i vrijeme kada je promatrač napustio biračko mjesto. Predsjednik biračkog odbora zadržat će identifikacijski dokument do trenutka kada promatrač napusti biračko mjesto. Prilikom boravka na biračkome mjestu promatrač je obvezan nositi akreditaciju.

1.3. Podnošenje primjedbi promatrača na rad biračkog odbora

- a) Ako primijeti nepravilnosti u radu biračkog odbora, promatrač ima pravo u Zapisnik o radu biračkog odbora unijeti svoje mišljenje ili primjedbe na proces glasovanja koje potpisuje osobno (mišljenje ili primjedba koja nije potpisana osobno neće biti razmatrana). Promatrač može stavljati obrazložene primjedbe na rad biračkih odbora u pisanoj formi koje se prilažu uz Obrazac Z6, o čemu predsjednik biračkog odbora izdaje potvrdu o predaji primjedbi, a o čemu može obavijestiti i izorno povjerenstvo.
- b) Promatrač ima pravo tražiti preslik Zapisnika o radu biračkog odbora. Preslik zapisnika o radu biračkog odbora akreditiranom promatraču će se omogućiti na pogodan način, što podrazumijeva i fotografiranje fotoaparatom ili telefonom.

1.4. Udaljavanje promatrača s biračkog mjesta

Ako promatrač tijekom promatranja ometa izborni proces, predsjednik biračkog odbora u postupku udaljavanja promatrača s biračkog mjesta, treba promatrača prethodno opomenuti i poduzeti sve druge raspoložive mjere i radnje kako bi ometanje prestalo, a ako nastavi s ometanjem, birački odbor može odlučiti o udaljavanu promatrača s biračkoga mjesta, o čemu predsjednik obvezno izvješćuje gradsko/općinsko izorno povjerenstvo.

1.5. Izgled akreditacija akreditiranih promatrača

<p>BOSNA I HERCEGOVINA CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO</p> <p>БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА</p> <p>PS-</p> <p>Ime: _____ Prezime: _____ Pravo posmatranja prema odluci OIK/GIK br. _____ Datum: _____ Ovjerava: _____ MP</p> <p>LOKALNI IZBORI 2020 ИЗБОРИ ЛОКАЛНИ</p>	<p>Posmatrač, u toku posmatranja izbornog procesa, neće ometati izborne aktivnosti i poštivat će tajnost glasanja. Za vrijeme posmatranja izbornih aktivnosti, posmatrač će nositi službenu akreditaciju i neće nositi bilo kakva obilježja ili oznake koje ga povezuju s određenom političkom strankom, koalicijom, listom nezavisnih kandidata, nezavisnim kandidatom i kandidatom sa posebne liste kandidata pripadnika nacionalnih manjina.</p>
--	---

→ **Slika 1.** Izgled lica i naličja akreditacije za promatrače koji su predstavnici političkih subjekata (bi-jela). Akreditacije izdaje općinsko/gradsko izorno povjerenstvo na temelju liste ovjerenih političkih subjekata, odnosno Središnje izorno povjerenstvo BiH akreditira promatrače koji će promatrati rad Središnjega izbornog povjerenstva BiH i Glavnog centra za brojanje.

<p>BOSNA I HERCEGOVINA CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO</p> <p>БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА</p> <p>PU-</p> <p>Ime: _____ Prezime: _____ Pravo posmatranja prema odluci OIK/GIK br. _____ Datum: _____ Ovjerava: _____ MP</p> <p>LOKALNI IZBORI 2020 ИЗБОРИ ЛОКАЛНИ</p>	<p>Posmatrač, u toku posmatranja izbornog procesa, neće ometati izborne aktivnosti i poštivat će tajnost glasanja. Za vrijeme posmatranja izbornih aktivnosti, posmatrač će nositi službenu akreditaciju i neće nositi bilo kakva obilježja ili oznake koje ga povezuju s određenom političkom strankom, koalicijom, listom nezavisnih kandidata, nezavisnim kandidatom i kandidatom sa posebne liste kandidata pripadnika nacionalnih manjina.</p>
--	---

→ **Slika 2.** Izgled lica i naličja akreditacije za promatrače koji su predstavnici udruga (siva). Središnje izorno povjerenstvo BiH akreditira i izdaje akreditacije udrugama građana.

<p>BOSNA I HERCEGOVINA CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO</p> <p>БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА</p> <p>MP-</p> <p>Name: _____ Surname: _____ Right to observe as per BiH CEC Decision No : _____ Date: _____ Approved by: _____ Stamp</p> <p>LOKALNI IZBORI 2020 ИЗБОРИ ЛОКАЛНИ</p>	<p>While observing the electoral process, the observer shall not disturb the electoral activities and he/she shall respect the secrecy of voting. While observing electoral activities, an observer shall wear the official accreditation card and shall not wear any insignia or markings which affiliate him/her with a specific political party, coalition, list of independent candidates, an independent candidate, and a candidate from a separate list of candidates representatives of national minorities.</p>
---	---

→ **Slika 3.** Izgled lica i naličja akreditacije za međunarodne promatrače (ružičasta). Središnje izorno povjerenstvo BiH akreditira i izdaje akreditacije međunarodnim promatračima.

3.

BIRAČKO MJESTO

4. a. REDOVITO BIRAČKO MJESTO

b. BROJANJE GLASAČKIH LISTIĆA

5. BIRAČKO MJESTO ZA GLASOVANJE U ODSUSTVU

**6. BIRAČKO MJESTO ZA GLASOVANJE NEPOTVRĐENIM -
KUVERTIRANIM GLASAČKIM LISTIĆIMA**

7. MOBILNI TIM

8. POSEBNI MOBILNI TIM

3. BIRAČKO MJESTO

Općinska/gradska izborna povjerenstva, u pravilu, formiraju tri tipa biračkih mjesta, i to:

- **redovita biračka** mjesta, na kojima biračko pravo ostvaruju birači koji glasuju za osnovnu izbornu jedinicu trenutačnoga prebivališta/boravišta,
- **biračko mjesto za glasovanje u odsustvu**, na kojem biračko pravo ostvaruju raseljene osobe kod kojih se osnovna izborna jedinica za koju glasuju razlikuje od osnovne izborne jedinice trenutačnog prebivališta, odnosno raseljena osoba koja je izrazila svoju biračku opciju za glasovanje u općini prebivališta prema posljednjem provedenom popisu stanovništva u Bosni i Hercegovini iz 1991. godine,
- **biračko mjesto za glasovanje nepotvrđenim glasačkim listićima**, na kojima biračko pravo mogu ostvariti birači koji su upisani u izvod iz Središnjega biračkog popisa za glasovanje izvan BiH, a na dan održavanja izbora zateknu se u zemlji, kao i birači koji glasuju za osnovnu izbornu jedinicu trenutačnoga prebivališta/boravišta, a koji se ne nalaze na zaključenom izvodu iz Središnjega biračkog popisa, a posjeduju važeći identifikacijski dokument iz Poglavlja IV. ovoga priručnika i potvrdu izdatu od nadležnog središnjeg biračkog popisa osnovne izborne jedinice za glasovanje nepotvrđenim-kuvertiranim glasačkim listićem.

1. OBILJEŽJA I OSIGURANJE PROSTORA NA BIRAČKOME MJESTU

1.1. Biračko mjesto i obilježja

- a. Pod biračkim mjestom i njegovom okolinom smatra se samo biračko mjesto, kao i prostor u krugu od 50 metara od ulaza u zgradu u kojoj se nalazi biračko mjesto.
- b. Na biračkome mjestu i njegovoj okolini mogu se postavljati samo službena obilježja izbora koja propiše Središnje izborna povjerenstvo BiH i koja se posredstvom gradskog/ općinskog izbornog povjerenstva dostavljaju biračkome odboru. Službena obilježja izbora su:
  - plakati s izgledom glasačkih listića na kojima se glasuje,
  - plakati s naputcima o načinu glasovanja i plakati s informativnim sadržajima za birače,
  - plakat s izvodima iz kaznenih zakona,
  - popis članova biračkog odbora s naznakom na čiji prijedlog su imenovani.

1.2. Osiguranje prostora određenog za biračko mjesto

- Izborna povjerenstva dužna su dan prije, a najkasnije 12 sati prije otvaranja biračkoga mjesta, osigurati da prostor koji je određen za biračko mjesto bude pripremljen za otvaranje.
- Ako birački odbor primijeti smetnje koje bi onemogućavale osobama s invaliditetom pristup biračkome mjestu, može gradskom/općinskom izbornom povjerenstvu podnijeti zahtjev za stvaranje uvjeta za pristup biračkome mjestu osobama s invaliditetom.

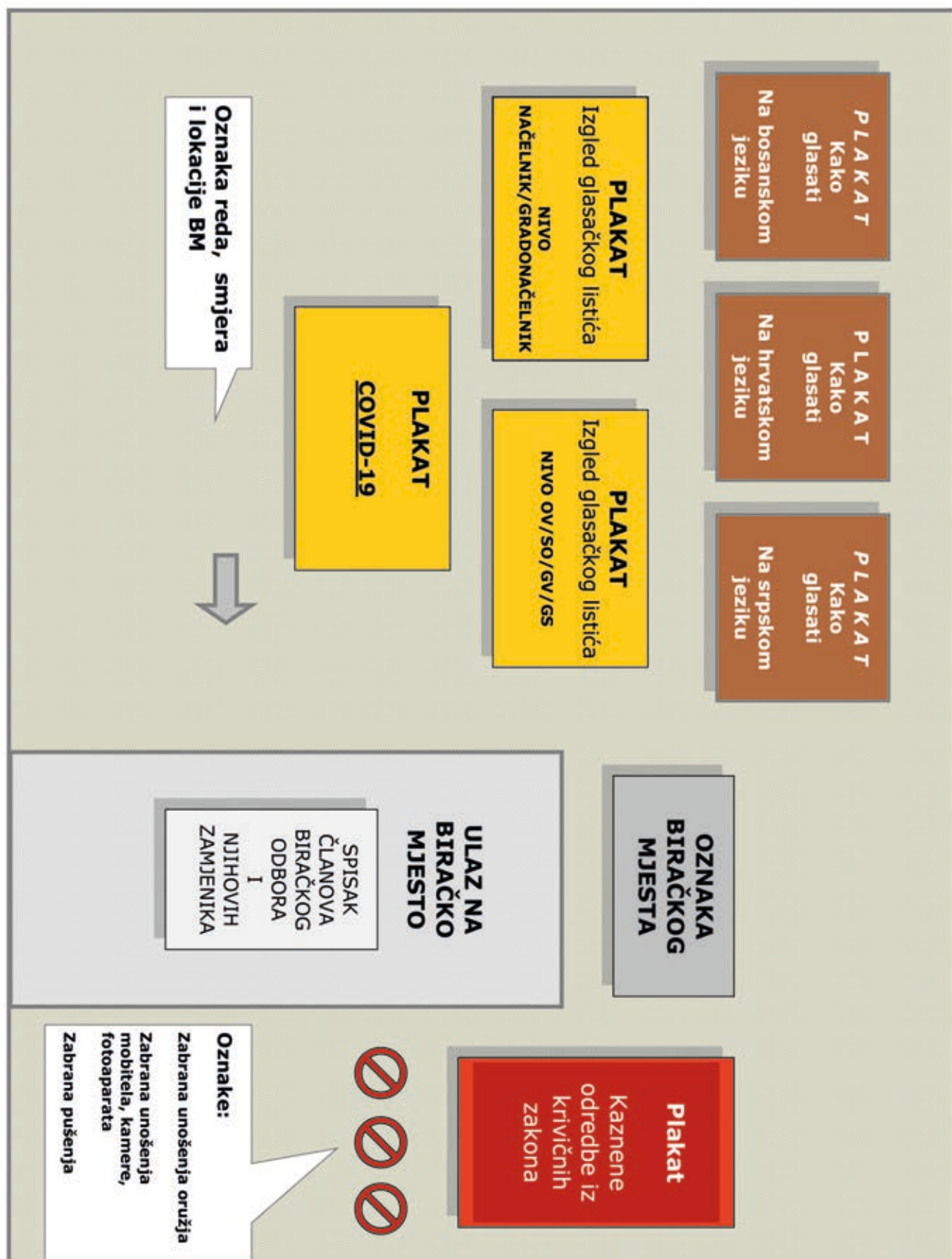
→ Na biračkom mjestu i u njegovoj okolini zabranjeno je nošenje i pokazivanje oružja i opasnih predmeta, rabljenje fotoaparata, kamera, mobitela ili drugih sredstava kojima se može snimati ili isporučiti zvučni, video ili tekstualni sadržaj na biračkome mjestu, od trenutka preuzimanja glasačkih listića pa do napuštanja biračkog mjesta.

→ U slučaju da birač uporabi neko od navedenih sredstava tijekom boravka na biračkome mjestu ili tijekom glasovanja, birački odbor će to evidentirati u Zapisnik o radu biračkog odbora, uz navođenje osobnih identifikacijskih podataka o biraču, kao i precizan opis uporabe sredstava te o tom slučaju izvijestiti izborna povjerenstva.

→ Na biračkom mjestu i u njegovoj okolini, također, nije dozvoljeno pušenje, kao ni donošenje i isticanje obilježja i simbola s političkom konotacijom.

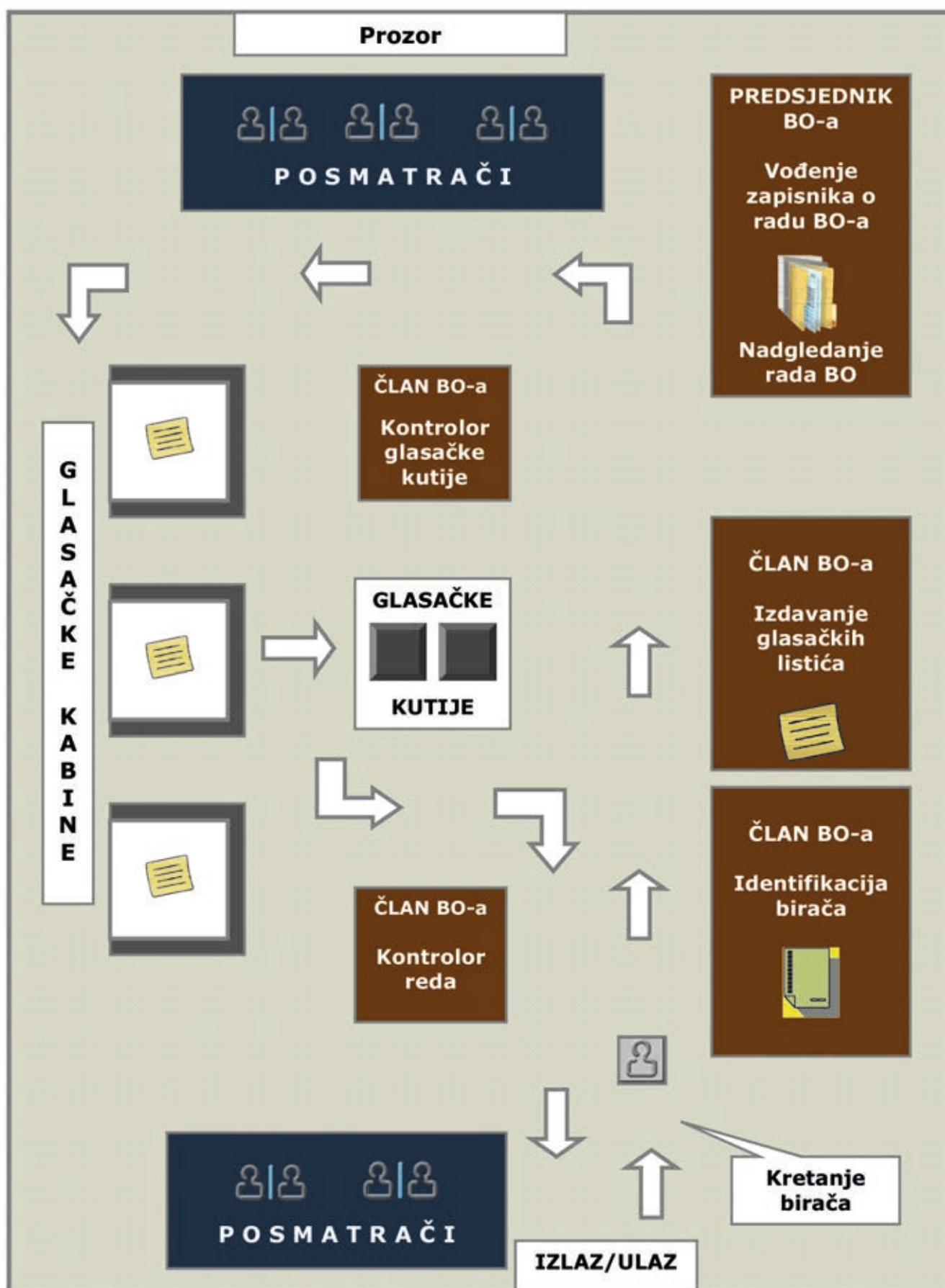
→ Birački odbor postavlja na vidnom mjestu oznake zabrane za prethodno navedene radnje.

2. UREĐENJE ULAZA I UNUTARNJEG PROSTORA BIRAČKOGA MJESTA

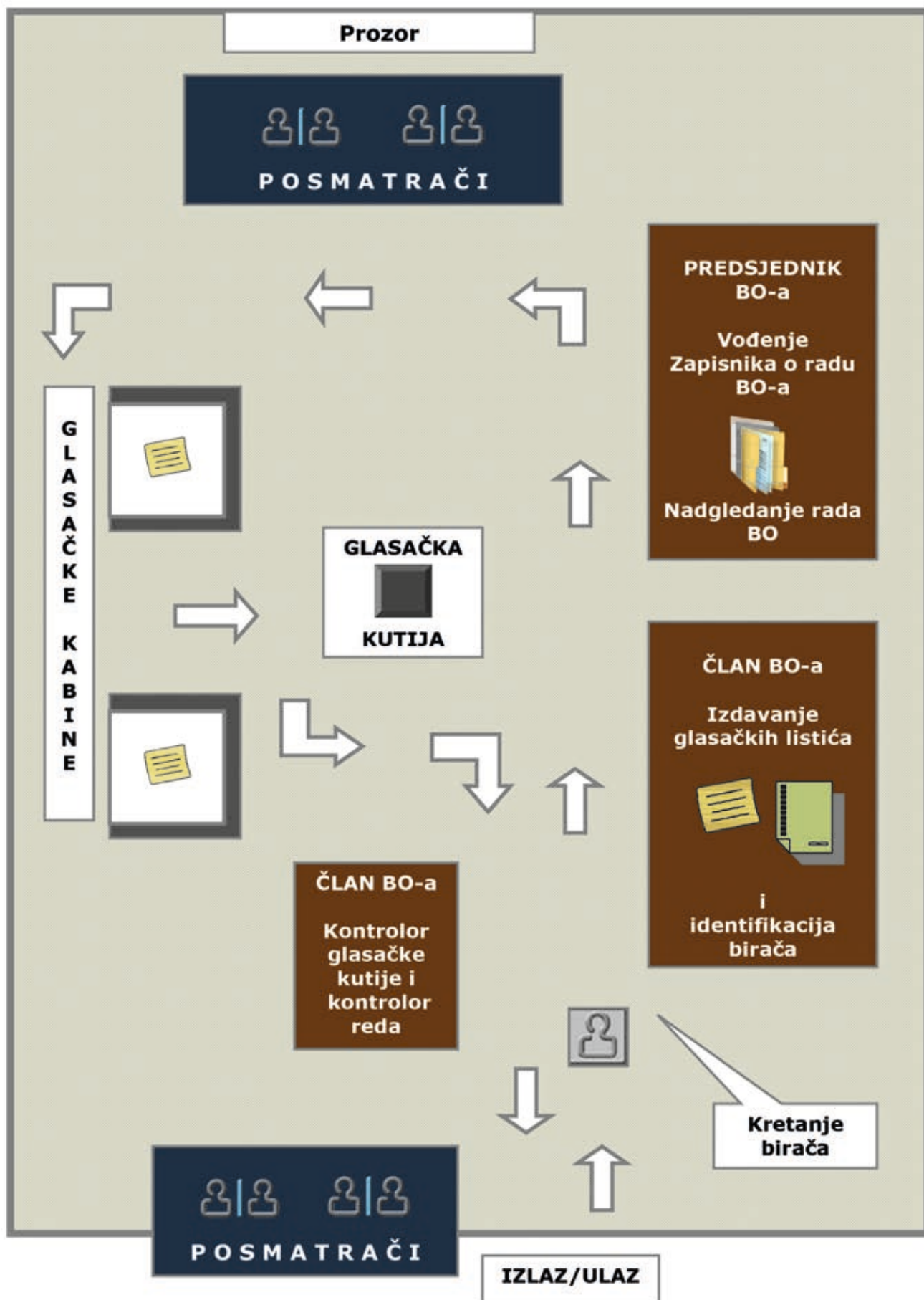

→ Slika 4. Shematski prikaz uređenja ulaza na biračko mjesto – primjer

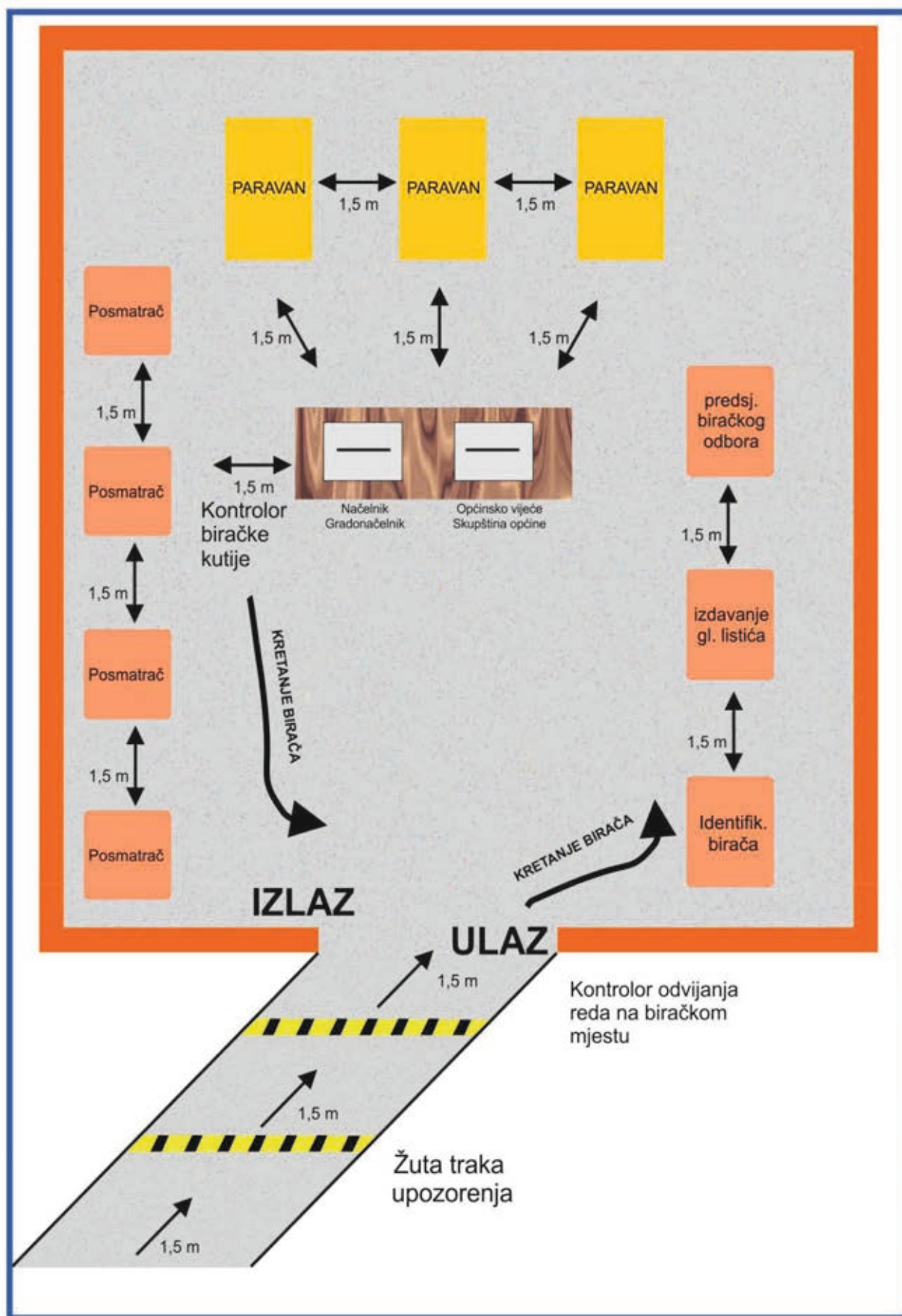

→ **Slika 5.** Shematski prikaz uređenja biračkog mjesta
(birački odbor koji se sastoji od pet članova) — primjer

→ **Slika 6.** Shematski prikaz uređenja biračkog mjesta
(birački odbor koji se sastoji od tri člana) — primjer

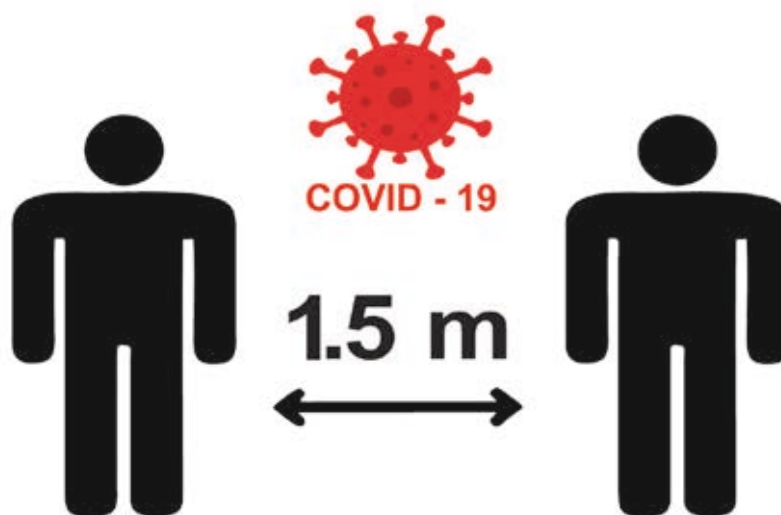

→ **Slika 7.** Shematski prikaz uređenja biračkog mjesta
Poštivanje svih mjera kod epidemije COVID-19 — primjer

PAŽNJA / POZOR / ПАЖЊА

OBAVEZNO/OBVEZNO DRŽATI RAZMAK
ОБАВЕЗНО ДРЖАТИ РАЗМАК

Obavezna/obvezna
dezinfekcija ruku
Обавезна
дезинфекција руку

Obavezno/obvezno
pošenje maske
Обавезно
ношење маске

Zabranjeno rukovanje
Забрањено руковање

Kašljite ili
kišite u lakat
Кашљите или
кишите у лакат

**Избори -
Твоје право!**

WWW.IZBORI.BA

**Izbori -
Tvoje pravo!**

→ **Slika 8.** Plakat poštivanje svih mjera kod epidemije COVID-19 — primjer

4. a. REDOVNO BIRAČKO MJESTO

1. DAN UOČI IZBORA

1.1. Izorno povjerenstvo će dan prije, a najkasnije 12 sati prije otvaranja biračkih mjesta, dostaviti biračkom odboru izborni materijal, i to:

- izvod iz Središnjega biračkog popisa,
- glasačke listiće,
- glasačku kutiju,
- komplet obrazaca za biračko mjesto,
- kandidacijske liste, odnosno plakate s izgledom glasačkih listića na kojima se glasuje u toj izornoj jedinici,
- plakate s naputcima o načinu glasovanja i informativnim sadržajima za birače,
- Zapisnik o radu biračkoga odbora — ZARBO,
- potrošni materijal prema specifikaciji iz Obrasca Z1 Zapisnika, neophodan za proces glasovanja i brojanja glasačkih listića.

1.2. Birački odbor prilikom preuzimanja izbornog materijala, obvezno provjerava je li izborni materijal koji je primio od izbornoga povjerenstva cjelovit i u ispravnome stanju, što potvrđuju svojim potpisima u Obrascu Z1 Zapisnika, kao i način skladištenja izvorno preuzetog izbornog materijala od trenutka preuzimanja do trenutka početka rada biračkoga odbora. Ako birački odbor utvrdi kako izborni materijal nije cjelovit, odmah o tome izvješćuje izorno povjerenstvo koje je obvezno, u kontaktu sa Središnjim izbornim povjerenstvom BiH, otkloniti sve nedostatke u najkraćem roku.

1.3. Nakon primljenoga izbornog materijala, predsjednik i članovi biračkog odbora provjeravaju prostor koji je predviđen za biračko mjesto i otklanjaju eventualne nedostatke koji utječu na zakonitost rada biračkog odbora. Zapažanje o stanju biračkog mjesta upisuje se u Obrazac Z2 Zapisnika. Predsjednik i članovi biračkog odbora odgovorni su za sigurnost biračkog materijala na biračkome mjestu od trenutka prijema materijala pa do završetka svih svojih dužnosti nakon zatvaranja biračkog mjesta, okončanja procesa brojanja i predaje glasačkog materijala izbornom povjerenstvu.

1.4. Birački odbor uklanja s biračkog mjesta sve oznake i obilježja koja upućuju na političke subjekte, vjerske simbole, kao i ostale oznake koje mogu imati diskriminacijsko značenje.

1.5. Birački odbor ispred prostorije u kojoj se nalazi biračko mjesto postavlja:

- oznaku biračkog mjesta, ulaza i izlaza,
- oznaku zabrane unošenja oružja, zabrane pušenja, zabranu rabljenja fotoaparata i mobitela,
- kandidacijske liste, odnosno plakate s izgledom glasačkih listića na kojima se glasuje u toj izornoj jedinici,
- plakate s naputcima o načinu glasovanja “Kako glasovati” i informativnim sadržajima za birače, kao i plakate o mjerama zaštite (COVID-19),
- plakate s izvodima iz kaznenih zakona.

1.6. Predsjednik i članovi biračkog odbora uređuju biračko mjesto tako da se omogući neometano kretanje birača na biračkome mjestu.

2. PRIJE OTVARANJA BIRAČKOG MJESTA

- 2.1. Svi članovi biračkog odbora moraju doći na biračko mjesto najmanje sat vremena prije početka glasovanja. U tom vremenskom razdoblju samo članovi biračkoga odbora i promatrači mogu biti prisutni na biračkome mjestu.
- 2.2. Predsjednik biračkog odbora zajedno s članovima obavlja sve radnje propisane Instrukcijom o postupanju tijela za provedbu izbora na izborni dan u uvjetima epidemije COVID–19.
- 2.3. Predsjednik biračkog odbora, prilikom otvaranja biračkog mjesta, dužan je sukladno propisu Središnjega izbornog povjerenstva BiH, odrediti dužnosti svakom članu biračkog odbora i evidentirati ih u dijelu Zapisnika o radu biračkoga odbora Z3 predviđenom za unošenje navedenih podataka.
- 2.4 Birački odbor određuje mjesto za svaku glasačku kabinu, vodeći računa da nitko unutar ili izvan biračkog mjesta ne može vidjeti birača dok glasuje. Otvor glasačke kabine treba biti okrenut prema zidu. Izuzetno, ako nije moguće glasačku kabinu postaviti pored zida, može se postaviti pored prozora tako da se prozor prekrije i da se onemogućiti pogled izvana u glasačku kabinu.
- 2.5. Predsjednik biračkog odbora obvezno upoznaje sve članove biračkog odbora kao i promatrače o obvezama proizašlima iz Instrukcije o postupanju tijela za provedbu izbora na izborni dan u uvjetima epidemije COVID-19.
- 2.6. **Prije početka glasovanja predsjednik, odnosno članovi biračkog odbora:**
- ispisuju sve neophodne podatke na kuverte, odnosno pakete,
  - predsjednik upisuje u Obrazac za brojno stanje broj birača koji su upisani u izvod iz Središnjega biračkog popisa,
  - ručno broje primljene glasačke listiće za svaku izbornu razinu te predsjednik upisuje u Obrazac za brojno stanje ukupan broj primljenih glasačkih listića, pokazuju praznu glasačku kutiju, nakon čega na nju stavljaju plastične pečate,
  - predsjednik u Obrazac za brojno stanje upisuje serijske brojeve pečata glasačke kutije,
  - postavljaju zapečaćenu glasačku kutiju na mjesto gdje je svi prisutni mogu vidjeti,
  - predsjednik provjerava identifikacijski dokument s fotografijom promatrača, kako bi se utvrdilo da se ime promatrača nalazi na akreditaciji, identifikacijski dokument zadržava do trenutka kada promatrači napušta biračko mjesto,
  - predsjednik u Obrazac Z4 Zapisnika upisuje ime promatrača, naziv subjekta koji ga je akreditirao, broj njegove akreditacije, vrijeme kada je promatrač stigao i vrijeme kada je napustio biračko mjesto,
  - predsjednik upućuje promatrače na mjesto gdje mogu sjesti i promatrati izborne aktivnosti te ih upozorava kako se ne smiju miješati u izborni proces niti gledati u glasačku kabinu, ali mogu postavljati pitanja u svezi s izbornim procesom,
  - predsjednik upisuje u Obrazac Z3 Zapisnika vrijeme otvaranja biračkoga mjesta.

→ Predsjednik biračkog odbora na redovitom biračkom mjestu u općini gdje se provode izbori za gradonačelnika Grada Istočno Sarajevo, kao i predsjednik biračkog odbora na redovitom biračkom mjestu u Gradu Mostaru popunjavaju obrazac brojnog stanja kako je prikazano na primjeru Obrasc-a brojnog stanja.

Predsjednik biračkog odbora je obavezan da sve podatke u obrasce upisuje isključivo olovkom crvene boje koja se nalazi u kutiji sa neosjetljivim izbornim materijalom.

2.7. Postupanje biračkoga odbora u slučaju neispravnosti u pakiranjima glasačkih listića

U slučaju da birački odbor, prilikom ručnog brojanja primljenih glasačkih listića utvrdi nepravilnosti:

- u pakiranjima glasačkih listića nađu materijal koji nije glasački listić, ili glasačke listiće na kojima nema tiskanih imena i prezimena kandidata, ili glasački listić ne sadrži kandidacijske liste za tu izbornu jedinicu, ili glasačke listiće koje nije utvrdilo Središnje izborno povjerenstvo BiH, obavezan je odvojiti ih i utvrdi njihov broj, kao i utvrditi broj glasačkih listića koji su ispravni,
- u paketima glasačkih listića prime manji ili veći broj glasačkih listića od predviđenoga broja, a utjecao bi na proces glasovanja zbog nedostatka glasačkih listića

odmah po saznanju o nepravilnostima obavijesti izborno povjerenstvo.

Izborno povjerenstvo, po obavijesti biračkoga odbora, obvezno je otići na biračko mjesto i utvrđenu nepravilnost zapisati u Zapisnik o radu biračkog odbora u dio "Prije otvaranja biračkog mjesta", te dostaviti pisano izvješće o utvrđenoj nepravilnosti Središnjem izbornom povjerenstvu BiH.

Ukoliko birački odbor utvrdi nedostatak glasačkih listića neophodnih za njihov rad, obavijesti o tome izborno povjerenstvo, koje u daljnjoj proceduri od biračkih odbora, s bližih biračkih mjesta uzima maksimalno po 100 glasačkih listića, te ih dostavlja biračkom odboru kojem nedostaju glasački listići.

O navedenom postupku izborno povjerenstvo izrađuje Zapisnik, a birački odbor iste te činjenice upisuje u Obrazac brojnog stanja u dio 3. "Broj naknadno zaduženih glasačkih listića", gdje birački odbor, kojemu su izuzeti glasački listići, upisuje broj izuzetnih glasačkih listića, a birački odbor, kojemu su dani glasački listići, upisuje broj preuzetih glasačkih listića. Također, birački odbori provedeni postupak upisuju u svoj Zapisnik.

3. OTVARANJE BIRAČKOG MJESTA

3.1. Sva biračka mjesta otvaraju se u 7,00 sati, a zatvaraju u 19,00 sati.

3.2. Predsjedniku ili članovima biračkog odbora, koji nisu upisani u izvod iz Središnjega biračkog popisa za to biračko mjesto, bit će omogućeno odsustvo s biračkog mjesta onoliko vremena koliko im je potrebno da na biračkom mjestu gdje su upisani u izvod iz Središnjega biračkog popisa i glasuju. Zamjenik predsjednika, odnosno zamjenik člana biračkog odbora, sudjeluje u radu biračkog odbora za vrijeme njihovog odsustva.

3.3. Ako biračko mjesto nije otvoreno na vrijeme, a kašnjenje je trajalo do tri sata ili kraće, glasovanje na tom biračkom mjestu može se produžiti za vremensko razdoblje u dužini trajanja kašnjenja. Ako je kašnjenje trajalo duže od tri sata, o dužini razdoblja za koje se glasovanje produžuje odlučuje gradsko/općinsko izborno povjerenstvo.

4. PROCEDURE GLASOVANJA

4.1. Tajnost glasovanja

a) Ispunjavanje glasačkog listića na biračkom mjestu je **tajno**, glasovanje je **osobno**.

- U glasačkoj kabini u isto vrijeme smije se nalaziti samo jedna osoba, osim ako se radi o biračima koji su slijepi, nepismeni ili fizički nesposobni (vidi: "Pomoć druge osobe prilikom glasovanja").
- Predsjednik i članovi biračkog odbora dužni su osigurati tajnost glasovanja i onemogućiti glasovanje jedne osobe umjesto druge osobe pod njegovim imenom ili ponovno glasovanje.
- Osoba koja zlouporabi biračko pravo ili učini izbornu prevaru snosit će kaznenu odgovornost (vidi: KAZNE ODREDBE).

- b) Nijedna osoba ne smije ometati birača koji ispunjava glasačke listiće niti smije tražiti od njega bilo kakve informacije o tome za koga želi glasovati, za koga glasuje ili za koga je glasovao, niti smije sprječavati ili pokušati spriječiti nekoga u ostvarivanju njegovoga biračkog prava.

4.2. Važeći dokument za identifikaciju

§ Za utvrđivanje identiteta birača služi jedan od sljedećih važećih dokumenata s fotografijom:

osobna iskaznica

, putovnica

ili vozačka dozvola

§ Ako je birač promijenio ime, obavezan je, uz jednu od navedenih osobnih isprava, dati na uvid i rješenje o promjeni imena koje je izdalo mjerodavno tijelo.

4.3. Identifikacija birača i izdavanje glasačkog listića

- a) Prilikom ulaska na biračko mjesto radi glasovanja, svaki birač mora predložiti jedan od važećih osobnih dokumenata. Član biračkog odbora zadužen za identifikaciju dužan je utvrditi odgovara li izgled birača fotografiji na identifikacijskome dokumentu i usporediti jedinstveni matični broj birača (JMB) na identifikacijskome dokumentu s jedinstvenim matičnim brojem koji se nalazi u izvodu iz konačnog Središnjega biračkog popisa pored imena birača. Nakon što birač dokaže svoj identitet i njegovo ime bude pronađeno u izvodu iz Središnjega biračkog popisa, birač se potpisuje identično kao na identifikacijskome dokumentu pored svog imena u izvodu iz Središnjega biračkog popisa, o čemu je član biračkog odbora dužan upozoriti ga i za to je odgovoran.
- b) Kada birač bude identificiran i potpiše se u izvod iz Središnjega biračkog popisa, član biračkog odbora izdaje mu glasačke listiće i odmah ga upućuje prema jednoj od slobodnih glasačkih kabina kako bi popunio glasačke listiće.
- c) Nakon popunjavanja glasačkih listića birač ih presavija tako da se zaštiti tajnost glasanja i svaki pojedinačno ubacuje u glasačku kutiju. Član biračkog odbora zadužen za kontrolu glasačke kutije vodi računa da svi glasački listići budu ubačeni u glasačku kutiju.
- d) Ako se ime birača ne nalazi na izvodu iz Središnjega biračkog popisa, birač se upućuje u sjedište izbornog povjerenstva kako bi se utvrdilo na kojem biračkom mjestu birač treba glasovati.

→ U slučaju da birač ne ubaci sve glasačke listiće koji su mu izdani na biračkome mjestu, član biračkog odbora zadužen za kontrolu glasačke kutije upozorit će ga kako je obavezan to uraditi. Ako birač ne postupi sukladno upozorenju, predsjednik biračkog odbora će u Zapisnik o radu biračkog odbora evidentirati ovaj slučaj, zapisujući i podatke s identifikacijskoga dokumenta birača.

U slučaju da birač u glasačkoj kabini pogrešno popuni i ošteti svoj glasački listić, ima pravo od člana biračkog odbora koji mu je izdao glasačke listiće, tražiti da mu se zamjeni jedan ili oba glasačka listića, ako članu biračkog odbora vrati oštećene glasačke listiće. Član biračkog odbora zadužen za izdavanje glasačkih listića upisuje riječ "oštećen" preko vraćenog glasačkog listića i ulaže ga u za to predviđenu kuvertu, nakon čega izdaje biraču drugi glasački listić.

4.5. Pomoć druge osobe

- a) Birač koji je slijep, nepismen ili fizički nesposoban je osoba kojoj je potrebna pomoć druge osobe prilikom potpisivanja izvoda iz Središnjega biračkog popisa i glasovanja. Kad je birač slijep, nepismen ili fizički nesposoban, predsjednik odobrava pomoć druge osobe, koje izabere birač, prilikom glasovanja. Ta osoba ne smije biti član biračkog odbora niti akreditirani promatrač. Osoba koje pomaže biraču glasovati, napisat će svoje ime tiskanim slovima u izvodu iz Središnjega biračkog popisa pored imena birača kojem je pomagao i potpisati se. Član biračkog odbora upisuje u dio predviđen za potpis "XX", broj identifikacijskoga dokumenta birača koji glasuje i birača koji mu pomaže pored njegovog potpisa. Osoba koja pomaže drugom biraču glasovati ne mora biti upisana u Središnji birački popis. Jedna osoba može pomagati samo jednome biraču.
- b) Fizički nesposobni birači su i oni birači koji dođu do biračkog mjesta, ali ne mogu ući. Druga osoba, koju taj birač odabere, donosi važeći identifikacijski dokument fizički nesposobnog birača na biračko mjesto i izjavljuje kako birač ne može ući na biračko mjesto. Član biračkog odbora zadužen za identifikaciju provjerava je li ime fizički nesposobnog birača upisano u izvod iz Središnjega biračkog popisa. Ako je ime tog birača upisano u izvod iz Središnjega biračkog popisa, član biračkog odbora, nakon što obavijesti predsjednika, odlazi prema fizički nesposobnom biraču s Obrascem Z6 Zapisnika, glasačkim listićima, olovkom i kuvertom. Član biračkog odbora upisuje ime i osobne podatke fizički nesposobnog birača s brojem identifikacijskoga dokumenta. Fizički nesposobni birač potpisuje se pored tih podataka i popunjava glasačke listiće koje stavlja u predviđenu kuvertu. Osoba, koju je fizički nesposobni birač izabrao, odnosi kuvertu s glasačkim listićima do glasačke kutije, otvara kuvertu i glasačke listiće ubacuje glasački kutiju. Član biračkog odbora upisuje u dio predviđen za potpis, pored imena fizički nesposobnog birača, broj identifikacijskoga dokumenta tog birača. Osoba koja pomaže fizički nesposobnom biraču upisuje svoje ime tiskanim slovima pored imena fizički nesposobnog birača u izvod iz Središnjega biračkog popisa i potpisuje se.

4.6. Pripadnici policije

Pripadnicima policije, kada ulaze na biračko mjesto i u njegovoj okolini, nije dozvoljeno nošenje oružja za koje su zaduženi, osim u slučaju ako se zahtijeva pomoć policije za održavanje mira i reda na biračkom mjestu.

4.7. Ometanje procesa glasovanja i udaljavanje s biračkog mjesta

- a) Predsjednik biračkog odbora može s biračkog mjesta i iz njegove okoline udaljiti svaku osobu koja narušava red. Svako udaljavanje s biračkog mjesta treba zabilježiti u Obrazac Z7 Zapisnika.
- b) Ako na biračkom mjestu postoji opasnost za red i mir, ako dođe do nasilja ili se otkrije oružje ili opasni predmeti, predsjednik biračkog odbora će, sukladno svojim dužnostima i odgovornošću:
  - prekinuti glasovanje za onoliko vremena koliko je potrebno kako bi se ponovno uspostavio red i mir na biračkom mjestu,
  - nakon prekida glasovanja i ponovno uspostavljenog reda i mira, postupiti kako je navedeno u ovom priručniku u naslovu "Procedure glasovanja".
- c) Ako se red na biračkom mjestu naruši, predsjednik biračkog odbora može zahtijevati pomoć policije ili snaga sigurnosti izvan biračkog mjesta kako bi se ponovno uspostavio red i mir na biračkom mjestu. Glasovanje se prekida dok se na biračkom mjestu nalaze pripadnici policije ili snaga sigurnosti. O svim pojavama ometanja glasovanja i narušavanja reda na biračkom mjestu predsjednik biračkog odbora izvješćuje izbornu povjerenstvo.

4.8. Prisustvo predstavnika medija na biračkome mjestu

- a) Ako predstavnici medija žele ući na biračko mjesto s ciljem izvješćivanja javnosti o tijeku glasovanja na tom biračkom mjestu, predsjednik biračkog odbora odobrit će im prisustvo na biračkom mjestu onoliko dugo koliko je potrebno da se pripremi kratko izvješćivanje.

- b) Predsjednik biračkog odbora obavijestit će predstavnike medija da prilikom boravka na biračkom mjestu ni na koji način ne smiju ometati tijek glasovanja niti ugroziti tajnost glasovanja te ih informirati o utvrđenim pravilima ponašanja na biračkom mjestu.
- c) Ako predstavnici medija ometaju proces glasovanja i krše utvrđena pravila ponašanja na biračkom mjestu ili krše red na biračkom mjestu, predsjednik biračkog odbora postupit će na način opisan u točki 4.7.

5. ZATVARANJE BIRAČKOGA MJESTA

- a) Biračko mjesto zatvara se u 19,00 sati, ali će se biračima koji se nalaze u redu na biračkom mjestu u 19,00 sati, omogućiti glasovanje.
- b) Birački odbor produžava svoj rad iza 19,00 sati i to najduže do 22,00 sata. Procedura zatvaranja biračkog mjesta je:
  - predsjednik objavljuje 15 minuta prije zatvaranja biračkoga mjesta svim prisutnim unutar i ispred biračkog mjesta vrijeme zatvaranja biračkoga mjesta,
  - član biračkog odbora zadužen za kontrolu reda u vrijeme zatvaranja biračkoga mjesta staje na kraj reda kako bi se osiguralo da se nijedna osoba ne priključi nakon zatvaranja biračkog mjesta, a odmah nakon što posljednji birač iz reda glasuje, zatvara vrata,
  - predsjednik u Obrazac Z8 Zapisnika upisuje vrijeme zatvaranja biračkoga mjesta,
  - predsjednik zatvara otvor glasačke kutije samoljepljivom vrpcom i potpisuje ju.
- c) Prilikom zatvaranja biračkog mjesta predsjednik u Obrazac Z4 Zapisnika evidentira prisutne akreditirane promatrače.

→ Predsjednik biračkog odbora obavezan je, prema rasporedu koji utvrdi Središnje izborno povjerenstvo BiH, izbornom povjerenstvu dostaviti informacije i podatke o tome:

- je li biračko mjesto otvoreno na vrijeme,
- je li, nakon provedenog glasovanja birača, biračko mjesto zatvoreno na vrijeme,
- koliko je birača na biračkom mjestu glasovalo i to najmanje dva puta tijekom dana izbora, kao i u dodatnim terminima ako to izorno povjerenstvo zatraži.

VAŽNO :

Udaljavanje Predsjednika/člana/članova biračkog odbora s biračkog mjesta

Izorno povjerenstvo može s biračkog mjesta udaljiti predsjednika i članove biračkog odbora koji su svojim aktivnostima narušili kontinuitet glasovanja, odnosno postupali suprotno pravilima tijekom glasovanja ili brojanja glasačkih listića.

Biračko mjestu s kojeg su udaljeni predsjednik i članovi biračkog odbora popunjava se na način da se imenuju zamjenici predsjednika i zamjenici članova biračkih odbora.

Izorno povjerenstvo obavezno je o tome pisanim putem obavijestiti Središnje izborno povjerenstvo BiH i dostaviti cjelovitu dokumentaciju o poduzetim radnjama.

Izorno povjerenstvo navedeni postupak pokreće po prijavi predsjednika ili člana biračkog odbora, akreditiranih promatrača ili birača ili po službenoj dužnosti.

6. POPUNJAVANJE OBRASCA ZA BROJNO STANJE I PAKIRANJE NEUPORABLJENIH I OŠTEĆENIH GLASAČKIH LISTIĆA

- a) Obrazac za brojno stanje, popunjava se prije otvaranja glasačke kutije s uporabljenim glasačkim listićima, nakon čega se pakiraju neuporabljeni i oštećeni glasački listići.
- b) Neuporabljeni glasački listići upakirani u izvorne kutije i kuverta s oštećenim glasačkim listićima pakiraju se u prozirnu zaštitnu vreću, posebno za svaku izbornu razinu. Birački odbor je dužan na svaku zaštitnu vreću upisati zaporku biračkoga mjesta i oznaku izborne razine.

PRIMJER PRAVILNO POPUNJENOG OBRASCA ZA BROJNO STANJE NA REDOVITOM BIRAČKOM MJESTU – BS FBiH

OBRAZAC ZA BROJNO STANJE (REDOVNO BIRAČKO MJESTO)		NAZIV I ŠIFRA OPĆINE/IZBORNE JEDINICE: <i>LIVNO</i>	BROJ BIRAČKOG MJESTA: <i>1064001</i>	BS
Serijski broj plastičnog pečata		Serijski broj plastičnog pečata		
PEČAT 1 <i>BA 1 1 0 2 3 4 5 1 0 3</i>		PEČAT 4 <i>BA 1 1 0 2 3 4 5 1 1 1 4</i>		
DIO I: PRIJE OTVARANJA BIRAČKOG MJESTA		OPĆINSKO VIJEĆE		
1. Broj birača na izvodu iz Centralnog/Središnjeg biračkog spiska/popisa (ručno brojati)		0 2 9 7		
2. Broj primljenih glasačkih listića		0 3 0 0		
DIO II: TOKOM GLASANJA/TIJekom GLASOVANJA		OPĆINSKO VIJEĆE		
3. Broj naknadno primljenih glasačkih listića		0 0 0 0		
4. Sveukupno broj primljenih gl. listića (red 2 + red 3)		0 3 0 0		
DIO III: NAKON ZATVARANJA BIRAČKOG MJESTA		OPĆINSKO VIJEĆE		
5. Broj potpisa na izvodu iz Centralnog/Središnjeg biračkog spiska/popisa (ručno brojati)		0 1 5 0		
6. Broj upropaštenih glasačkih listića (paket 2)		0 0 0 0		
7. Broj IZDANIH glasačkih listića (red 5 + red 6)		0 1 5 0		
8. Broj NEISKORIŠTENIH glasačkih listića (ručno brojati)		0 1 5 0		
9. UKUPAN BROJ ZADUŽENIH GL. LISTIĆA (red 7 + red 8)		0 3 0 0		
10. TEST TAČNOSTI/TOČNOSTI: red 9 = red 4; ako nisu isti, upisati razliku		0 0 0 0		

Serijski broj plastičnog pečata		Serijski broj plastičnog pečata	
PEČAT 2 <i>BA 1 1 0 2 3 4 5 1 0 3</i>		PEČAT 5 <i>BA 1 1 2 3 0 1 2</i>	
PREDSJEDNIK <i>DRAGANA ŽALILHOVIĆ</i>	IME (ŠTAMPANIM/TISKANIM SLOVIMA)	ČLAN 3 <i>ČLAN 3</i>	POTPIŠ
ČLAN 1 <i>MUSTAFA LAKOVIĆ</i>	ČLAN 4 <i>ČLAN 4</i>		
ČLAN 2 <i>ČLAN 2</i>			

Potpisujući se ispod, izjavljujem da ovi brojevi tačno/točno odražavaju izborne aktivnosti na ovom biračkom mjestu.

→ U Obrascu za brojno stanje nisu predviđeni i ne smiju se nalaziti podatci o broju nevažećih glasačkih listića koji se bilježe u Obrazac za zbrojne rezultate – ZR.

ОБРАЗАЦ ЗА БРОЈНО СТАЊЕ (РЕДОВНО БИРАЧКО МЈЕСТО)		НАЗИВ И ШИФРА ОПШТИНЕ/ИЗБОРНЕ ЈЕДИНИЦЕ: БЕАТУНАС		БРОЈ БИРАЧКОГ МЈЕСТА: 1048006	
Серијски број пластичног печата ПЕЧАТ 1: BA 02105104 ПЕЧАТ 2: 431210		Серијски број пластичног печата ПЕЧАТ 3: BA 053210 ПЕЧАТ 4: 04154702		Серијски број пластичног печата ПЕЧАТ 5: SA 274150	

ДИО I: ПРИЈЕ ОТВАРАЊА БИРАЧКОГ МЈЕСТА		НАЧЕЛНИК ОПШТИНЕ		СКУПШТИНА ОПШТИНЕ	
1. Број бирана на изводу из Централног бирачког списка (ручно бројати)		0 5 7 0		0 5 7 0	
2. Број примљених гласачких листића		0 5 7 0		0 5 7 0	
ДИО II: ТОКОМ ГЛАСАЊА		НАЧЕЛНИК ОПШТИНЕ		СКУПШТИНА ОПШТИНЕ	
3. Број изнадно примљених гласачких листића		0 0 0 0		0 0 0 0	
4. Укупан број примљених гл. листића (ред 2+ред 3)		0 0 0 0		0 0 0 0	
ДИО III: НАКОН ЗАТВАРАЊА БИРАЧКОГ МЈЕСТА		НАЧЕЛНИК ОПШТИНЕ		СКУПШТИНА ОПШТИНЕ	
5. Број потписа на изводу из Централног бирачког списка (ручно бројати)		0 4 6 0		0 4 6 0	
6. Број упроташтених гласачких листића (паKET 2)		0 0 0 0		0 0 0 0	
7. Број ИЗДАНИХ гласачких листића (ред 5+ ред 6)		0 4 6 0		0 4 6 0	
8. Број НЕИСКОРИШТЕНИХ гласачких листића (ручно бројати)		0 1 1 0		0 1 1 0	
9. УКУПАН БРОЈ ЗАДУЖЕНИХ ГЛ. ЛИСТИЋА (ред 7+ ред 8)		0 5 7 0		0 5 7 0	
10. ТЕСТ ТАЧНОСТИ: ред 9 = ред 4, ако нису исти, уписати разлику		0 0 0 0		0 0 0 0	

Потписујући се испод, изјављујем да ови бројеви тачно одражавају изборне активности на овом бирачком мјесту

ПРЕДСЈЕДНИК	ПОТПИС	ИМЕ (ШТАМПАНИМ СЛОВИМА)	ПОТПИС
ЧЛАН 1		VELJKO PETROVIC	NEZIH MUSTAFIC
ЧЛАН 2		MUSTAFA LAKOVIC	KATARINA TOMIC
		MLADEN VUCIC	

→ U Obrascu za brojno stanje nisu predviđeni i ne smiju se nalaziti podatci o broju nevažećih glasačkih listića koji se bilježe u obrazac za zbrojne rezultate – ZR.

ОБРАЗАЦ ЗА БРОЈНО СТАЊЕ (РЕДОВНО БИРАЧКО МЈЕСТО)		НАЗИВ И ШИРОТА ОПШТИНЕ/ИЗБОРНЕ ЈЕДИНИЦЕ: PALE 144	БРОЈ БИРАЧКОГ МЈЕСТА: 144B001	БС
---	--	---	---	-----------

Серијски број пластичног печата	
ПЕЧАТ 1 6A 2 4 1 3 0 2 5A 1 7 0 2 4 5	ПЕЧАТ 2 6A 2 4 5 6 0 6A 6 1 0 2 4 5

Серијски број пластичног печата	
ПЕЧАТ 3 6A 2 4 5 6 0 6A 6 1 0 2 4 5	ПЕЧАТ 4 6A 2 4 5 6 0 6A 6 1 0 2 4 5

ДИО I: ПРИЈЕ ОТВАРАЊА БИРАЧКОГ МЈЕСТА 1. Број бирача на изводу из Централног бирачког списка (ручно бројати) 2. Број примљених гласачких листића	НАЧЕЛНИК ОПШТИНЕ 0 4 5 3 0 4 5 5	ГРАДОНАЧЕЛНИК ГРАДА ИСТОЧНО САРАЈЕВО 0 4 5 3 0 4 5 5	СКУПШТИНА ОПШТИНЕ 0 4 5 3 0 4 5 5
---	---	---	--

ДИО II: ТОКОМ ГЛАСАЊА 3. Број изнадно примљених гласачких листића 4. Укупан број примљених гл. Листића (ред 2+ред 3)	НАЧЕЛНИК ОПШТИНЕ 0 0 0 0 0 4 5 5	ГРАДОНАЧЕЛНИК ГРАДА ИСТОЧНО САРАЈЕВО 0 0 0 0 0 4 5 5	СКУПШТИНА ОПШТИНЕ 0 0 0 0 0 4 5 5
---	---	---	--

ДИО III: НАКОН ЗАТВАРАЊА БИРАЧКОГ МЈЕСТА 5. Број потписа на изводу из Централног бирачког списка (ручно бројати) 6. Број упућених гласачких листића (пакет 2) 7. Број изданих гласачких листића (ред 5+ ред 6) 8. Број НЕИСКОРИШЋЕНИХ гласачких листића (ручно бројати) 9. УКУПАН БРОЈ ЗАДУЖЕНИХ ГЛ. ЛИСТИЋА (ред 7+ ред 8)	НАЧЕЛНИК ОПШТИНЕ 0 2 8 3 0 0 0 0 0 2 8 3 0 1 7 2 0 4 5 5	ГРАДОНАЧЕЛНИК ГРАДА ИСТОЧНО САРАЈЕВО 0 2 8 3 0 0 0 1 0 2 8 4 0 1 7 1 0 4 5 5	СКУПШТИНА ОПШТИНЕ 0 2 8 3 0 0 0 0 0 2 8 3 0 1 7 2 0 4 5 5
---	--	--	---

10. ТЕСТ ТАЧНОСТИ: ред 9 = ред 4; ако нису исти, уписати разлику	0 0 0 0	0 0 0 0	0 0 0 0
---	---------	---------	---------

Потписујући се испод, изјављујем да ови бројеви тачно одражавају изборне активности на овом бирачком мјесту

Серијски број пластичног печата	
ПЕЧАТ 5 6A 2 3 0 0 1 2	

ПРЕДСЈЕДНИК ЧЛАН 1 ЧЛАН 2	ИМЕ (ШТАМПАНИМ СЛОВИМА) ПОТПИС DRAGANA ZAHIROVIC <i>[Signature]</i> VEJINA NASTASIC <i>[Signature]</i> KATARINA TOMIC <i>[Signature]</i>
---------------------------------	--

ЧЛАН 3 ЧЛАН 4	ИМЕ (ШТАМПАНИМ СЛОВИМА) ПОТПИС VELJKO PETROVIC <i>[Signature]</i> MUSTAFA LAKOVIC <i>[Signature]</i>
------------------	--

→ Образац за бројно стање – Град Источно Сарајево.

OBRAZAC ZA BROJNO STANJE (REDOVNO BIRAČKO MJESTO)	NAZIV I ŠIFRA OPĆINE/IZBORNE JEDINICE: MOSTAR	BROJ BIRAČKOG MJESTA: 153A001	BS
--	---	---	----

Serijski broj plastičnog pečata	
PEČAT 1 BA 1124681	PEČAT 2 BA 2110467

Serijski broj plastičnog pečata	
PEČAT 3 BA 7621100	PEČAT 4 BA 541486

DIO I: PRIJE OTVARANJA BIRAČKOG MJESTA	GRADSKA IZBORNA JEDINICA	OPĆINSKO VIJEĆE	IZBORNA JEDINICA GRADSKOG PODRUČJA
1. Broj birača na izvodu iz Centralnog/Srednjeg biračkog spiska/popisa (nužno brojati)	0 2 7 2	0 2 5 2	0 2 5 2
2. Broj primljenih glasačkih listića	0 2 5 5	0 2 5 5	0 2 5 5

DIO II: TOKOM GLASANJA/TJEKOM GLASOVANJA	NAČELNIK OPĆINE	OPĆINSKO VIJEĆE	
3. Broj nekadno primljenih glasačkih listića	0 0 0 0	0 0 0 0	0 0 0 0
4. Sveukupan broj primljenih gl. listića (red 2 + red 3)	0 2 7 7	0 2 5 7	0 2 5 7

DIO III: NAKON ZATVARANJA BIRAČKOG MJESTA	NAČELNIK OPĆINE	OPĆINSKO VIJEĆE	
5. Broj popisa na izvodu iz Centralnog/Srednjeg biračkog spiska/popisa (nužno brojati)	0 1 4 1	0 1 4 1	0 1 4 1
6. Broj upućenih glasačkih listića (paketi 2)	0 0 0 0	0 0 0 0	0 0 0 0
7. Broj izdanih glasačkih listića (red 5 + red 6)	0 1 4 1	0 1 4 1	0 1 4 1
8. Broj NEISKORIŠTENIH glasačkih listića (nužno brojati)	1 1 4 4	0 1 1 4	0 1 1 4
9. UKUPAN BROJ ZADUŽENIH GL. LISTIĆA (red 7 + red 8)	0 2 5 5	0 2 5 5	0 2 5 5
10. TEST TAČNOSTI/TOČNOSTI: red 9 = red 4; ako nisu isti, upišati razliku	0 0 0 0	0 0 0 0	0 0 0 0

PREDSJEDNIK KATARINA TOMIĆ	POTPIS <i>Katarina Tomić</i>
ČLAN 1 VELEKO PETROVIĆ	POTPIS <i>Veleko Petrović</i>
ČLAN 2 MOSTAFA ČERKVIĆ	POTPIS <i>Mostafa Čerkvić</i>

IME (ŠTAMPANIM/TISKANIM SLOVIMA)	POTPIS
ČLAN 3	
ČLAN 4	

Serijski broj plastičnog pečata
BA 7134212

Polpisujući se ispod, izjavljujem da ovi brojevi tačno/točno odražavaju izborne aktivnosti na ovom biračkom mjestu.

→ У Обрасцу за бројно стање у Граду Мостару бирачки одбор треба у првој колони прецртати „НАЧЕЛНИК ОПШТИНЕ“ и уписати „ГРАДСКА ИЗБОРНА ЈЕДИНИЦА“, а у другој колони прецртати „ОПШТИНСКО ВИЈЕЋЕ“ и уписати „ИЗБОРНА ЈЕДИНИЦА ГРАДСКОГ ПОДРУЧЈА“

4. b. BROJANJE GLASAČKIH LISTIĆA

7. REDOSLIJED BROJANJA GLASAČKIH LISTIĆA

7.1. Redoslijed i sustavi brojanja glasačkih listića

Glasački listići za pojedine izborne razine broje se sljedećim redoslijedom:

- a) načelnik/gradonačelnik općine – VEĆINSKI GLAS – SIVA vreća
- b) općinsko vijeće/gradsko vijeće – OTVORENA LISTA – PLAVA vreća

U općinama u kojima se provode izbori za gradonačelnika Grada istočno Sarajevo glasački listići se broje sljedećim redoslijedom:

- a) načelnik općine – VEĆINSKI GLAS – SIVA vreća
- b) gradonačelnik Grada Istočno Sarajevo – VEĆINSKI GLAS – ŽUTA vreća
- c) skupština općine – OTVORENA LISTA – PLAVA vreća

8. GLASAČKI LISTIĆI

8.1. Važeći glasački listići – VEĆINSKI GLAS

Glasački listić je važeći ako:

- je u onom obliku koji je potvrdilo i službeno izdalo Središnje izborno povjerenstvo BiH,
- je označen tako da je namjera birača jasna,
- nije potpisan i na njemu nije ispisano ime, naziv, izjava ili neki drugi tekst, ilustracija ili simbol,
- oštećenje glasačkog listića nije takvo da se ne može ustanoviti namjera birača.

LOKALNI IZBORI 15.11.2020.
ЛОКАЛНИ ИЗБОРИ 15.11.2020.

GRAD 000
ГРАД 000

PROČITAJTE NAPUTAK / UPUTSTVO NA PREDNJOJ STRANICI!

ПРОЧИТАЈТЕ УПУТСТВО НА ПРЕДЊОЈ СТРАНИ!

- ☐ KANDIDAT A - STRANKA ŽUTA
- ☒ KANDIDAT B - STRANKA PLAVA
- ☐ KANDIDAT C - PARTIJA CRVENA
- ☐ KANDIDAT D - PARTIJA NARANČASTA
- ☐ KANDIDAT E - STRANKA CRNA

KRAJ LISTE.
КРАЈ ЛИСТЕ.

**Primjer pravilno
popunjenoga glasačkog
listića za:**

- načelnika općine,
- gradonačelnika grada.

8.2. Nevažeći glasački listići – VEĆINSKI GLAS

Glasački listić je nevažeći:

- ako je na njemu označeno dva ili više kandidata,
- ako nije ispunjen ili je ispunjen tako da nije moguće sa sigurnošću utvrditi kojemu kandidatu je birač dao svoj glas,
- ako je glasački listić toliko oštećen da se sa sigurnošću ne može utvrditi kojemu kandidatu je birač dao glas,
- ako se na temelju oznaka koje je birač dopisao na glasački listić, kao što je potpis, može utvrditi njegov identitet,
- ako su dopisana imena kandidata,
- ako je skeniran, umnožen i ako je listić koji ne pripada tom biračkom mjestu, odnosno opciji glasovanja (glasački listić za glasovanje putem pošte).

8.3. Važeći glasački listići – OTVORENA LISTA

Glasački listić je važeći ako je:

- označen kvadratić ispred naziva političke stranke, koalicije, neovisnog kandidata ili liste neovisnih kandidata
- označen kvadratić ispred naziva političke stranke, koalicije, kandidata ili liste neovisnih kandidata i ispred jednog ili više kandidata unutar liste te političke stranke, koalicije ili liste neovisnih kandidata
- označen kvadratić ispred jednog ili više kandidata unutar liste jedne političke stranke, koalicije ili liste neovisnih kandidata.

LOKALNI IZBORI 15.11.2020.
ЛОКАЛНИ ИЗБОРИ 15.11.2020.

GRAD 000
ГРАД

ОСТАЈТЕ НАПУТАК/УПУТСТВО НА ПРЕДНОЈ СТРАНИЦИ! ПРОЧИТАЈТЕ УПУТСТВО НА ПРЕДНОЈ СТРАНИЦИ!

☐ ПАРТИЈА БОРДО	10 ☐ KANDIDAT J 11 ☐ KANDIDAT K	8 ☐ KANDIDAT H 9 ☐ KANDIDAT I 10 ☐ KANDIDAT J 11 ☐ KANDIDAT K 12 ☐ KANDIDAT M
1 ☐ KANDIDAT A 2 ☐ KANDIDAT B 3 ☐ KANDIDAT C 4 ☐ KANDIDAT D 5 ☐ KANDIDAT E 6 ☐ KANDIDAT F 7 ☐ KANDIDAT G 8 ☐ KANDIDAT H 9 ☐ KANDIDAT I 10 ☐ KANDIDAT J 11 ☐ KANDIDAT K 12 ☐ KANDIDAT L 13 ☐ KANDIDAT M 14 ☐ KANDIDAT N	☐ KANDIDAT PLAVI - NEZAVISNI KANDIDAT	☐ STRANKA CRVENA
	☒ STRANKA ŽUTA	☐ STRANKA CRVENA
	1 ☐ KANDIDAT A 2 ☐ KANDIDAT B 3 ☐ KANDIDAT C 4 ☐ KANDIDAT D 5 ☐ KANDIDAT E 6 ☐ KANDIDAT F 7 ☐ KANDIDAT G 8 ☐ KANDIDAT H 9 ☐ KANDIDAT I	1 ☐ KANDIDAT A 2 ☐ KANDIDAT B 3 ☐ KANDIDAT C 4 ☐ KANDIDAT D 5 ☐ KANDIDAT E 6 ☐ KANDIDAT F 7 ☐ KANDIDAT G 8 ☐ KANDIDAT H 9 ☐ KANDIDAT I
	☐ STRANKA SMEĐA	

LOKALNI IZBORI 15.11.2020.
ЛОКАЛНИ ИЗБОРИ 15.11.2020.

GRAD 000
ГРАД

ОСТАЈТЕ НАПУТАК/УПУТСТВО НА ПРЕДНОЈ СТРАНИЦИ! ПРОЧИТАЈТЕ УПУТСТВО НА ПРЕДНОЈ СТРАНИЦИ!

☐ ПАРТИЈА БОРДО	10 ☐ KANDIDAT J 11 ☐ KANDIDAT K	8 ☐ KANDIDAT H 9 ☐ KANDIDAT I 10 ☐ KANDIDAT J 11 ☐ KANDIDAT K 12 ☐ KANDIDAT M
1 ☐ KANDIDAT A 2 ☐ KANDIDAT B 3 ☐ KANDIDAT C 4 ☐ KANDIDAT D 5 ☐ KANDIDAT E 6 ☐ KANDIDAT F 7 ☐ KANDIDAT G 8 ☐ KANDIDAT H 9 ☐ KANDIDAT I 10 ☐ KANDIDAT J 11 ☐ KANDIDAT K 12 ☐ KANDIDAT L 13 ☐ KANDIDAT M 14 ☐ KANDIDAT N	☐ KANDIDAT PLAVI - NEZAVISNI KANDIDAT	☐ STRANKA CRVENA
	☒ STRANKA ŽUTA	☐ STRANKA CRVENA
	1 ☒ KANDIDAT A 2 ☒ KANDIDAT B 3 ☐ KANDIDAT C 4 ☐ KANDIDAT D 5 ☒ KANDIDAT E 6 ☐ KANDIDAT F	1 ☐ KANDIDAT A 2 ☐ KANDIDAT B 3 ☐ KANDIDAT C 4 ☐ KANDIDAT D 5 ☐ KANDIDAT E 6 ☐ KANDIDAT F 7 ☐ KANDIDAT G 8 ☐ KANDIDAT H 9 ☐ KANDIDAT I
	☐ STRANKA SMEĐA	

LOKALNI IZBORI 15.11.2020.
ЛОКАЛНИ ИЗБОРИ 15.11.2020.

GRAD 000
ГРАД

ОСТАЈТЕ НАПУТАК/УПУТСТВО НА ПРЕДНОЈ СТРАНИЦИ! ПРОЧИТАЈТЕ УПУТСТВО НА ПРЕДНОЈ СТРАНИЦИ!

☐ ПАРТИЈА БОРДО	10 ☐ KANDIDAT J 11 ☐ KANDIDAT K	8 ☐ KANDIDAT H 9 ☐ KANDIDAT I 10 ☐ KANDIDAT J 11 ☐ KANDIDAT K 12 ☐ KANDIDAT M
1 ☐ KANDIDAT A 2 ☐ KANDIDAT B 3 ☐ KANDIDAT C 4 ☐ KANDIDAT D 5 ☐ KANDIDAT E 6 ☐ KANDIDAT F 7 ☐ KANDIDAT G 8 ☐ KANDIDAT H 9 ☐ KANDIDAT I 10 ☐ KANDIDAT J 11 ☐ KANDIDAT K 12 ☐ KANDIDAT L 13 ☐ KANDIDAT M 14 ☐ KANDIDAT N	☐ KANDIDAT PLAVI - NEZAVISNI KANDIDAT	☐ STRANKA CRVENA
	☐ STRANKA ŽUTA	☐ STRANKA CRVENA
	1 ☐ KANDIDAT A 2 ☒ KANDIDAT B 3 ☐ KANDIDAT C 4 ☒ KANDIDAT D 5 ☒ KANDIDAT E 6 ☐ KANDIDAT F	1 ☐ KANDIDAT A 2 ☐ KANDIDAT B 3 ☐ KANDIDAT C 4 ☐ KANDIDAT D 5 ☐ KANDIDAT E 6 ☐ KANDIDAT F 7 ☐ KANDIDAT G 8 ☐ KANDIDAT H 9 ☐ KANDIDAT I
	☐ STRANKA SMEĐA	

Primjeri pravilno popunjenoga
glasačkog listića za:

- gradsko / općinsko vijeće,
- skupštinu općine / grada.

8.4. Nevažeći glasački listić – OTVORENA LISTA

Glasački listić je nevažeći:

- ako nije ispunjen ili je ispunjen tako da nije moguće sa sigurnošću utvrditi kojoj je političkoj stranci, koaliciji, neovisnom kandidatu ili listi neovisnih kandidata birač dao svoj glas,
- ako su dopisana imena kandidata,
- ako je označeno više od jedne političke stranke, koalicije, neovisnog kandidata ili liste neovisnih kandidata
- ako je glasački listić toliko oštećen da se sa sigurnošću ne može utvrditi kojemu je političkom subjektu birač dao glas,
- ako se na temelju oznaka koje je birač dopisao na glasački listić, kao što je potpis, može utvrditi njegov identitet,
- ako je skeniran, umnožen i ako je listić koji ne pripada tom biračkom mjestu, odnosno opciji glasovanja (glasački listić za glasovanje putem pošte).

9. RADNJE PRIJE BROJANJA GLASAČKIH LISTIĆA

Pripremne radnje za brojanje glasačkih listića su sljedeće:

- Predsjednik i članovi biračkog odbora uređuju prostor biračkog mjesta sukladno Instrukciji o postupanju tijela za provedbu izbora na izborni dan u uvjetima epidemije COVID–19.
- Formira se radna površina od više stolova, a sastavi stolova osiguraju se samoljepljivom vrpcom kako glasački listići ne bi propadali ispod stolova.
- Otpečati se glasačka kutija i na radnu površinu se istrese kompletan sadržaj glasačke kutije.
- Svim nazočnima se pokaže da je glasačka kutija prazna i odloži se na stranu.
- Na radnoj površini ostaje skupina pomiješanih glasačkih listića za dvije razine za koje se provode izbori, osim u izbornim jedinicama u kojim se provode izbori za gradonačelnika grada Istočno Sarajevo gdje se na stolu pojave glasački listići za tri razine vlasti.
- Nakon toga birački odbor vrši razdvajanje glasačkih listića po razinama, i načinjava četiri skupine glasačkih listića.
- Po završetku razdvajanja glasačkih listića po razinama, na radnoj površini ostavlja se skupina glasačkih listića koji se broje, poštujući pritom utvrđeni redoslijed brojanja naveden u zaglavlju jedan ovoga poglavlja.
- Glasački listići koji se ne broje u toj fazi brojanja, pakiraju se u prozirne plastične vreće, posebno za svaku izbornu razinu i odlažu na način kako bi ih svi nazočni mogli vidjeti.

VAŽNO: Prilikom razdvajanja glasačkih listića, birački odbor na glasačkom listiću na zahtjev akreditiranog promatrača ili člana biračkog odbora provjerava ima li važeći zaštitni znak (vodeni žig). Ukoliko birački odbor utvrdi da ima listića bez zaštitnog znaka, proglašavaju ih nevažećim glasačkim listićima i broj tih listića obvezno upisuje u Zapisnik o radu biračkog odbora u dio Z6.

10. BROJANJE GLASAČKIH LISTIĆA — VEĆINSKI GLAS

Radnja 1. — Utvrđivanje broja glasačkih listića u glasačkoj kutiji

Predsjednik biračkoga odbora u Obrazac za zbrojne rezultate — ZR (većinski glas) upisuje broj potpisa s Obrasca brojnog stanja — BS.

Članovi biračkoga odbora u timovima po dva člana broje po 25 glasačkih listića (duplo brojanje) i unakrsno ih postavljaju na radnu površinu. Na zadnjem snopu postavlja se naljepnica (samoljepljivi papir u boji) s brojem glasačkih listića u zadnjem snopu.

Predsjednik biračkog odbora prebroji snopove, pomnoži s 25 i doda broj glasačkih listića s naljepnice koja se nalazi na zadnjem snopu (**primjer:** 10 snopova na naljepnici upisano 10, znači $10 \times 25 + 10 = 260$) i taj podatak upiše u rubriku “Broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji”. Test točnosti je razlika između broja potpisa i broja glasačkih listića u glasačkoj kutiji te, ukoliko nema razlike, upiše se 0.

Radnja 2. — Ispisivanje imena kandidata na naljepnice

Jedan član biračkoga odbora čita imena kandidata na glasačkom listiću, dok drugi član biračkog odbora na naljepnice upisuje imena kandidata, a naljepnice postavlja po radnoj površini, pazeći da budu dovoljno razmaknute kako se listići prilikom razvrstavanja ne bi miješali. Postavlja jednu naljepnicu na kojoj je upisano “sumnjivi”.

Radnja 3. — Razvrstavanje glasačkih listića prema glasovima za kandidate

Nakon toga svi članovi biračkog odbora uzimaju snopove glasačkih listića, okreću ih prema sebi i glasački listić na kojem su birači označili kandidata, stavljaju pored naljepnice s imenom tog kandidata.

Prilikom razvrstavanja, članovi biračkog odbora one glasačke listiće koji su po njima nevažeći, stavljaju pored naljepnice s natpisom “sumnjivi”. Ovom metodom se razvrstavaju glasački listići dok se svi ne razvrstaju. Predsjednik nakon toga na dvije naljepnice upisuje “neoznačeni”, i “ostali”.

Radnja 4. — Utvrđivanje nevažećih glasačkih listića

Predsjednik, zatim, iz skupine glasačkih listića pored naljepnice “sumnjivi” jedan po jedan pokazuje članovima biračkoga odbora i zajedno odlučuju je li glasački listić važeći ili ne (**Primjer:** glasački listić je nevažeći zato što je prazan. Članovi biračkoga odbora potvrde i taj glasački listić se stavlja pored naljepnice “neoznačeni”. Zatim, glasački listić je nevažeći jer je birač označio dva kandidata. Takav glasački listić stavi se pored naljepnice “ostali”). Kad su svi glasački listići iz skupine “sumnjivi” razvrstani, predsjednik prebroji nevažeće neoznačene i broj upiše u Obrazac ZR, zatim prebroji nevažeće ostale te, također, broj upiše u Obrazac ZR. Nevažeće neoznačene i nevažeće ostale glasačke listiće predsjednik ubaci u sivu zaštitnu vreću.

Radnja 5. — Brojanje glasačkih listića po kandidatima

Članovi biračkog odbora u timovima po dva člana broje glasačke listiće za svakog od kandidata koji su se nalazili na glasačkom listiću, a koji su dobili glasove, tako što broje po 25 glasačkih listića (duplo brojanje) i vežu ih u svitak gumicom. Na posljednji svitak stavlja se naljepnica s brojem glasačkih listića u tom svitku. Kad tim prebroji glasačke listiće za jednog kandidata, nastavlja brojanje za sljedećeg kandidata, dok svi glasački listići ne budu prebrojani. Kad je završeno brojanje svih glasačkih listića, na stolu se nalaze skupine svitaka glasačkih listića koje su razvrstane po kandidatima i to pored naljepnica s imenima kandidata.

Radnja 6. — Unos glasova za kandidate u obrazac

Predsjednik nakon toga u Obrazac ZR — većinski glas, pored imena za svakog kandidata, upiše broj glasačkih listića, koji su pored naljepnice s njihovim imenima, tako da prebroji svitke koje pomnoži s 25 i doda broj sa svitka na kojem je naljepnica, tako da dobije koliko je ukupno taj kandidat dobio glasova (**primjer:** kod naljepnice s imenom kandidata pod rednim brojem 1. imaju 4 svitka s glasačkim listićima, taj kandidat je dobio $4 \times 25 = 100$ glasova i taj broj predsjednik upiše kod imena tog kandidata). Tom metodom upiše glasove za sve kandidate.

listića u glasačkoj kutiji. Test točnosti je razlika između broja potpisa i broja glasačkih listića u glasačkoj kutiji te, ukoliko nema razlike, upiše se 0.

Radnja 2. — Ispisivanje naziva političkih subjekata na naljepnice

Jedan član biračkog odbora čita nazive političkih subjekata na glasačkome listiću, a drugi član biračkog odbora ih upisuje na naljepnice koje postavlja po radnoj površini, pazeći da budu dovoljno razmaknute kako se listići prilikom razvrstavanja ne bi miješali. Postavlja jednu naljepnicu na kojoj je upisano “sumnjivi”. Kod upisivanja naziva političkih subjekata mogu se rabiti pokrate.

Radnja 3. — Razvrstavanje glasačkih listića prema glasovima za političke subjekte

Svi članovi biračkog odbora tad uzimaju po snopove glasačkih listića, okreću ih prema sebi, i glasački listić na kojem su birači označili politički subjekt stavljaju pored naljepnice s nazivom tog političkog subjekta.

Glasačke listiće koji su po njima nevažeći prilikom razvrstavanja, članovi biračkog odbora stavljaju pored naljepnica s natpisom “sumnjivi”. Ovom metodom se razvrstavaju glasački listići dok se svi ne razvrstaju. Predsjednik tad uzme dvije naljepnice na koje napiše “neoznačeni” i “ostali”.

Radnja 4. — Utvrđivanje nevažećih glasačkih listića

Predsjednik jedan po jedan glasački listić iz skupine pored naljepnice “sumnjivi” pokazuje članovima biračkog odbora i zajedno odlučuju je li glasački listić važeći ili ne (**primjer:** glasački listić je nevažeći zato što je prazan; članovi biračkog odbora potvrde i glasački listić se stavlja pored naljepnice “neoznačeni”; glasački listić je nevažeći jer je birač označio dva politička subjekta i glasački listić stavi pored naljepnice “ostali”).

Kad su svi listići iz skupine “sumnjivi” razvrstani, predsjednik prebroji nevažeće neoznačene i broj upiše u Obrazac ZR, prebroji nevažeće ostale i, isto, broj upiše u Obrazac ZR. Nevažeće neoznačene i ostale glasačke listiće predsjednik ubaci u, prema shemi pakiranja, odgovarajuću vreću u boji.

Radnja 5. — Brojanje glasačkih listića po političkim subjektima

Članovi biračkog odbora u timovima po dva člana broje glasačke listiće za svaki od političkih subjekata koji su se nalazili na glasačkom listiću, a koji su dobili glasove na tom biračkom mjestu, tako što nabroje po 25 glasačkih listića (duplo brojanje) i motaju ih u svitke koje gumicom vežu. Na zadnjem svitku je naljepnica s brojem glasačkih listića u tom svitku. Kad tim prebroji glasačke listiće za jedan politički subjekt, broji za drugi politički subjekt i tako sve dok svi glasački listići ne budu prebrojani. Kad je završeno brojanje svih glasačkih listića, na stolu su naljepnice s imenima političkih subjekata na glasačkom listiću pored kojih su svitci s glasačkim listićima za te političke subjekte.

Radnja 6. — Unos glasova za političke subjekte u obrazac

Predsjednik tad u Obrazac ZR — većinski glas, pored naziva svakog političkog subjekta, upiše broj glasačkih listića, koji su pored naljepnica s njihovim nazivom, tako da prebroji svitke koje pomnoži s 25 i doda broj sa svitka na kojemu je naljepnica, tako da dobije ukupno koliko je taj politički subjekt dobio glasova na tom biračkom mjestu (**primjer:** kod naljepnice s nazivom političkog subjekta pod rednim brojem 1 imaju dva svitka s glasačkim listićima, a na jednom svitku je naljepnica s brojem 22 taj politički subjekt je dobio $1 \times 25 + 22 = 47$ glasova i taj broj predsjednik upiše kod imena tog političkog subjekta). Tom metodom upisuje glasove za sve političke subjekte. Na dnu tabele s glasovima političkih subjekata se dobije, zbrajanjem svih glasova, ukupan broj važećih glasova koji predsjednik prepíše na prethodnu stranicu kao ukupan broj važećih glasova, koji zbrojen s ukupnim brojem nevažećih glasova treba dati ukupan broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji.

Ukupan broj važećih i nevažećih glasačkih listića daje ukupan broj glasačkih listića koji treba biti identičan ukupnom broju glasačkih listića u glasačkoj kutiji.

Radnja 7. - Objava rezultata na biračkom mjestu po političkim subjektima

Predsjednik nazočnima objavljuje rezultate prvog brojanja glasova za političke subjekte dobivenih po sustavu otvorenih listi, i na zahtjev gradskog/općinskog izbornog povjerenstva, dostavlja ih na način koji odredi gradsko/općinsko izborna povjerenstvo.

Primjer pravilno popunjenog obrasca za zbrojne rezultate – ZR

NAZIV I DATUM ODRŽAVANJA IZBORA																															
OBRAZAC ZA ZBIRNE / ZBROJNE REZULTATE ZR (OTVORENA LISTA) / OBPAAH ZA 3EHPHE PE33.HTATE 3P (OTBOPERA JHCTA)			ZR / 3P																												
NAZIV OPĆINE NAZIV OBITELJE	BRATUNAC		ŠIFRA OPĆINE ŠIFRA OBITELJE																												
		104 B	1048006																												
<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>ZBIR / ZBROJ GLASOVA 3EHP / 3ACDPA</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1) Ukupan broj papira na osnovu iz Centralnog birališkog opisa / Šteta iz Centralnog birališkog opisa (red / redak 5 iz Obitelje na birališnoj stoli)</td> <td>460</td> </tr> <tr> <td>2) Broj glasačkih listica u glasici listi (broj glasačkih listica u glasici listi)</td> <td>460</td> </tr> <tr> <td>3) Test ispravnosti / ispravnost red / redak 1 – red / redak 2, ako nisu isti opisi na listi</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>4) Test ispravnosti red / redak 1 – red / redak 2, ako nisu isti opisi na listi</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>A) Nevaljani neovlašteni glasački listi</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>B) Nevaljani neovlašteni glasački listi</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>C) Ukupan broj valjanih glasačkih listica (red / redak A + red / redak B)</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>D) Ukupan broj valjanih glasačkih listica (red / redak C + red / redak D)</td> <td>400</td> </tr> <tr> <td>E) Ukupan broj valjanih glasačkih listica (red / redak E + red / redak F)</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>F) Ukupan broj valjanih glasačkih listica (red / redak G + red / redak H)</td> <td>450</td> </tr> <tr> <td>G) Ukupan broj valjanih glasačkih listica (red / redak I + red / redak J)</td> <td>460</td> </tr> <tr> <td>H) Test ispravnosti / ispravnost red / redak E – red / redak 2, ako nisu isti opisi na listi</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>I) Test ispravnosti red / redak 1 – red / redak 2, ako nisu isti opisi na listi</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table>					ZBIR / ZBROJ GLASOVA 3EHP / 3ACDPA	1) Ukupan broj papira na osnovu iz Centralnog birališkog opisa / Šteta iz Centralnog birališkog opisa (red / redak 5 iz Obitelje na birališnoj stoli)	460	2) Broj glasačkih listica u glasici listi (broj glasačkih listica u glasici listi)	460	3) Test ispravnosti / ispravnost red / redak 1 – red / redak 2, ako nisu isti opisi na listi	0	4) Test ispravnosti red / redak 1 – red / redak 2, ako nisu isti opisi na listi	0	A) Nevaljani neovlašteni glasački listi	5	B) Nevaljani neovlašteni glasački listi	5	C) Ukupan broj valjanih glasačkih listica (red / redak A + red / redak B)	10	D) Ukupan broj valjanih glasačkih listica (red / redak C + red / redak D)	400	E) Ukupan broj valjanih glasačkih listica (red / redak E + red / redak F)	50	F) Ukupan broj valjanih glasačkih listica (red / redak G + red / redak H)	450	G) Ukupan broj valjanih glasačkih listica (red / redak I + red / redak J)	460	H) Test ispravnosti / ispravnost red / redak E – red / redak 2, ako nisu isti opisi na listi	0	I) Test ispravnosti red / redak 1 – red / redak 2, ako nisu isti opisi na listi	0
	ZBIR / ZBROJ GLASOVA 3EHP / 3ACDPA																														
1) Ukupan broj papira na osnovu iz Centralnog birališkog opisa / Šteta iz Centralnog birališkog opisa (red / redak 5 iz Obitelje na birališnoj stoli)	460																														
2) Broj glasačkih listica u glasici listi (broj glasačkih listica u glasici listi)	460																														
3) Test ispravnosti / ispravnost red / redak 1 – red / redak 2, ako nisu isti opisi na listi	0																														
4) Test ispravnosti red / redak 1 – red / redak 2, ako nisu isti opisi na listi	0																														
A) Nevaljani neovlašteni glasački listi	5																														
B) Nevaljani neovlašteni glasački listi	5																														
C) Ukupan broj valjanih glasačkih listica (red / redak A + red / redak B)	10																														
D) Ukupan broj valjanih glasačkih listica (red / redak C + red / redak D)	400																														
E) Ukupan broj valjanih glasačkih listica (red / redak E + red / redak F)	50																														
F) Ukupan broj valjanih glasačkih listica (red / redak G + red / redak H)	450																														
G) Ukupan broj valjanih glasačkih listica (red / redak I + red / redak J)	460																														
H) Test ispravnosti / ispravnost red / redak E – red / redak 2, ako nisu isti opisi na listi	0																														
I) Test ispravnosti red / redak 1 – red / redak 2, ako nisu isti opisi na listi	0																														
<p>Provjera ispravnosti papira na osnovu iz Centralnog birališkog opisa / Šteta iz Centralnog birališkog opisa</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>ŠIFRA OPĆINE</th> <th>ŠIFRA OBITELJE</th> <th>ŠIFRA BIRAČKOG MJESTA</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>104 B</td> <td>1048006</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>				ŠIFRA OPĆINE	ŠIFRA OBITELJE	ŠIFRA BIRAČKOG MJESTA	104 B	1048006																							
ŠIFRA OPĆINE	ŠIFRA OBITELJE	ŠIFRA BIRAČKOG MJESTA																													
104 B	1048006																														

NAZIV I DATUM ODRŽAVANJA IZBORA																															
OBRAZAC ZA ZBIRNE / ZBROJNE REZULTATE ZR (OTVORENA LISTA) / OBPAAH ZA 3EHPHE PE33.HTATE 3P (OTBOPERA JHCTA)			ZR / 3P																												
NAZIV OPĆINE NAZIV OBITELJE	BRATUNAC		ŠIFRA OPĆINE ŠIFRA OBITELJE																												
		104 B	1048006																												
<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>ZBIR / ZBROJ GLASOVA 3EHP / 3ACDPA</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1) Ukupan broj papira na osnovu iz Centralnog birališkog opisa / Šteta iz Centralnog birališkog opisa (red / redak 5 iz Obitelje na birališnoj stoli)</td> <td>460</td> </tr> <tr> <td>2) Broj glasačkih listica u glasici listi (broj glasačkih listica u glasici listi)</td> <td>460</td> </tr> <tr> <td>3) Test ispravnosti / ispravnost red / redak 1 – red / redak 2, ako nisu isti opisi na listi</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>4) Test ispravnosti red / redak 1 – red / redak 2, ako nisu isti opisi na listi</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>A) Nevaljani neovlašteni glasački listi</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>B) Nevaljani neovlašteni glasački listi</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>C) Ukupan broj valjanih glasačkih listica (red / redak A + red / redak B)</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>D) Ukupan broj valjanih glasačkih listica (red / redak C + red / redak D)</td> <td>400</td> </tr> <tr> <td>E) Ukupan broj valjanih glasačkih listica (red / redak E + red / redak F)</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>F) Ukupan broj valjanih glasačkih listica (red / redak G + red / redak H)</td> <td>450</td> </tr> <tr> <td>G) Ukupan broj valjanih glasačkih listica (red / redak I + red / redak J)</td> <td>460</td> </tr> <tr> <td>H) Test ispravnosti / ispravnost red / redak E – red / redak 2, ako nisu isti opisi na listi</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>I) Test ispravnosti red / redak 1 – red / redak 2, ako nisu isti opisi na listi</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table>					ZBIR / ZBROJ GLASOVA 3EHP / 3ACDPA	1) Ukupan broj papira na osnovu iz Centralnog birališkog opisa / Šteta iz Centralnog birališkog opisa (red / redak 5 iz Obitelje na birališnoj stoli)	460	2) Broj glasačkih listica u glasici listi (broj glasačkih listica u glasici listi)	460	3) Test ispravnosti / ispravnost red / redak 1 – red / redak 2, ako nisu isti opisi na listi	0	4) Test ispravnosti red / redak 1 – red / redak 2, ako nisu isti opisi na listi	0	A) Nevaljani neovlašteni glasački listi	5	B) Nevaljani neovlašteni glasački listi	5	C) Ukupan broj valjanih glasačkih listica (red / redak A + red / redak B)	10	D) Ukupan broj valjanih glasačkih listica (red / redak C + red / redak D)	400	E) Ukupan broj valjanih glasačkih listica (red / redak E + red / redak F)	50	F) Ukupan broj valjanih glasačkih listica (red / redak G + red / redak H)	450	G) Ukupan broj valjanih glasačkih listica (red / redak I + red / redak J)	460	H) Test ispravnosti / ispravnost red / redak E – red / redak 2, ako nisu isti opisi na listi	0	I) Test ispravnosti red / redak 1 – red / redak 2, ako nisu isti opisi na listi	0
	ZBIR / ZBROJ GLASOVA 3EHP / 3ACDPA																														
1) Ukupan broj papira na osnovu iz Centralnog birališkog opisa / Šteta iz Centralnog birališkog opisa (red / redak 5 iz Obitelje na birališnoj stoli)	460																														
2) Broj glasačkih listica u glasici listi (broj glasačkih listica u glasici listi)	460																														
3) Test ispravnosti / ispravnost red / redak 1 – red / redak 2, ako nisu isti opisi na listi	0																														
4) Test ispravnosti red / redak 1 – red / redak 2, ako nisu isti opisi na listi	0																														
A) Nevaljani neovlašteni glasački listi	5																														
B) Nevaljani neovlašteni glasački listi	5																														
C) Ukupan broj valjanih glasačkih listica (red / redak A + red / redak B)	10																														
D) Ukupan broj valjanih glasačkih listica (red / redak C + red / redak D)	400																														
E) Ukupan broj valjanih glasačkih listica (red / redak E + red / redak F)	50																														
F) Ukupan broj valjanih glasačkih listica (red / redak G + red / redak H)	450																														
G) Ukupan broj valjanih glasačkih listica (red / redak I + red / redak J)	460																														
H) Test ispravnosti / ispravnost red / redak E – red / redak 2, ako nisu isti opisi na listi	0																														
I) Test ispravnosti red / redak 1 – red / redak 2, ako nisu isti opisi na listi	0																														
<p>Provjera ispravnosti papira na osnovu iz Centralnog birališkog opisa / Šteta iz Centralnog birališkog opisa</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>ŠIFRA OPĆINE</th> <th>ŠIFRA OBITELJE</th> <th>ŠIFRA BIRAČKOG MJESTA</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>104 B</td> <td>1048006</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>				ŠIFRA OPĆINE	ŠIFRA OBITELJE	ŠIFRA BIRAČKOG MJESTA	104 B	1048006																							
ŠIFRA OPĆINE	ŠIFRA OBITELJE	ŠIFRA BIRAČKOG MJESTA																													
104 B	1048006																														

b. Drugi krug brojanja glasačkih listića po kandidatima

U drugom krugu brojanja glasačkih listića za pojedinačne izborne razine po sustavu otvorenih listi, birački odbor treba utvrditi koliko je svaki od kandidata u okviru svakog političkog subjekta dobio pojedinačnih glasova. Ovo brojanje glasačkih listića vrši tim od četiri osobe na sljedeći način:

Radnja 1. — Iščitanje glasova po kandidatima

Jedan član biračkog odbora sjedne za radnu površinu i uzme sve svitke za jedan politički subjekt i stavi ih pored sebe na radnoj površini. Uzme jedan svitak, otpakira ga, otvara jedan po jedan glasački listić, okreće ga prema sebi i naglas čita redne brojeve kandidata tog političkog subjekta kod kojih su birači u kockicu ispred njihovog imena stavljali X. Svi kandidati u okviru svakog političkog subjekta su numerirani od 1 do N, ovisno koliko ima kandidata (maksimalno može biti 36 kandidata u okviru jednog političkog subjekta). Ovaj član biračkog odbora (čitač) čita naglas 1, 7, 11, što znači da je birač kod kandidata pod rednim brojem 1, rednim brojem 7 i rednim brojem 11 stavio X.

Pored čitača sjedi drugi član biračkog odbora koji prati čita li čitač ispravno redne brojeve kandidata ispred kojih su birači stavljali oznaku X i on je kontrolor čitanja. Nasuprot čitača za radnu površinu sjednu dva člana biračkog odbora koji svaki za sebe uzme po jedan pomoćni obrazac za drugi krug brojanja glasova po kandidatima. Svaki član biračkog odbora u svom obrascu na prvoj strani napiše svoje ime i prezime i te se potpiše, a onda na sljedećoj stranici u prvom stupcu u gornjem dijelu napiše naziv političke stranke za koju se broje glasovi po kandidatima. Nadalje, u tom prvom stupcu, u redu pored broja kojeg čuju od čitača, upisuju jednu uspravnu crticu. Tako, ako je čitač pročitao 1, 7, 11, dva evidentičara svatko u svoj obrazac u prvom stupcu u redu pored broja 1, pored broja 7 i pored broja 11 upisuju jednu uspravnu crticu. Tako čitač čita redne brojeve kandidata s glasačkih listića iz tog svitka, dok evidentičari u svom obrascu evidentiraju uspravnim crticama u redovima pored brojeve koje su čuli od čitača. Kada evidentičari svaki peti put čuju jedan te isti broj, znači da u tom redu već imaju četiri usprave crtice, evidentičari petom crticom prekrize te četiri crtice. Na kraju čitač čita redne brojeve sa svih 25 glasačkih listića iz tog svitka, a evidentičari u prvom stupcu evidentiraju uspravnim crticama u redovima tih brojeva gdje je svaka peta crtica prekrizila četiri uspravne crtice.

Radnja 2. — Sažimanje crtica po redovima

Kad je čitač iščitao svih 25 glasačkih listića, evidentičari tad za svaki red zbroje koliko crtica imaju u redu i taj broj upisuju u mali stupac ukupno na kraju prvoga stupca. Tako, ako u redu pored broja 1. evidentičar ima upisana dva kompleta s četiri uspravne crtice i jednom kosom preko te četiri uspravne crtice i dvije uspravne crtice, to znači da ima ukupno 12 crtica ($2 \times 5 + 2 = 12$). Na ovaj način oba evidentičara za sve redove utvrđuju koliko imaju crtica.

Radnja 3. — Kontrola evidentiranja

Kada su završili sa sažimanjem broja crtica po redovima, jedan čitač drugom čitaču iz svog obrasca jednostavno iščita podatke na način da kaže 1 2; 2 7; 3 11 i tako redom što znači da u redu 1 ima dvije crtice, u redu 2 sedam crtica, u redu 3 jedanaest crtica i tako dalje. Drugi evidentičar u svom obrascu provjerava ima li identičan broj crtica kao i prvi evidentičar. Ukoliko im se rezultati poklope za sve redove, nastavljaju dalje s brojanjem tako da čitač pakira iščitani svitak gumicom i vraća pored naljepnice s nazivom tog političkog subjekta te uzima sljedeći svitak s glasačkim listićima, a evidentičari u drugome stupcu na istoj stranici obrasca pišu naziv iste političke stranke, i dalje kako čuju od čitača koji broj, upisuju uspravne crtice, gdje je svaka peta kosa preko četiri usprave crtice. Međutim, ako kod čitanja prvog čitača u jednom redu im se ne slaže broj, recimo, kod prvog čitača u redu 10 ima sedam crtica, a kod drugog čitača osam crtica, drugi čitač ne prekida prvog čitača kod čitanja, nego u redu 10 pored broja osam stavlja jednu zvjezdicu* i nastavlja dalje pratiti prvog čitača. Kad je prvi čitač iščitao brojeve crtica u svim redovima, drugi čitač mu tad kaže da u redu 10 kod njega ima osam crtica, dok je prvi čitač iščitao broj sedam. Tada čitač ponovo uzima isti svitak s već iščitanim glasačkim listićima i ponovo ih iščitava, ali samo one listiće gdje su birači označili kandidata pod rednim brojem 10. Dva evidentičara u drugome stupcu u gornjem dijelu napišu naziv političkog subjekta i sad u redu pored broja 10 upisuju uspravne crtice kako čitač iščita broj 10. Kad je čitač ponovo iščitao svih 25 glasačkih listića, ali sada samo za broj 10, evidentičari ponovo u redu pored broja 10 zbrajaju koliko sad imaju crtica i ponovo usporede te brojeve tako da jedan iščita svoj broj, a drugi provjeri

jesu li dobili isti rezultat. Kad je to završeno, evidentičari iz maloga stupca ukupno iz prvog stupca prepisu brojeve za sve redove ukupno u drugom stupcu i prvi stupac prekriže.

Radnja 4. — Sažimanje rezultata s jedne stranice i prijenos na drugu stranicu

Evidentičari će primijetiti kako na desnoj stranici obrasca imaju četiri velika uspravna stupca, u koje se evidentiraju uspravne crtice u redove pored brojeva koje je čitač iščitao, koje su predviđene za iščitavanje četiri svitka s glasačkim listićima, znači jedan stupac je predviđen za iščitavanje jednoga svitka s glasačkim listićima. Kad je čitač za jednu stranku iščitao četiri svitka s glasačkim listićima, i ta politička stranka ima još svitaka s glasačkim listićima za iščitavanje, tada dva evidentičara za svaki red uzmu i zbroje brojeve iz malih stupaca ukupno, koje su dobili u velikom stupcu ukupno, na desnoj strani obrasca upisuju te brojeve. Tako, ako je u malom stupcu ukupno u prvom stupcu za red jedan bilo evidentirano 10, u drugom stupcu 7, u trećem stupcu 1 i u četvrtom stupcu 22, znači da u redu jedan imamo $10+7+1+22=40$, što evidentičar upiše u veliki stupac ukupno za red jedan. Tako evidentičar za sve redove dobije zbroj malih stupaca ukupno po redovima. Poslije toga ponovo jedan evidentičar drugom iščita sad veliki stupac ukupno, a drugi evidentičar provjeri u svom obrascu slaže li im se zbroj. Kad utvrde da im je zbroj identičan, okreću tu stranicu obrasca i vide da na sljedećoj lijevoj stranici obrasca imaju tri stupca. Čitač tad uzima sljedeći svitak s glasačkim listićima i ponovno sa svih glasačkih listića iz tog svitka iščitava redne brojeve kandidata za koje su birači na glasačkim listićima glasovali, a evidentičari tad otvaraju sljedeći stupac i istom metodom evidentiraju uspravnim crticama u redovima pored brojeva koje čitač iščita. Dva evidentičara će primijetiti kako je svaka desna strana obrasca probušena tako da se može presaviti i da rezultati iz velikoga stupca ukupno na desnoj prethodnoj stranici obrasca su odjednom vidljivi na lijevoj stranici.

Radnja 5. — Sumiranje cjelovitih rezultata iščitavanja za jednu političku stranku

Kada je čitač iščitao sve svitke s glasačkim listićima, a evidentičari po stupcima evidentirali uspravnim crticama rezultate, i kad su dobili sve zbrojeve po malim stupcima, tad evidentičari zbrajaju po redovima sve brojeve iz malih stupaca ukupno (ili iz velikoga stupca ukupno s prethodne stranice i malih stupaca sa sljedeće stranice) i dobiju zbroj za svaki red kojega ispisuju u veliki stupac ukupno na desnoj strani tog lista. Gdje god da stanu s iščitavanjem svitaka s glasačkim listićima za jednu stranku, evidentičari uvijek izračunavaju zbroj brojeva iz malih stupaca ukupno koju upisuju u veliki stupac ukupno na desnoj strani toga lista. Ukoliko je ostalo praznih stupaca koji nisu popunjeni na toj stranici gdje su stali evidentičari, iste te stupce precrtavaju. Ponovno jedan od evidentičara drugom iščita po redovima brojeve iz tog krajnjeg stupca ukupno, i ako su im se poklopili rezultati, završili su posao kod iščitavanja glasačkih listića po kandidatima za tu političku stranku.

Radnja 6. — Unos rezultata iz pomoćnog obrasca u obrazac za zbrojne rezultate ZR otvorena lista

Kad su završili iščitavanje i evidentiranje rezultata po kandidatima za jednu političku stranku, tad jedan od evidentičara sjedne pored predsjednika biračkog odbora. Predsjednik biračkog odbora od treće stranice pa dalje u obrascu nađe politički subjekt za koji su se iščitavali glasovi po kandidatima, te u gornjem dijelu obrasca gdje piše "GLASOVI ZA STRANKU" upiše koliko je taj politički subjekat dobio glasova, koji je već evidentiran na drugoj strani tog obrasca. Poslije toga evidentičar koji je sjedio pored predsjednika jednostavno sa svog pomoćnog obrasca iščita rezultate iz velike kolone ukupno, tako što iščita: 1 37; 2 48; 3 12; i tako redom do kraja. Predsjednik tad za kandidata pod rednim brojem 1. upiše da je dobio 37 glasova, za kandidata pod rednim brojem 2. da je dobio 48, za kandidata pod rednim brojem 3. da je dobio 12 i tako upiše za sve kandidate tog političkog subjekta koliko su dobili glasova slušajući rezultate koje mu iščita evidentičar.

Kada je završio iščitavanje rezultata sa svog pomoćnog obrasca, evidentičar se vraća na svoju poziciju i tim nastavlja gore opisanom metodom iščitavati i brojati glasove po kandidatima za drugi politički subjekt i tako redom dok se ne iščitaju i izbroje svi glasovi za sve kandidate svih političkih subjekata koji su dobili glasove na vašem biračkom mjestu.

Za političke subjekte koji nisu dobili glasove, predsjednik u rubrike za glasove kandidata tih političkih subjekta upisuje četiri nule.

Помоћни образац за бројање

1

Број кандидата	Политичка странка, коалиција или листа независних кандидата		Број кандидата	Политичка странка, коалиција или листа независних кандидата		Број кандидата	Политичка странка, коалиција или листа независних кандидата		Број кандидата	Политичка странка, коалиција или листа независних кандидата		Број кандидата	Политичка странка, коалиција или листа независних кандидата		Број кандидата	УКУПНО
	Гласови	Збир		Гласови	Збир		Гласови	Збир		Гласови	Збир		Гласови	Збир		
1		11	1		10	1			1			1			1	21
2		20	2		13	2			2			2			2	33
3		10	3		7	3			3			3			3	17
4		3	4		3	4			4			4			4	6
5		0	5		1	5			5			5			5	1
6		0	6	0	0	6			6			6			6	0
7		22	7		13	7			7			7			7	35
8		5	8		9	8			8			8			8	14
9		8	9		9	9			9			9			9	17
10			10			10			10			10			10	
11			11			11			11			11			11	
12			12			12			12			12			12	
13			13	+		13			13			13	=		13	
14			14			14			14			14			14	
15			15			15			15			15			15	
16			16			16			16			16			16	
17			17			17			17			17			17	
18			18			18			18			18			18	
19			19			19			19			19			19	
20			20			20			20			20			20	
21			21			21			21			21			21	
22			22			22			22			22			22	
23			23			23			23			23			23	
24			24			24			24			24			24	
25			25			25			25			25			25	
26			26			26			26			26			26	
27			27			27			27			27			27	
28			28			28			28			28			28	
29			29			29			29			29			29	
30			30			30			30			30			30	
31			31			31			31			31			31	
32			32			32			32			32			32	
33			33			33			33			33			33	
34			34			34			34			34			34	
35			35			35			35			35			35	
36			36			36			36			36			36	
37			37			37			37			37			37	
38			38			38			38			38			38	
39			39			39			39			39			39	

↑
ПРЕСАВИТИ ОВДЈЕ

**PRIMJER PRAVILNO POPUNJENOG OBRASCA ZA ZBROJNE REZULTATE – ZR
REZULTATI GLASOVANJA PO KANDIDATIMA U OKVIRU OTVORENE LISTE POLITIČKOG SUBJEKTA**

NAZIV I DATUM ODRZAVANJA IZBORA		ZR / 3P	
OBRAZAC ZA ZBIRNE / ZBROJNE REZULTATE ZR (OTVORENA LISTA) / OBRACAJ ZA ZBIRNE REZULTATE 3P (OTVORENA LISTA)		ŠIFRA OPĆINE ŠIFRA BIRAČKOG MJESTA	
NAZIV OPĆINE NAZIV OPIŠTINE		ŠIFRA OPĆINE ŠIFRA BIRAČKOG MJESTA	
BRATUNAC		1046 1048006	

Stranka Zelena			
Šifra PS	Kandidat Kandidat	Broj glasova Birački glasovi	Broj glasova Birački glasovi
1	KANDIDAT A	0023	0040
2	KANDIDAT B	0018	
3	KANDIDAT C	0015	
4	KANDIDAT D	0007	
5	KANDIDAT E	0013	
6	KANDIDAT F	0010	
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			

Partija Asignacija			
Šifra PS	Kandidat Kandidat	Broj glasova Birački glasovi	Broj glasova Birački glasovi
1	KANDIDAT A	0042	0080
2	KANDIDAT B	0051	
3	KANDIDAT C	0016	
4	KANDIDAT D	0020	
5	KANDIDAT E	0013	
6	KANDIDAT F	0011	
7	KANDIDAT G	0011	
8	KANDIDAT H	0006	
9	KANDIDAT I	0044	
10	KANDIDAT J	0013	
11	KANDIDAT K	0020	
12	KANDIDAT L	0024	
13	KANDIDAT M	0016	
14	KANDIDAT N	0026	
15			
16			
17			
18			
19			

Koalicija Crna			
Šifra PS	Kandidat Kandidat	Broj glasova Birački glasovi	Broj glasova Birački glasovi
1	KANDIDAT A	0021	0053
2	KANDIDAT B	0040	
3	KANDIDAT C	0032	
4	KANDIDAT D	0018	
5	KANDIDAT E	0019	
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			

Partija Nezavisna			
Šifra PS	Kandidat Kandidat	Broj glasova Birački glasovi	Broj glasova Birački glasovi
1	KANDIDAT A	0023	0040
2	KANDIDAT B	0018	
3	KANDIDAT C	0015	
4	KANDIDAT D	0007	
5	KANDIDAT E	0013	
6	KANDIDAT F	0010	
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			

Partija Nezavisna			
Šifra PS	Kandidat Kandidat	Broj glasova Birački glasovi	Broj glasova Birački glasovi
1	KANDIDAT A	0023	0040
2	KANDIDAT B	0018	
3	KANDIDAT C	0015	
4	KANDIDAT D	0007	
5	KANDIDAT E	0013	
6	KANDIDAT F	0010	
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			

Partija Nezavisna			
Šifra PS	Kandidat Kandidat	Broj glasova Birački glasovi	Broj glasova Birački glasovi
1	KANDIDAT A	0023	0040
2	KANDIDAT B	0018	
3	KANDIDAT C	0015	
4	KANDIDAT D	0007	
5	KANDIDAT E	0013	
6	KANDIDAT F	0010	
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			

Partija Nezavisna			
Šifra PS	Kandidat Kandidat	Broj glasova Birački glasovi	Broj glasova Birački glasovi
1	KANDIDAT A	0023	0040
2	KANDIDAT B	0018	
3	KANDIDAT C	0015	
4	KANDIDAT D	0007	
5	KANDIDAT E	0013	
6	KANDIDAT F	0010	
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			

Partija Nezavisna			
Šifra PS	Kandidat Kandidat	Broj glasova Birački glasovi	Broj glasova Birački glasovi
1	KANDIDAT A	0023	0040
2	KANDIDAT B	0018	
3	KANDIDAT C	0015	
4	KANDIDAT D	0007	
5	KANDIDAT E	0013	
6	KANDIDAT F	0010	
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			

Partija Nezavisna			
Šifra PS	Kandidat Kandidat	Broj glasova Birački glasovi	Broj glasova Birački glasovi
1	KANDIDAT A	0023	0040
2	KANDIDAT B	0018	
3	KANDIDAT C	0015	
4	KANDIDAT D	0007	
5	KANDIDAT E	0013	
6	KANDIDAT F	0010	
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			

Partija Nezavisna			
Šifra PS	Kandidat Kandidat	Broj glasova Birački glasovi	Broj glasova Birački glasovi
1	KANDIDAT A	0023	0040
2	KANDIDAT B	0018	
3	KANDIDAT C	0015	
4	KANDIDAT D	0007	
5	KANDIDAT E	0013	
6	KANDIDAT F	0010	
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			

Partija Nezavisna			
Šifra PS	Kandidat Kandidat	Broj glasova Birački glasovi	Broj glasova Birački glasovi
1	KANDIDAT A	0023	0040
2	KANDIDAT B	0018	
3	KANDIDAT C	0015	
4	KANDIDAT D	0007	
5	KANDIDAT E	0013	
6	KANDIDAT F	0010	
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			

Partija Nezavisna			
Šifra PS	Kandidat Kandidat	Broj glasova Birački glasovi	Broj glasova Birački glasovi
1	KANDIDAT A	0023	0040
2	KANDIDAT B	0018	
3	KANDIDAT C	0015	
4	KANDIDAT D	0007	
5	KANDIDAT E	0013	
6	KANDIDAT F	0010	
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			

Partija Nezavisna			
Šifra PS	Kandidat Kandidat	Broj glasova Birački glasovi	Broj glasova Birački glasovi
1	KANDIDAT A	0023	0040
2	KANDIDAT B	0018	
3	KANDIDAT C	0015	
4	KANDIDAT D	0007	
5	KANDIDAT E	0013	
6	KANDIDAT F	0010	
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			

Partija Nezavisna			
Šifra PS	Kandidat Kandidat	Broj glasova Birački glasovi	Broj glasova Birački glasovi
1	KANDIDAT A	0023	0040
2	KANDIDAT B	0018	
3	KANDIDAT C	0015	
4	KANDIDAT D	0007	
5	KANDIDAT E	0013	
6	KANDIDAT F	0010	
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			

Partija Nezavisna			
Šifra PS	Kandidat Kandidat	Broj glasova Birački glasovi	Broj glasova Birački glasovi
1	KANDIDAT A	0023	0040
2	KANDIDAT B	0018	
3	KANDIDAT C	0015	
4	KANDIDAT D	0007	
5	KANDIDAT E	0013	
6	KANDIDAT F	0010	
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			

Partija Nezavisna			
Šifra PS	Kandidat Kandidat	Broj glasova Birački glasovi	Broj glasova Birački glasovi
1	KANDIDAT A	0023	0040
2	KANDIDAT B	0018	
3	KANDIDAT C	0015	
4	KANDIDAT D	0007	
5	KANDIDAT E	0013	
6	KANDIDAT F	0010	
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			

Partija Nezavisna			
Šifra PS	Kandidat Kandidat	Broj glasova Birački glasovi	Broj glasova Birački glasovi
1	KANDIDAT A	0023	0040
2	KANDIDAT B	0018	
3	KANDIDAT C	0015	
4	KANDIDAT D	0007	
5	KANDIDAT E	0013	
6	KANDIDAT F	0010	
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			

Partija Nezavisna			
Šifra PS	Kandidat Kandidat	Broj glasova Birački glasovi	Broj glasova Birački glasovi
1	KANDIDAT A	0023	0040
2	KANDIDAT B	0018	
3	KANDIDAT C	0015	
4	KANDIDAT D	0007	
5	KANDIDAT E	0013	
6	KANDIDAT F	0010	
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			

Partija Nezavisna			
Šifra PS	Kandidat Kandidat	Broj glasova Birački glasovi	Broj glasova Birački glasovi
1	KANDIDAT A	0023	0040
2	KANDIDAT B	0018	
3	KANDIDAT C	0015	
4	KANDIDAT D	0007	
5	KANDIDAT E	0013	
6	KANDIDAT F	0010	
7			
8			
9			
10			
11			
12			

Radnja 7. — Pakiranje izbornog materijala

Poslije završenog brojanja glasova za kandidate političkih subjekata i upisanih rezultata iščitavanjem jednog od evidentičara predsjedniku, predsjednik tad uzme sve svitke jednog političkog subjekta, uveže ih novom gumicom i ubaci u plavu vreću u kojoj su nevažeći glasački listići, i tako redom uveže svitke s glasačkim listićima svih političkih subjekata i ubaci ih u plavu vreću.

Poslije toga uzme nova dva plastična pečata, i na prvoj stranici obrasca upiše za vreće koje će pečatiti tim pečatima (plava i prozirna manja), i broj plastičnog pečata kojim je zapečatio prozirnu zaštitnu veću vreću u kojoj se nalaze već upakirani neuporabljivi i oštećeni glasački listići za općinsko vijeće.

Nakon toga, obrazac potpišu predsjednik i svi članovi biračkog odbora. Predsjednik tada iskida sve žute preslike obrasca i polijepi ih na zid u biračkom mjestu kako bi svi nazočni mogli vidjeti izborne rezultate, sve zelene preslike iskida i stavi ih u omotnicu za predsjednika izbornoga povjerenstva, sve crvene preslike ostavi sebi, a sve plave preslike iskida i ubaci u plavu vreću gdje su prebrojani važeći i nevažeći glasački listići za odgovarajuće izborne razine i pečatom čiji je broj upisao u obrazac zapečati vreću.

Izvorni obrazac u koricama ubaci u omotnicu koja je naslovljena na Središnje izorno povjerenstvo BiH. Nakon toga predsjednik dva pomoćna obrasca ubaci u manju prozirnu vreću zajedno s izvodom iz Središnjega biračkog popisa i Zapisnikom o radu biračkog odbora i zapečati pečatom čiji je broj upisao na obrascu.

Na ovaj način je birački odbor završio aktivnosti na biračkom mjestu.

→ **Nakon utvrđivanja rezultata glasovanja i pakiranja izbornog materijala na način kako je to propisano, birački odbor odmah, a najkasnije 12 sati nakon zatvaranja biračkoga mjesta, izborni materijal dostavlja izbornom povjerenstvu. Izorno povjerenstvo pri preuzimanju izbornog materijala od biračkog odbora provjerava je li izborni materijal spakiran na propisan način i potvrđuje prijem u primopredajnom obrascu izbornog materijala BO-IK.**

12. PRAVILNO SJEDINJAVANJE REZULTATA

12.1 Ukoliko birački odbor ne utvrdi pravilno izborne rezultate, gradsko/općinsko izorno povjerenstvo, uz suglasnost Središnjega izbornog povjerenstva BiH, može naložiti otvaranje vreće s glasačkim listićima u cilju pravilnog sjedinjavanja rezultata.

12.2 Ponovno otvaranje vreće vrši se za one izborne razine gdje je došlo do nepravilnoga utvrđivanja rezultata glasovanja.

12.3 Pravilno sjedinjavanje rezultata obavlja isti birački odbor koji je radio na biračkom mjestu, posebno formiran birački odbor ili poseban tim za brojanje, o čemu odlučuje gradsko/općinsko izorno povjerenstvo.

12.4 Pravilno sjedinjavanje rezultata obavlja se u, za to posebno predviđenom prostoru, koji osigurava gradsko/općinsko izorno povjerenstvo, u unaprijed određenim terminima i uz prisutstvo akreditiranih promatrača, koje prethodno o mjestu i vremenu ponovljenog brojanja za odobrenu izbornu razinu, obavijesti gradsko/općinsko izorno povjerenstvo na pogodan način.

5. BIRAČKO MJESTO ZA GLASOVANJE U ODSUSTVU

1. Procedure glasovanja, brojanja kuverata, evidentiranja podataka u Obrascu za brojno stanje i vođenje Zapisnika o radu biračkog odbora

- a) Na biračkom mjestu za glasovanje u odsustvu primjenjuje se procedura glasovanja utvrđena za redovita biračka mjesta. Biraču, koji glasuje na biračkom mjestu za glasovanje u odsustvu, izdaju se kuverte koje sadrže glasačke listiće koji se izdaju u osnovnoj izbornoj jedinici za koju birač glasa.

→ Birač koji glasuje u odsustvu, ako ošteti glasački listić, vraća kuvertu s glasačkim listićima, a član biračkog odbora izdaje mu novu kuvertu s glasačkim listićima.

- b) Birački odbor prije otvaranja biračkog mjesta za glasovanje u odsustvu obavlja iste radnje kao i birački odbor na redovitim biračkim mjestima, osim što se na tim biračkim mjestima ručno broje kuverte koje sadrže glasačke listiće po osnovnim izbornim jedinicama za koje birači glasuju. Dobijene brojeve prebrojanih kuverti predsjednik unosi u Obrazac za brojno stanje.
- c) Nakon zatvaranja biračkog mjesta za glasovanje u odsustvu birački odbor obavlja sljedeće radnje:
- broji potpise na izvodu iz konačnog Središnjega biračkog popisa,
  - broji neuporabljene kuverte s glasačkim listićima po osnovnim izbornim jedinicama,
  - broji kuverte s oštećenim glasačkim listićima po osnovnim izbornim jedinicama, ako ih ima,
  - upisuje dobivene brojeve u Obrazac za brojno stanje, a neuporabljene kuverte pakira u izvorne kutije, oštećene kuverte s glasačkim listićima stavlja u kuvertu A3 s natpisom oštećeni glasački listići te ih pakira u prozirnu vreću,
  - otvara glasačku kutiju i razvrstava kuverte s glasačkim listićima po osnovnim izbornim jedinicama,
  - broji kuverte s glasačkim listićima po osnovnim izbornim jedinicama i uvezuje ih gubicama,
  - predsjednik upisuje dobiveni broj kuverata za svaku osnovnu izbornu jedinicu u Obrazac za brojno stanje,
  - upakirane snopove kuverata po osnovnim izbornim jedinicama ubacuju u crvenu vreću,
  - upisuje na Obrazac za brojno stanje brojeve pečata prozirne vreće, crvene vreće i manje prozirne plastične vreće,
  - plavi preslik Obrasca za brojno stanje stavlja u crvenu vreću i zatvara je pečatom,
  - u prozirnu manju plastičnu vreću ubacuje izvorni Zapisnik o radu biračkog odbora — ZARBO, izvod iz konačnog Središnjega biračkog popisa i izvorni Obrazac za brojno stanje te je pečati predviđenim pečatom,
  - u zelenu kuvertu stavlja zeleni preslik Zapisnika o radu biračkog odbora — ZARBO i zeleni preslik Obrasca za brojno stanje koji je za predsjednika gradskog/općinskog izbornog povjerenstva,
  - crveni preslik Obrasca za brojno stanje predsjednik zadržava za sebe.

<p>OBRACAC ZA BROJNO STANJE (Biračko mjesto za glasanje/glasovanje u odsustvu/odsutnosti)</p>	<p>Naziv općine: BRATUNAC</p>	<p>Broj biračkog mjesta: 104 B-01</p>	<p>BSO</p>
--	--------------------------------------	--	-------------------

Serijski broj plastičnog pečata													
BA	1	0	0	1	2	3	BA	1	5	4	3	2	1

Serijski broj plastičnog pečata													
BA	1	7	9	8	6	2	BA	1	9	2	8	3	7

[illegible]

Serijski broj plastičnog pečata

Potpisujući se ispod, izjavljujem da ovi brojevi tačno/točno odražavaju izborne aktivnosti na ovom biračkom mjestu.

IME (ŠTAMPIM/ISKANIM SLOVIMA)	VELIKO PETROVIĆ	POTPIS	
PREDSEDNIK	MUSTAFA LAKUVID		
ČLAN 1	MUGDEN VIČEVIĆ		
ČLAN 2			

ČLAN 3	TNE (ŠTAMPANIM/TISKANIM SLOVIMA)	POTPIS
ČLAN 4		

6. BIRAČKO MJESTO ZA GLASOVANJE NEPOTVRĐENIM – KUVERTIRANIM GLASAČKIM LISTIĆIMA

- Po jedno biračko mjesto u svakoj osnovnoj izbornoj jedinici određeno je za glasovanje nepotvrđenim glasačkim listićima.
- Na biračkom mjestu za glasovanje nepotvrđenim glasačkim listićima biračko pravo ostvaruju sljedeće kategorije birača:
  - birači koji su upisani u izvod iz Središnjega biračkog popisa za glasovanje izvan BiH, a na dan održavanja izbora zateknu se u zemlji
  - redoviti birači koji se ne nalaze na zaključenom izvodu iz Središnjega biračkog popisa, a posjeduju važeći identifikacijski dokument iz Poglavlja 4. ovog priručnika i uvjerenje izdato od centra za birački spisak osnovne izborne jedinice za glasovanje nepotvrđenim-kuvertiranim glasačkim listićem.

1. Procedure glasovanja, brojanja kuverata, evidentiranja podataka u Obrascu za brojno stanje i vođenje Zapisnika o radu biračkog odbora

- a) Središnje izborno povjerenstvo BiH, putem izbornoga povjerenstva, biračkim mjestima određenim za glasovanje nepotvrđenim glasačkim listićima dostavlja popis birača koji su upisani u izvod iz Središnjega biračkog popisa za birače koji glasuju putem pošte, za tu osnovnu izbornu jedinicu. Navedeni popis služi u svrhu utvrđivanja prava glasovanja putem nepotvrđenih glasačkih listića za ovu kategoriju birača.
- b) Birač, koji je od dana zaključenja Središnjega biračkog popisa do dana izbora prvi put upisan u Središnji birački popis, kako bi ostavrio svoje biračko pravo treba dobiti potvrdu od centra za birački popis.

- Birači koji promijene prebivalište iz jedne osnovne izborne jedinice u drugu osnovnu izbornu jedinicu u razdoblju od zaključenja konačnog Središnjega biračkog popisa do dana izbora, biračko pravo ostvarit će u osnovnoj izbornoj jedinici u kojoj su imali prijavljeno prebivalište prije dana zaključenja konačnog Središnjega biračkog popisa.

- c) Ime birača koji ima pravo glasovati nepotvrđenim glasačkim listićem upisuje se na izvod iz Središnjega biračkog popisa, koji sadrži sve podatke kao i izvod iz konačnog Središnjega biračkog popisa. Birač se potpisuje na izvod iz Središnjega biračkog popisa i glasuje nepotvrđenim kuvertiranim glasačkim listićem koji se pakira u posebnu sigurnosnu bijelu kuvertu.
- d) Član biračkog odbora zadužen za izdavanje glasačkih listića, na temelju identifikacijskoga dokumenta birača, ispunjava neophodne podatke na prednjoj stranici kuverte s nepotvrđenim kuvertiranim glasačkim listićima, na temelju kojih se može provjeriti biračko pravo. Na prednju stranicu kuverte upisuju se sljedeći podatci:
  - broj biračkoga mjesta,
  - prezime i ime birača,
  - jedinstveni matični broj birača,
  - datum rođenja,
  - trenutačna adresa stanovanja koju birač navede,
  - naziv i broj predanog identifikacijskoga dokumenta i naziv tijela koje je izdalo dokument.

--	--	--	--	--	--

Број бирачког мјеста/Број бирачког мјеста

Koverta/omotnica za nepotvrđene glasačke listiće Коверта за непотврђене гласачке листиће

1. Prezime / Презиме
2. Ime / Име
3. Jedinствени matični broj / Јединствени матични број
4. Datum (nadnevak) rođenja / Датум рођења
5. Trenutna adresa stanovanja / Тренутна адреса становања
6. Naziv predložеног identifikacionog dokumenta / Назив показаног идентификационог документа
7. Broj predložene isprave / Број показаног документа
8. Izdat od / Издао од

Izgled personalizirane kuverte na koju se upisuju predviđeni podatci — lijevo.

U ovu kovertu stavite samo glasačke listiće!!

- e) Član biračkoga odbora zadužen za izdavanje glasačkih listića izdaje glasačke listiće i bijelu zaštitnu kuvertu biraču, upućuje birača na pakiranje glasačkih listića nakon glasovanja u bijelu zaštitnu kuvertu, a identifikacijski dokument birača zadržava do trenutka kada birač, nakon što je glasovao, vrati nepotvrđene kuvertirane glasačke listiće zapakirane u sigurnosnoj bijeloj kuverti.
- f) Član biračkoga odbora zadužen za izdavanje glasačkih listića stavlja sigurnosnu bijelu kuvertu u kuvertu s podacima o biraču koji glasuje nepotvrđenim kuvertiranim glasačkim listićima. Kuverta se pečati i birač je ubacuje u glasačku kutiju.
- g) Predsjednik biračkoga odbora upisuje predviđene podatke u Obrazac za brojno stanje.
- h) Nakon zatvaranja biračkog mjesta određenog za glasovanje nepotvrđenim – kuvertiranim glasačkim listića predsjednik i članovi biračkoga odbora obavljaju sljedeće radnje:
  - broje potpise na izvodu iz Središnjega biračkog popisa,
  - broje neuporabljene kuverte s glasačkim listićima po osnovnim izbornim jedinicama,
  - broje oštećene kuverte s glasačkim listićima ako ih ima,
  - upisuju dobivene brojeve u Obrazac za brojno stanje, a neuporabljene kuverte pakira u izvorne kutije, kuverte s oštećenim glasačkim listićima stavlja u kuvertu A3 s natpisom oštećeni glasački listići te ih pakiraju u prozirnu vreću,
  - otvaraju glasačku kutiju, broje kuverte s nepotvrđenim glasačkim listićima i uvezuju ih gumicom,
  - predsjednik upisuje dobiveni broj kuverata s nepotvrđenim glasačkim listićima u Obrazac za brojno stanje,
  - upakirane kuverte s nepotvrđenim glasačkim listićima ubacuju u zelenu vreću,
  - upisuju u Obrazac za brojno stanje brojeve pečata prozirne vreće, zelene vreće i manje prozirne plastične vreće
  - plavi preslik Obrasca za brojno stanje stavlja u zelenu vreću i zatvara je pečatom,
  - u manju prozirnu vreću ubacuje izvorni Zapisnik o radu biračkoga odbora, i izvorni Obrazac za brojno stanje, te je pečati,
  - u zelenu kuvertu stavlja zeleni preslik Zapisnika o radu biračkoga odbora i zeleni preslik Obrasca za brojno stanje koji je za predsjednika gradskog/općinskog izbornog povjerenstva,
  - crveni preslik Obrasca za brojno stanje predsjednik zadržava za sebe,
  - izvod iz Središnjega biračkog popisa birački odbor dostavlja izbornom povjerenstvu.
- извод из Централног бирачког списка бирачки одбор доставља изборној комисији.

Primjer pravilno popunjenog obrasca za brojno stanje na biračkom mjestu određeno za glasovanje nepotvrđenim - kuvertiranim glasačkim listićima – BSN

OBRAZAC ZA BROJNO STANJE (B.M. za glasanje/glasovanje nepotvrđenim glasačkim listićima)				Naziv općine: BRATUNAC		Broj biračkog mjesta: 1048NN		BSN	
Serijski broj plastičnog pečata				Serijski broj plastičnog pečata					
BA 1 2 3 4 5 6 BA 2 4 6 8 0 0				BA 1 3 5 7 9 0 BA 1 1 3 4 5 6					
PEČAT 1				PEČAT 2		PEČAT 3		PEČAT 4	
Serijski broj plastičnog pečata				Šifra općine/izborne jedinice za koju se glasa/glasuje → 091					
BA 1 0 3 0 4 4									
PEČAT 5									
DIO I: PRIJE OTVARANJA BIRAČKOG MJESTA									
1. Broj imena na listi/popisu birača koji su registrovani za glasanje/glasovanje putem pošte, a mogu glasovati/glasati nepotvrđenim gl. listićima (ručno brojati)								750	
2. Broj primljenih koverata sa glasačkim listićima								75	
DIO II: TOKOM GLASANJA/TIJEKOM GLASOVANJA									
3. Broj naknadno primljenih koverata sa glasačkim listićima								0	
4. Ukupan broj primljenih koverata sa glasačkim listićima (red 2+3)								75	
DIO III: NAKON ZATVARANJA BIRAČKOG MJESTA									
5. Broj potpisa na izvodu iz Centralnog biračkog spiska/popisa za birače koji su glasali/glasovali nepotvrđenim glasačkim listićima								11	
6. Broj upropaštenih koverata sa glasačkim listićima (paket 2n)								0	
7. Broj izdanih koverata sa glasačkim listićima (red 5+6)								11	
8. Broj neiskorištenih koverata sa glasačkim listićima (ručno brojati)								64	
9. Sveukupan broj zaduženih koverata sa glasačkim listićima (red 7+8)								75	
DIO IV: NAKON OTVARANJA GLASAČKE KUTIJE									
10. Broj koverata sa nepotvrđenim glasačkim listićima								11	
DIO V: Test tačnosti/točnosti									
11. Red 9=red 4; ako nisu isti, upisati razliku								0	
12. Red 10 = red 5; ako nisu isti, upisati razliku								0	
Serijski broj plastičnog pečata za vreću sa neiskorištenim gl. listićima (provodna veka)				Serijski broj plastičnog pečata za vreću sa koveratima sa nepotvrđenim gl. listićima (zlatina)				Serijski broj plastičnog pečata za vreću sa dokumentacijom za Centralnu/Središnju izbornoj komisiju/povjerenstvo (provodna manja)	
BA 1 2 2 0 0 1				BA 1 0 3 2 1 0				BA 1 5 4 7 0 0	
Potpisujući se ispod, izjavljujem da ovi brojevi tačno/točno odražavaju izborne aktivnosti na ovom biračkom mjestu.									
PREDSJEDNIK				IME (ŠTAMPANIM/TISKANIM SLOVIMA)				POTPIS	
ČLAN 1				VELJKO PETROVIĆ					
ČLAN 2				MUSTAFA LAKOVIĆ					
ČLAN 3				MILAN VUKOVIĆ					
ČLAN 4									

7. MOBILNI TIM

→ Kako bi glasovali birači koji su vezani za svoje domove, odnosno koji su vezani za ustanove (privatne jedinice, gerijatrijske, distrofičarske ili druge zdravstvene ustanove), izborna povjerenstva formiraju mobilni tim koji će posjetiti ove kategorije birača.

1. Procedure glasovanja, brojanja kuverata, evidentiranje podataka u Obrascu za brojno stanje i vođenje Zapisnika o radu biračkoga odbora (mobilnoga tima)

- a) Mobilni tim se sastoji od predsjednika i dva člana. Predsjednik rukovodi radom mobilnoga tima i odgovoran je za njegovu zakonitost. Izorno povjerenstvo jedan sat prije otvaranja biračkih mjesta predaje mobilnom timu materijal kako slijedi:
- izvadak iz Središnjega biračkog popisa za birače koji su prijavljeni za glasovanje na ovaj način,
  - odgovarajući broj glasačkih listića zapakiranih u zaštitne kuverte, koje su stavljene u personalizirane kuverte na kojima su upisane zaporkе osnovnih izbornih jedinica za koje se glasuje,
  - odgovarajući broj pomoćnih glasačkih kutija (kartonske kutije),
  - Obrazac za brojno stanje — mobilni tim,
  - potrošni materijal koji je neophodan u procesu rada mobilnoga tima
  - Zapisnik o radu biračkoga odbora,
  - popis birača s adresama i kontakt telefonima i
  - plan rada mobilnoga tima.

→ Za potrebe rada na terenu izorno povjerenstvo mobilnome timu treba osigurati odgovarajuće motorno vozilo, odnosno odgovarajući prijevoz do birača koji su upisani u izvod iz Središnjega biračkog popisa za glasovanje putem mobilnog tima.

→ Mobilni tim prilikom posjeta birača koji su vezani za ustanove može, radi bržeg i učinkovitijeg glasovanja, u suradnji s mjerodavnim osobljem, organizirati glasovanje na način na koji se glasovanje organizira na biračkom mjestu, pridržavajući se pri tome procedure koja je propisana za glasovanje birača na biračkom mjestu.

→ Mobilni tim za glasovanje dužan je osigurati tajnost glasovanja na način kako je to propisano zakonom i objašnjeno ovim priručnikom.

→ Mobilni tim za glasovanje dužan je pridržavati se plana rada mobilnog tima koji je donijelo izorno povjerenstvo i omogućiti akreditiranim promatračima promatranje rada mobilnoga tima. Akreditirani promatrači mogu promatrati rad mobilnog tima za glasovanje na način kako je to objašnjeno u Poglavlju III. ovoga priručnika i ako ne narušavaju privatnost birača koji su vezani za svoje domove, odnosno ako ne narušavaju pravila ponašanja koja su uspostavljena u ustanovama za koje su birači vezani i uz suglasnost mjerodavnoga osoblja tih ustanova.

- b) Po preuzimanju izbornoga materijala predsjednik i članovi mobilnoga tima obavljaju sljedeće:
- upisuju svoja imena u Zapisnik i potpisuju se u dijelu Zapisnika koji je za to predviđen,
  - upisuju broj birača s izvoda iz Središnjega biračkog popisa na predviđeno mjesto u Obrascu za brojno stanje,
  - ručno broje primljene personalizirane zaštitne kuverte s kompletima glasačkih listića prema zaporkama osnovnih izbornih jedinica za koje se glasuje, a prema biračkoj opciji birača koji su upisani u izvod iz Središnjega biračkog popisa i upisuju taj broj u Obrazac za brojno stanje,
  - formiraju pomoćnu glasačku kutiju i stavljaju papirni samoljepljivi pečatna otvor glasačke kutije i
  - upisuju serijske brojeve pečata s pomoćne glasačke kutije u Obrazac za brojno stanje.

- c) **Glasovanje birača putem Mobilnog tima traje neprekidno tijekom dana, s početkom u 7,00 sati i završetkom u 19,00 sati.**
- d) Način glasovanja birača s poteškoćama u razvoju ne razlikuje se od načina glasovanja utvrđenog za biračka mjesta.
- e) Mobilni tim prilikom rada na terenu, nakon glasovanja birača na određenoj lokaciji, samoljepljivom vrpcom lijepi otvor glasačke kutije koji potpisuju predsjednik i članovi mobilnog tima.
- f) Nakon završetka rada na terenu, mobilni tim stavlja na otvor pomoćne glasačke kutije samoljepljivi papirni pečat na koji se potpisuju predsjednik i članovi mobilnog tima, a serijski broj pečata evidentira na dodatnom Obrascu za brojno stanje.
- g) U Zapisnik o radu mobilnog tima, koji potpisuju predsjednik i oba člana, upisuju se važniji događaji tijekom njihovoga rada na terenu
- h) Nakon završenog obilaska svih birača čija se imena nalaze na izvodu iz Središnjega biračkog popisa, mobilni tim odlazi u sjedište gradskog/općinskog izbornog povjerenstva i obavlja sljedeće radnje:
- broji potpise na izvodu iz Središnjega biračkog popisa,
  - broji neuporabljene kuverte s glasačkim listićima po osnovnim izbornim jedinicama,
  - broji kuverte s oštećenim glasačkim listićima po osnovnim izbornim jedinicama, ako ih ima,
  - upisuje dobivene rezultate u Obrazac za brojno stanje, a neuporabljene kuverte pakira u izvorne kutije, oštećene kuverte s glasačkim listićima stavlja u kuvertu A3 s natpisom oštećeni glasački listići te ih pakiraju u prozirnu vreću,
  - otvara glasačku kutiju,
  - broji kuverte s glasačkim listićima po osnovnim izbornim jedinicama i uvezuje ih gumicom,
  - predsjednik upisuje dobiveni broj kuverata s glasačkim listićima po osnovnim izbornim jedinicama u Obrazac za brojno stanje,
  - upakirane kuverte s glasačkim listićima po osnovnim izbornim jedinicama ubacuju u narančastu vreću,
  - upisuje na Obrazac za brojno stanja brojeve pečata prozirne vreće, narančaste vreće i manje prozirne vreće,
  - plavi preslik Obrasca za brojno stanje stavlja u narančastu vreću i zatvara je pečatom;
  - u manju prozirnu vreću ubacuje izvorni Zapisnik o radu biračkoga odbora — ZARBO, izvod iz Središnjega biračkog popisa i izvorni Obrazac za brojno stanje te je pečati predviđenim pečatom,
  - u zelenu kuvertu stavlja zeleni preslik Zapisnika o radu biračkog odbora i zeleni preslik Obrasca za brojno stanje koja je za predsjednika gradskog/općinskog izbornog povjerenstva,
  - crveni preslik Obrasca za brojno stanje predsjednik zadržava za sebe.
- i) **Mobilni tim svoj izborni materijal predaje izbornom povjerenstvu u njenom sjedištu.**

NAPOMENA: Personalizirane zaštitne kuverte koje se koriste za glasovanje putem mobilnog tima istog su izgleda i sadržaja kao kuverte koje se koriste za glasovanje nepotvrđenim glasačkim listićima.

VIDI: 6. BIRAČKO MJESTO ZA GLASOVANJE NEPOTVRĐENIM GLASAČKIM LISTIĆIMA.

**PRIMJER PRAVILNO POPUNJENOGA OBRASCA ZA
BROJNO STANJE MOBILNOGA TIMA – BSM**

OBRACAZ ZA BROJNO STANJE (MOBILNI TIM)	Naziv i šifra općine/izborne jedinice: GRATUWAC	Broj mobilnog tima: MOBILNI TIM 1
BSM		

Serijski broj plastičnog pečata	Serijski broj plastičnog pečata
BA 1 0 3 0 0 0 BA 1 0 0 1 1 1	BA 1 2 4 0 5 0 BA 2 4 0 6 0 8

Pečat 1

Pečat 2

Pečat 3

Pečat 4

Šifra općine/izborne jedinice za koju se glasa/glasuje	091										
I: PRIJE POČETKA RADA MOBILNOG TIMA											
1. Broj imena birača na izvodu iz Centralnog biračkog spiska/popisa za birače s posebnim potrebama (ručno brojati)	49										
2. Broj primljenih koverata sa glasačkim listićima	50										
II : NAKON ZAVRŠETKA RADA MOBILNOG TIMA											
3. Broj popisa birača na izvodu iz Centralnog biračkog spiska/popisa za birače s posebnim potrebama (ručno brojati)	49										
4. Broj oštećenih koverata sa glasačkim listićima	0										
5. Broj izdanih koverata sa glasačkim listićima (red/redak 3+4)	49										
6. Broj neiskorištenih koverata sa glasačkim listićima (ručno brojati)	1										
7. Broj zaduženih koverata sa glasačkim listićima (red/redak 5+6)	50										
III: NAKON OTVARANJA GLASAČKE KUTIJE											
8. Broj koverata sa glasačkim listićima za glasanje/glasovanje mobilni tim	49										
IV: Test tačnosti/točnosti											
9. Red/redak 7 = Red/redak 2; ako nisu isti, upisati razliku	0										

Serijski broj plastičnog pečata	Serijski broj plastičnog pečata
BA 1 3 1 1 1 1	BA 1 3 1 1 1 1

Pečat 5

IME (ŠTAMPANIM/TISKANIM SLOVIMA)	POTPIS
ČLAN 3	ČLAN 5

Potpisujući se ispod, izjavljujem da ovi brojevi tačno/točno odražavaju izborne aktivnosti na ovom biračkom mjestu.

IME (ŠTAMPANIM/TISKANIM SLOVIMA)	POTPIS
PREDSJEDNIK ČLAN 1 ČLAN 2	POTPIS POTPIS POTPIS
VELJKO PETROVIĆ MUSTAFA LAHOVIĆ MILAN VIGIĆ	POTPIS POTPIS POTPIS

8. POSEBNI MOBILNI TIM

1. Procedure glasovanja birača u samoizolaciji zbog epidemije COVID-19

(Ostvarivanje prava na glasovanje birača koji su pozitivni na COVID-19 i/ili birača kojima je određena izolacija ili su hospitalizirani)

(1) Biraču čije se ime nalazi na izvodu iz Središnjega biračkog popisa za glasovanje na redovitom biračkom mjestu, a koji je pozitivan na COVID-19 i/ili koji posjeduje akt mjerodavnoga tijela o obveznoj izolaciji ili se nalazi na bolničkom liječenju, zbog čega nije u mogućnosti doći na biračko mjesto na kojemu je upisan u izvod iz Središnjega biračkog popisa za glasovanje osobno, bit će, na njegov zahtjev, omogućeno glasovanje putem glasačkog listića iz stavka (4) ovog članka, sukladno članku 24e. ovoga Pravilnika.

(2) Kako bi ostvario biračko pravo, birač iz stavka (1) ovoga članka dužan je najkasnije u roku od 72 sata prije dana izbora osobno (putem elektroničke pošte, faks uređaja ili telefonskih aplikacija osposobljenih za prijem dokumenata, odnosno fotografija dokumenata) ili putem druge osobe, dostaviti izbornome povjerenstvu, zahtjev za glasovanje putem kuvertiranoga glasačkog listića, odnosno medicinski nalaz koji potvrđuje kako je pozitivan na COVID-19 i/ili akt mjerodavnoga tijela kojim mu je određena izolacija ili hospitalizacija.

(3) Birač kojemu je dijagnosticirano oboljenje COVID-19 nakon isteka roka od 72 sata prije dana izbora, ili na sam dan izbora, zahtjev za glasovanje iz stavka (2) ovog članka dužan je dostaviti najkasnije na dan izbora.

(4) Glasovanje birača iz stavka (1) ovog članka obavlja se putem kuvertiranog glasačkoga listića koji se izuzima s redovitog biračkog mjesta, prema proceduri propisanoj čl. 19., 21. i 24. ovoga Pravilnika, osim u dijelu koji je drugačije propisan odredbom članka 24d. ovoga Pravilnika.

(5) Pored jednog ili više mobilnih timova iz članka 24. ovoga Pravilnika izborna povjerenstva posebnom odlukom formira najmanje jedan posebni mobilni tim u čijem sastavu je, po mogućnosti, najmanje jedan zdravstveni radnik. Predsjednik ili najmanje jedan član ovog posebnog mobilnog tima mora biti opremljen posebnom zaštitnom opremom, koja obvezno sadrži zaštitno odijelo, masku, zaštitnu kapu, rukavice, prikladnu zaštitu obuće i po mogućnosti, vizir.

(Plan rada na terenu)

(1) U svrhu ostvarivanja biračkoga prava birača iz članka 24a. stavak (1) ovog Pravilnika, izborna povjerenstva na temelju zaprimljene dokumentacije iz članka 24a. stavak (2) ovog Pravilnika, izrađuje plan rada na terenu koji sadrži popis birača pozitivnih na COVID-19 i/ili birača kojima je određena izolacija ili hospitalizacija s njihovim adresama i kontakt telefonima.

(2) Izborna povjerenstva dužno je omogućiti akreditiranim promatračima promatranje rada posebnog mobilnog tima na terenu, a sve uz poštivanje preporuka iz Instrukcije o postupanju tijela za provedbu izbora na izborni dan u uvjetima epidemije COVID-19 („Službeni glasnik BiH“, broj 41/20).

(3) U slučaju prijema zahtjeva za glasovanje u roku iz članka 24a. stavak (3) ovoga Pravilnika izborna povjerenstva, ukoliko je to moguće, izrađuje dopunu plana rada cijeneći adresu birača, raniji plan rada posebnoga mobilnog tima na terenu, kao i vrijeme rada posebnoga mobilnog tima – do 19,00 sati, o čemu na pogodan način obavještava i akreditirane promatrače.

(Poseban izvod za glasovanje)

(1) Nakon što zaprimi i obradi akte iz članka 24a. stavak (2) ovoga Pravilnika, izborna povjerenstva donosi posebnu odluku i izrađuje poseban izvod za glasovanje birača iz članka 24a. stavak (1) ovog Pravilnika, na način da imena tih birača pronalazi na izvodu iz Središnjega biračkog popisa za glasovanje na redovitom biračkom mjestu ili na drugom izvodu, s kućnom adresom ili adresom ustanove gdje je taj birač smješten. U rubrici za potpis, čitko upisuje riječi: „Birač COVID-19“, prepisuje podatke iz tog

izvoda na poseban izvod za birače iz članka 24a. stavak (1) ovoga Pravilnika, a zatim sve rubrike na izvodu iz Središnjega biračkog popisa za tog birača precrtava crvenom kemijskom olovkom. Sastavni dio posebnog izvoda je obrazac brojnoga stanja (mobilni tim) BSM.

(2) U slučaju zaprimanja zahtjeva u roku iz članka 24.a stavak (3) ovoga Pravilnika izborno povjerenstvo će u neposrednom kontaktu s mjerodavnim predsjednikom biračkoga odbora osigurati da ime tog birača bude uključeno u poseban izvod za glasovanje birača iz članka 24.a stavak (1) ovoga Pravilnika. Na ovaj postupak analogno se primjenjuju odredbe iz stavka (1) ovoga članka.

(3) Preslik posebnoga izvoda iz stavka (1) ovog članka izborno povjerenstvo dostavlja Središnjem izbornom povjerenstvu BiH najkasnije u roku od 48 sati prije dana izbora. O ukupnom broju birača, koji uključuje i birače koji su zahtjev podnijeli u roku u iz članka 24.a stavak (3) ovoga Pravilnika i koji su upisani u poseban izvod iz stavka (2) ovoga članka, izborno povjerenstvo upoznaje Središnje izborno povjerenstvo BiH nakon zatvaranja biračkih mjesta.

(4) Sastavni dio posebnog izvoda za birače iz članka 24a. stavak (1) ovoga Pravilnika, čiji broj je sadržan u Obrascu za brojno stanje – Posebnoga mobilnog tima za birače COVID-19, čini popis tih birača s njihovim adresama i kontakt podacima.

(5) Poseban izvod iz stavka (1) ovoga članka u gornjem dijelu naslovne stranice sadrži naziv izbornoga povjerenstva te naziv i kod osnovne izborne jedinice, na sredini sadrži naslov: „Birači COVID-19“, a u donjem dijelu sadrži mjesto i nadnevak izrade ovoga posebnog izvoda. Izborno povjerenstvo je dužno sve stranice posebnoga izvoda numerirati rednim brojem, ovjeriti svaku stranicu pečatom izbornoga povjerenstva, isti ispisati, uvezati sve stranice jamstvenikom tj. dvoboјnom koncem za pečačenje i isti na čvoru ovjeriti pečatom izbornoga povjerenstva.

(Način osiguranja glasačkoga materijala)

(1) Za ukupan broj birača iz članka 24a. stavak (1) ovoga Pravilnika izborno povjerenstvo odvaja dovoljan broj kuverti iz članka 91. točka j) ovoga Pravilnika dostavljenih od strane Središnjega izbornoga povjerenstva BiH, a na koje se stavlja naljepnica “COVID–19”, kao i posebni izvod iz članka 24c. koje potom predaju predsjedniku posebnoga mobilnog tima.

(2) Predsjednik biračkoga odbora, po proceduri iz članka 17. stavak (3) točka b) i članka 18. stavak (4) ovoga Pravilnika, u Obrazac za brojno stanje upisuje ukupan broj birača koji glasuju na tom redovitom biračkom mjestu umanjen za broj birača iz članka 24a. stavak (1) ovoga Pravilnika, kojima je odobreno glasovanje sukladno članku 24c. ovoga Pravilnika.

(3) Nakon što, sukladno članku 17. stavak (3) točka c) ovoga Pravilnika, birački odbor ručno prebroji i utvrdi ukupan broj zaduženih listića za svaku izbornu razinu, birački odbor s redovtoga biračkog mjesta u posebnu plastičnu vrećicu s natpisom „Birači COVID-19“ izdvaja potreban broj glasačkih listića za svaku izbornu razinu za birače koji glasuju putem Posebnog mobilnog tima na način iz članka 24e. ovoga Pravilnika i tu nezapečaćenu prozirnu plastičnu vreću predaje Posebnom mobilnom timu po dolasku na to biračko mjesto. Naprijed opisana radnja se obvezno bilježi u Zapisnik o radu biračkoga odbora, Obrascu brojnog stanja i Zapisniku o primopredaji glasačkih listića (ZPGL) koji je sastavni dio ovoga Pravilnika.

(4) Posebni mobilni tim iz članka 24a. stavak (5) ovoga Pravilnika će sukladno planu rada na terenu iz članka 24b. ovoga Pravilnika, obići svako redovito biračko mjesto koje ima evidentirane birače u posebnom izvodu iz članka 24c. ovoga Pravilnika. Prije nego od predsjednika biračkoga odbora na redovitom biračkom mjestu preuzme kompletne glasačkih listića iz stavka (4) ovog članka, posebni mobilni tim će prebrojati preuzete nezapečaćene kuverte i glasačke listiće za svaku izbornu razinu

za birača koji glasuje putem Posebnog mobilnog tima. Nakon prebrojavanja, kompletne glasačkih listića predsjednik Posebnog mobilnog tima će upakirati u dovoljan broj personaliziranih - zaštitnih kuverata, iz stavka (1) ovoga članka. Ova radnja se obvezno bilježi u Zapisniku o radu biračkoga odbora i Obrascu brojnog stanja na redovitome biračkom mjestu i u Zapisniku o radu Posebnog mobilnog tima.

(5) Posebni mobilni tim zadužuje transparentnu glasačku kutiju, kuverte iz stavka (1) ovoga članka te ostali potrebni materijal iz članka 16. stavak (2) ovoga Pravilnika. U obrazac brojnog stanja Posebni mobilni tim upisuje serijski broj pečata transparentne glasačke kutije, te popunjava obrazac brojnog stanja Posebnog mobilnog tima.

(6) Posebni mobilni tim nakon 19,00 sati u sjedištu izbornoga povjerenstva sa svih zapisnika ZPGL utvrđuje ukupan broj zaprimljenih kompleta glasačkih listića s biračkih mjesta i taj broj upisuje u obrazac brojnog stanja.

(Glasovanje birača koji su pozitivni na COVID-19 i/ili birača kojima je određena izolacija ili su hospitalizirani)

(1) Glasovanje birača iz članka 24a. stavak (1) ovoga Pravilnika provodi se kombinirano na način i po proceduri glasovanja za birače koji glasuju putem mobilnoga tima i birača koji glasaju nepotvrđenim – kuvertiranim glasačkim listićem, osim u dijelu kojim je drugačije propisano odredbama ovoga članka i čl. 24a, 24b, 24c. i 24d. ovog Pravilnika.

(2) Glasovanje iz stavka (1) ovoga članka se različito ostvaruje u slučajevima:

a) birača koji je pozitivan na COVID-19 i koji se sukladno aktu mjerodavnoga tijela nalazi u izolaciji u svom domu ili je hospitaliziran i

b) birača koji je temljem akta mjerodavnoga tijela u izolaciji u svom domu, a za kojeg medicinskim nalazom nije utvrđeno kako je pozitivan na COVID-19.

(3) Birač iz stavka (2) točka a) ovoga članka glasuje isključivo putem druge osobe, i tu proceduru odobrava predsjednik mobilnog tima.

(4) Birač iz stavka (2) točka b) ovoga članka glasuje osobno, osim u slučaju iz članka 21. ovoga Pravilnika, kada na zahtjev birača predsjednik posebnoga mobilnog tima odobrava glasovanje putem druge osobe.

(5) Posebni mobilni tim iz članka 24a. stavak (5) ovoga Pravilnika tijekom svoga rada ne ulazi u kuću ili stan birača iz članka 24a. stavak (1) ovoga Pravilnika, osim u ustanove, ukoliko odlukom mjerodavnoga tijela ulazak u tu ustanovu nije zabranjen, te obvezno održava propisanu distancu.

(6) Sukladno ovom članku, birač iz članka 24a. stavak (1) ovoga Pravilnika, osobno, odnosno putem druge osobe koju odabere, prilikom prijema glasačkoga materijala, svojom olovkom plave boje vrši potpisivanje u poseban izvod iz članka 24c. ovoga Pravilnika i obavlja glasovanje sukladno ovome članku, osobno, odnosno putem druge osobe.

(Postupanje sa glasačkim materijalom)

(1) Nakon što izvrši sve propisane zadatke posebni mobilni tim iz članka 24a. stavak (5) ovoga Pravilnika, pakira glasački materijal, izvode i zapisnike ZPGL sukladno članku 58. ovoga Pravilnika

i prema shemi pakiranja koja je sastavni dio ovoga Pravilnika na svim vrećama ispisuje naziv i kod osnovne izborne jedinice i tekst: „Birači COVID-19“ koja se s posebnim izvodom iz članka 24c. ovoga Pravilnika i ostalim izbornim materijalom dostavlja u izorno povjerenstvo.

(2) Glasački materijal upakiran na način iz stavka (1) ovoga članka odlaže se na posebno odvojeno mjesto u skladištu izbornoga povjerenstva, gdje se vrši dezinfekcija istoga, a nakon čega se, sukladno planu transporta izbornoga materijala, dostavlja u Glavni centar za brojanje.

(3) Ravnatelj Glavnoga centra za brojanje propisuje proceduru postupanja s materijalima iz stavka (1) ovoga članka sukladno odredbama Instrukcije o postupanju tijela za provedbu izbora na izborni dan u uvjetima epidemije COVID-19.

Izborna komisija
(kod, naziv i pečat izborne komisije)

Zapisnik o primopredaji glasačkih listića
Procedura COVID-19

Biračko mjesto (BROJ)	Broj izuzetih setova glasačkih listića
Ime i prezime predsjednika BO	Potpis

POSEBNI MOBILNI TIM (BROJ)

Ime i prezime predsjednika	Potpis
----------------------------	--------

BS

COVID-19

OBRAZAC ZA BROJNO STANJE
POSEBAN MOBILNI TIM

CRVENA	PREDSJEDNIK BO
ZELENA	PREDSJEDNIK OIK-a/OIP-a
PLAVA	CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA/ SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO BIH
ORIGINAL	CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA/ SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO BIH

Obrazac – Zapisnik o primopredaji glasačkih listića Procedura COVID-19 – ZPGL;
Obrazac brojnog stanja – Posebni mobilni tim.

9.

Instrukcija

**o postupanju tijela za provedbu izbora
na izborni dan u uvjetima epidemije
COVID-19**

Na temelju članka 2.9 stavak (1) točka 2. Izbornoga zakona Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14 i 31/16), Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine je na 30. sjednici, održanoj 26. lipnja 2020. godine, donijelo

INSTRUKCIJU

o postupanju tijela za provedbu izbora na izborni dan u uvjetima epidemije COVID-19

Članak 1.

(Predmet)

Ovom instrukcijom se regulira način postupanja biračkih odbora u svezi s uređenjem biračkoga mjesta, kontrole reda na biračkom mjestu, kao i dodatne dužnosti predsjednika i članova biračkih odbora i njihovih zamjenika, te izbornih povjerenstava osnovnih izbornih jedinica i Središnjega izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine na izborni dan u uvjetima epidemije COVID-19.

Članak 2.

(Pravila na biračkom mjestu)

(1) U uvjetima iz članka 1. ove instrukcije, pored uređenja biračkoga mjesta propisanoga odredbama Pravilnika o provedbi izbora u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 25/20) se obvezno osigurava fizička distanca sukladno smjernicama Svjetske zdravstvene organizacije između članova biračkoga odbora od minimum 1,5 m, kao i svih drugih osoba koje se zateknu na biračkom mjestu, a prema shemi biračkog mjesta broj 1, koja je sastavni dio ove instrukcije.

(2) Svi članovi biračkog odbora i njihovi zamjenici tijekom rada na biračkom mjestu i prilikom brojanja glasova dužni su pridržavati se općih mjera zdravstvene zaštite, uključujući redovito i temeljito pranje ruku/dezinfekcije, respiratorne higijene (pokrivanje usta i nosa kod kašljanja ili kihanja, pravilno odlaganje upotrijebljene maramice), održavanja fizičke distance, izbjegavanje dodirivanja lica, a sve u cilju osiguranja zaštite vlastitih života i zdravlja kao i zaštite života i zdravlja birača, predstavnika političkih stranaka, promatrača, predstavnika medija i svih drugih prisutnih na način propisan od strane mjerodavnih zdravstvenih ustanova i tijela vlasti.

(3) Svi članovi biračkog odbora i njihovi zamjenici tijekom rada na biračkom mjestu dužni su često prati ruke, kao i, prilikom brojanja glasova, često mijenjati zaštitne rukavice, maske, te po mogućnosti vizire i odijeloe za jednokratnu uporabu.

(4) Svi članovi biračkoga odbora i njihovi zamjenici koji su, sukladno stavku (3) ovoga članka, dužni nositi zaštitne maske, obvezni su nositi službenu legitimaciju-akreditaciju člana, odnosno zamjenika člana biračkog odbora, s jasno naznačenom dužnošću koju obavljaju.

(5) Ukoliko postoji ograničena količina zaštitne opreme koju je svaki član biračkog odbora dužan nositi, predsjednik biračkoga odbora odredit će vrstu zaštitne opreme za članove biračkoga odbora koji su u najčešćem i izravnom kontaktu s biračima, kao što je kontrolor reda i sl.

(6) Sva biračka mjesta prije otvaranja i tijekom cijelog izbornog dana moraju se temeljno čistiti u redovitim intervalima, što uključuje čišćenje unutar kabina za glasovanje i stolova koji se koriste za razmjenu dokumenata i izdavanje glasačkih listića.

Članak 3.

(Dan prije izbornog dana)

Dan prije izbornog dana, predsjednik i članovi biračkoga odbora i njihovi zamjenici u suradnji s mjerodavnim tijelima, dužni su osigurati dezinfekciju cjelokupnog prostora biračkoga mjesta.

Članak 4.

(Izborni dan)

(1) Po dolasku na biračko mjesto u 6,00 sati na dan izbora predsjednik i članovi biračkog odbora i njihovi zamjenici dužni su:

a) prozračiti prostoriju, postaviti otirače za dezinfekciju obuće i izvršiti dodatnu dezinfekciju biračkoga mjesta, te osigurati dovoljnu količinu proizvoda za čišćenje prilikom uporabe javnih zahoda;

b) postaviti stolove i stolice članova biračkoga odbora i promatrača tako da je razmak između njih minimum 1,5 m;

c) postaviti oznake kretanja birača s napomenom kako na biračkome mjestu u jednom trenutku može biti samo onoliko birača koliko ima glasačkih kabina na biračkom mjestu;

d) postaviti ostala upozorenja o pridržavanju općih mjera zdravstvene zaštite (plakati, letci, i sl);

e) obilježiti prilaz biračkom mjestu, tj. hodnik ispred ulaza na biračko mjesto, žutom samoljepljivom vrpcom u razmaku od minimum 1,5 m i

f) po mogućnosti, usmjeravati birače na ulazak na jedna vrata, a izlazak na druga vrata. U slučaju da su na biračkome mjestu predviđena samo jedna vrata, predsjednik i članovi biračkog odbora i njihovi zamjenici dužni su osigurati da ta vrata ostanu otvorena, kako bi se izbjeglo dodirivanje birača prilikom ulaska i izlaska iz zgrade. U slučaju da vrata nije moguće držati otvorenim ista se moraju često otvarati.

(2) Predsjednik biračkoga odbora, zadužuje paket materijalno-tehničkih sredstava radi higijensko-epidemiološke zaštite iz Tabele koja je Prilog 3. ove instrukcije.

(3) Mjere propisane u članku 2. ove instrukcije, na odgovarajući način se primjenjuju i na rad mobilnih timova koji ujedno primjenjuju i opće mjere zaštite života i zdravlja svih sudionika u izbornome procesu, propisane od strane mjerodavnih državnih, entitetskih tijela, županijskih, odnosno tijela Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Članak 5.

(Kontrola reda na biračkom mjestu)

(1) Član biračkoga odbora zadužen za kontrolu reda na biračkom mjestu, protok birača i održavanje reda na biračkom mjestu dužan je osigurati da broj birača koji može ući na biračko mjesto u jednom trenutku odgovara broju glasačkih kabina, osim u slučaju kada se radi o biraču iz članka 5.19 Izbornoga zakona Bosne i Hercegovine kojem je potrebna pomoć druge osobe.

(2) Član biračkoga odbora zadužen za kontrolu reda na biračkom mjestu dužan je osigurati da u hodniku ispred biračkog mjesta, birači koji čekaju u redu za glasovanje budu fizički distancirani jedan od drugog minimalno 1,5 metar, kao i da učini dostupnim sredstvo za dezinfekciju, kako bi birači mogli izvršiti dezinfekciju ruku prije i nakon glasovanja, te kontrolirati pridržavaju li se birači propisanih pravila iz članka 2. ove instrukcije.

(3) U slučaju kada je birač došao na biračko mjesto bez propisane zaštitne opreme, član biračkog odbora zadužen za održavanje reda na biračkom mjestu o istom će upozoriti birača da je dužan nositi zaštitnu opremu. U slučaju da birač ne posjeduje zaštitnu opremu ista će mu biti izdana iz zaliha koje je zadužio birački odbor.

(4) Ispred ulaza na biračko mjesto član biračkog odbora zadužen za kontrolu reda dužan je beskontaktno izvršiti mjerenje tjelesne temperature birača, te ukoliko ustanovi da je ista povišena, dužan je birača uputiti u posebnu glasačku kabinu koja će nakon izvršenog glasovanja biti detaljno dezinficirana i očišćena.

Članak 6.

(Dodatne dužnosti članova biračkog odbora i njihovih zamjenika)

(1) Predsjednik biračkog odbora ili član zadužen za kontrolu reda na biračkom mjestu će osigurati provjetravanje biračkoga mjesta svakih 60 minuta tijekom izbornog dana.

(2) U slučaju potrebe za žurnom intervencijom medicinskoga osoblja na biračkome mjestu, predsjednik biračkog odbora obavezan je pozvati najbližu zdravstvenu ustanovu radi pružanja žurne medicinske pomoći i postupati po nalogu medicinskog osoblja, a potom odmah obavijestiti i izbornu povjerenstvo osnovne izborne jedinice.

Članak 7.

(Zapisnik o radu biračkog odbora)

Činjenice o svim poduzetim mjerama i radnjama, kao i o svim zapažanjima o okolnostima koje su predmet ove instrukcije, predsjednik biračkog odbora je dužan unijeti u Zapisnik o radu biračkog odbora (ZARBO).

Članak 8.

(Zatvaranje biračkog mjesta i brojanje glasačkih listića)

(1) Nakon zatvaranja biračkoga mjesta, a prije početka procesa brojanja glasačkih listića, predsjednik biračkoga odbora je dužan osigurati prozračivanje biračkoga mjesta, kao i održavanje fizičke distance od najmanje 1,5 m između članova biračkog odbora i između promatrača.

(2) Predsjednik biračkog odbora je dužan osigurati da se cjelokupni proces brojanja glasova i utvrđivanja rezultata glasovanja, kao i potpisivanje zapisnika i svih obrazaca, te pakiranja izbornog materijala vrši sukladno propisanim mjerama zaštite života i zdravlja svih sudionika.

(3) Radna površina predviđena za brojanje glasačkih listića će se prije početka procesa brojanja očistiti i dezinficirati sredstvom za dezinfekciju radnih površina. Član biračkog odbora koji broji glasačke listiće dužan je svaki glasački listić podići i pokazati promatračima poštujući propisane mjere zaštite života i zdravlja svih sudionika u ovom procesu.

Članak 9.

(Dodatne dužnosti predsjednika i članova izbornoga povjerenstva osnovne izborne jedinice)

(1) Predsjednik izbornoga povjerenstva osnovne izborne jedinice zadužuje paket materijalno-tehničkih sredstava radi higijensko-epidemiološke zaštite iz Tabele, koja je Prilog 3. ove instrukcije.

(2) O zaduženju paketa iz stavka (1) ovog članka izrađuje se zapisnik o primopredaji materijalno-tehničkih sredstava potrebnih na biračkom mjestu radi zaštite života i zdravlja članova biračkog odbora i njihovih zamjenika, birača i promatrača izbora (obrazac ZOMTS), koji je sastavni dio ove instrukcije.

(3) Predsjednik i članovi izbornoga povjerenstva osnovne izborne jedinice dužni su biračkom odboru uz osjetljivi izborni materijal dostaviti i paket materijalno-tehničkih sredstava iz članka 4. stavak (2) ove instrukcije te se primopredaja tih sredstava vrši zapisnički na obrascu ZOMTS iz stavka (2) ovog članka.

(4) Jedan paket materijalno-tehničkih sredstava iz stavka (3) ovoga članka zadužuje izbornu povjerenstvo osnovne izborne jedinice.

(5) Predsjednik izbornoga povjerenstva osnovne izborne jedinice dužan je osigurati da prostorije za rad izbornoga povjerenstva osnovne izborne jedinice budu uređene na način i uz primjenu mjera zaštite zdravlja i života članova izbornoga povjerenstva, promatrača i drugih sudionika u izbornom procesu, na način propisan ovom instrukcijom.

Članak 10.

(Izvešće)

(1) Predsjednik izbornoga povjerenstva osnovne izborne jedinice dužan je izraditi izvješće o upotrijebljenim i neupotrijebljenim materijalno-tehničkim sredstvima iz stavka (1) članka 9. ove instrukcije najkasnije u roku od 10 dana od dana utvrđivanja rezultata glasanja na biračkom mjestu, odnosno u osnovnoj izbornoj jedinici.

(2) Izvješće iz stavka (1) ovoga članka predsjednik izbornoga povjerenstva dostavlja Središnjem izbornom povjerenstvu BiH, koji će posebnom instrukcijom regulirati postupak s neupotrijebljenim materijalno-tehničkim sredstvima.

Članak 11.

(Dodatne dužnosti predsjednika i članova Središnjega izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine)

(1) Predsjednik Središnjega izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine i članovi Središnjega izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine dužni su osigurati da svi procesi rada unutar Tajništva Središnjega izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine, u sjedištu Središnjega izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine, Glavnog centra za brojanje i skladišta Središnjega izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine budu sukladni odlukama mjerodavnih tijela i propisanim mjerama zaštite života i zdravlja svih sudionika u izbornome procesu.

(2) Rad u Glavnom centru za brojanje je obvezno organizirati na način da se osigura fizička distanca između angažiranoga osoblja u Glavnom centru za brojanje od najmanje 1,5 m.

(3) Ravnatelj Glavnog centra za brojanje i njegovi zamjenici dužni su osigurati da se tijekom rada Glavnog centra za brojanje angažirano osoblje strogo pridržava mjera opće zdravstvene zaštite vlasti-

tih života i zdravlja i zaštite života i zdravlja promatrača rada Glavnog centra za brojanje i svih drugih ovlaštenih osoba prisutnih u Glavnom centru za brojanje.

(4) Radna površina predviđena za brojanje glasačkih listića će se, prije početka procesa brojanja, očistiti i dezinficirati sredstvom za dezinfekciju radnih površina. Član tima koji broji glasačke listiće dužan je svaki glasački listić podignuti i pokazati promatračima, poštujući propisane mjere zaštite života i zdravlja svih sudionika u ovome procesu.

(5) Mjere propisane u članku 2. ove instrukcije na odgovarajući način se primjenjuju i na rad Glavnog centra za brojanje, skladišta Središnjega izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine i u sjedištu Središnjega izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine.

Članak 12.

(Opće mjere)

U slučajevima koji nisu regulirani ovom instrukcijom, tijela za provedbu izbora su dužna primjenjivati opće mjere zaštite života i zdravlja svih sudionika u izbornome procesu propisane od strane mjerodavnih državnih, entitetskih, županijskih, odnosno tijela Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Članak 13.

(Sadržaj obrazaca)

Sastavni dio ove instrukcije su:

- a) Shema biračkoga mjesta (Prilog broj 1.),
- b) Obrazac – Zapisnik o primopredaji materijalno-tehničkih sredstava potrebnih na biračkom mjestu radi higijensko-epidemiološke zaštite članova biračkog odbora i birača (obrazac ZOMTS) (Prilog broj 2.) i
- c) Tabela – specifikacija materijalno-tehnička sredstava radi higijensko-epidemiološke zaštite (Prilog broj 3.).
- d)

Članak 14.

(Stupanje na snagu i objava)

Ova instrukcija stupa na snagu sljedećeg dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku BiH“, a bit će objavljena i u „Službenim novinama FBiH“, „Službenom glasniku RS“, „Službenom glasniku Brčko distrikta BiH“ i na mrežnoj stranici Središnjega izbornoga povjerenstva BiH www.izbori.ba.

10. KAZNENE ODREDBE

10. KAZNENE ODREDBE

1. SANKCIJE PROPISANE IZBORNIM ZAKONOM BiH (POGLAVLJE 19A)

Za kršenje odredbi Izbornih zakona u Bosni i Hercegovini predviđene su prekršajne sankcije, i to novčane u iznosu najmanje 200,00 KM pa do 10.000,00 KM, kao i zabrana angažiranja u izbornoj administraciji od 4 godine.

Za utvrđivanje prekršaja i izricanja sankcija mjerodavno je Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine, a u nekim lakšim prekršajima i općinsko/gradsko izborno povjerenstvo.

U dosadašnjoj praksi, Središnje izborno povjerenstvo BiH je poslije svakog izbornog ciklusa provodilo postupke i izricalo sankcije.

Prekršitelji zakona su iz izborne administracije najčešće, gotovo isključivo predsjednici i članovi biračkih odbora, i to zbog propusta učinjenih nenamjerno (nehaj) ili propusta u namjeri da se neka radnja uradi ili da se uradi na način propisan Zakonom.

Najčešća situacija je ona iz članka 5.25 Izbornoga zakona BiH gdje obrasci nisu popunjeni sukladno propisanim načinom.

Istina, izbori su, a samim time i obrasci komplicirani, ali pod pretpostavkom da su članovi biračkih odbora, odnosno predsjednici, prošli obveznu obuku i ako su pažljivi, njihova popuna ne bi trebala predstavljati poseban problem.

Prekršaji utvrđeni Izbornim zakonom BiH su za predsjednika ako ne odredi dužnosti članovima biračkog odbora na dan glasanja za njega i članove, i ako ne:

- upisuje podatke u Zapisnik o radu biračkog odbora koji su tamo predviđeni,
- ne objasni biraču način glasanja,
- ne osigura mu tajno glasanje,
- ne utvrdi identitet birača i omogućiti mu potpisivanje u za to predviđenom mjestu na biračkome popisi ili
- pomaže osobi tijekom glasanja na način suprotan Izbornome zakonu BiH.

Valja napomenuti kako su ove prekršajne – administrativne sankcije predviđene samo ako nema namjere da se utječe na izborni proces, odnosno da su one posljedice površnosti, neobučenosti, umora, nepažnje i sl., i da nema značajnih posljedica na izborni proces.

Generalno gledajući, svaki propust zbog kojeg nije bilo moguće utvrditi rezultate izbora na biračkom mjestu pa su oni morali biti utvrđivani ponovnim brojanjem ili poništavanjem izbora na tom glasačkom mjestu, povlači za sobom utvrđivanje prekršajne odgovornosti.

2. ZLOUPORABA BIRAČKOGA PRAVA I IZBORNA PREVARA (KAZNENI ZAKON BiH, KAZNENI ZAKON RS I KAZNENI ZAKON FBiH)

Međutim, ako kod bilo koga postoji namjera da nedozvoljenim radnjama utječe na izborni proces i rezultate izbora, to ulazi u područje kaznenoga djela takvog kaznenog postupka.

Pored novčane, predviđene su i zatvorske kazne od općeg minimuma pa maksimalno od 1 (jedne), 3 (tri) i 5 (pet) godina.

Neka od ovih kaznenih djela mogu učiniti i pripadnici izborne administracije, biračkog odbora i izbornog povjerenstva u okviru svoje dužnosti i to predstavlja otežavajuću okolnost, za što je predviđena i viša kazna.

Kazneno djelo propisano u svim ovim zakonima, rezervirano isključivo za članove biračkih odbora, jest izborna prevara, koje glasi:

“Tko dodavanjem, oduzimanjem, brisanjem glasova ili na neki drugi način lažira rezultate izbora ili glasanja kaznit će se zatvorom od šest (RS), tri (FBiH) pa do pet godina”.

Također, članovi biračkoga odbora su najčešće u prilici, mada tu priliku koriste ili mogu koristiti i drugi, učiniti kaznena djela povreda tajnosti glasanja i uništavanja izbornih isprava. Ukoliko ova djela učine članovi biračkih odbora, to je otežavajuća okolnost i za to je predviđena zatvorska kazna od dvije do pet godina.

Druga kaznena djela su podmićivanje pri izborima ili glasovanju, zlouporaba biračkoga prava i povreda slobode opredjeljenja birača, koju najčešće čine osobe izvan izborne administracije, odnosno oni čija se imena nalaze na glasačkim listićima ili neko u ime njih.

Izvodi iz svih kaznenih zakona s kaznenim dijelima iz izbornoga procesa se nalaze na posebnim plakatima tiskanim u organizaciji Središnjega izbornoga povjerenstva BiH i distribuirani svim biračkim odborima koji su ih dužni istaknuti na vidno mjesto ispred ili u prostoriji za glasovanje, kako bi se svi birači koji dolaze na biračko mjesto mogli upoznati s tim, a članovi biračkih odbora ih uputiti na to.

Što su dužnosti i obveze, tj. mogućnosti predsjednika, odnosno biračkog odbora kao tijela, ukoliko se na biračkom mjestu, njegovoj okolini ili bilo gdje pojavi situacija koja bi mogla rezultirati kaznenim dijelom:

1. Prevencija – birački odbor je dužan postupati i od svih drugih zahtijevati postupanje po procedurama propisanim Zakonom, podzakonskim aktima ili instrukcijama Središnjega izbornog povjerenstva BiH i općinskog/gradskog izbornog povjerenstva. To se odnosi na dan pred izbore, na dan izbora pa sve do predaje izbornog materijala gradskom/općinskom izbornom povjerenstvu.

2. Ukoliko bilo tko narušava utvrđenu proceduru ili poduzima neku radnju ili postupak koji su opisani u nekom od kaznenih djela s onih plakata na ulazu na biračko mjesto, potrebno je opomenuti, a događaj zabilježiti na primjeren i povjerljiv način.

3. U slučaju neuspjeha, odnosno da je zabranjena radnja u tijeku ili je završena, neophodno je prema danoj situaciji obavijestiti općinsko/gradsko izbornu povjerenstvo, a po potrebi pozvati i policiju, za što je mjerodavan isključivo predsjednik biračkoga odbora, odnosno njegov zamjenik koji se u danom trenutku nalazi na biračkom mjestu.

4. U slučaju opasnosti po izborni proces neophodno je prekinuti glasovanje na biračkom mjestu i poduzeti sve ono što je potrebno kako bi se osigurali uvjeti za nastavak glasovanja, a jedina tijela za suradnju su općinsko/gradsko izbornu povjerenstvo i policija, uz koju može biti eventualno i tužitelj.

5. Preporučuje se da se u kritičnim situacijama u proces ne uključuju političke stranke, kandidati, mediji ili bilo tko od trećih nepozvanih osoba.

6. Sva događanja koja odudaraju od redovitoga tijeka stvari treba detaljno navesti u Zapisnik o radu biračkog odbora, dokumentirati, potpisati i zatim ga zaštititi.

Kaznenim zakonom BiH "Službeni glasnik BiH", br. 3/03, 32/03, 37/03, 54/04, 61/04, 30/05, 53/06, 55/06, 32/07, 8/10, 47/14, 22/15 i 40/15 i 35/18) članovi 150—155 propisane su sankcije za teže povrede izbornih procedura, pri čemu je najblaža zapriječena mjera novčana kazna ili šest mjeseci zatvora, a najveća zapriječena mjera pet godina zatvora.

Kaznenim zakonom Republike Srpske ("Službeni glasnik RS", br. 64/17), članovima 215—223 propisane su sankcije za teže povrede izbornih procedura, pri čemu je najblaža zapriječena mjera novčana kazna ili šest mjeseci zatvora, a najveća zapriječena mjera pet godina zatvora.

Kaznenim zakonom Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH", br. 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14, 76/14, 46/16 i 75/17), članovima 194—199a propisane su sankcije za teže povrede izbornih procedura, pri čemu je najblaža zapriječena mjera novčana kazna ili tri mjeseca zatvora, a najveća zapriječena mjera pet godina zatvora.

Literatura

- Izborni zakon Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj: 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14, 31/16 i 41/20)
- Pravilnik o provedbi izbora ("Službeni glasnik BiH", br. 25/20, 38/20 i 63/20)
- Naputak o vrstama, načinu i rokovima za određivanje biračkih mjesta ("Službeni glasnik BiH", br. 25/20)
- Naputak o uvjetima i procedurama za akreditiranje izbornih promatrača u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 37/14 i 29/18)
- Pravilnik o utvrđivanju kvalifikacija i postupku imenovanja članova biračkih odbora — prečišćeni tekst ("Službeni glasnik BiH", br. 25/20).
- Instrukcija o postupanju tijela za provedbu izbora na izborni dan u uvjetima epidemije COVID-19, ("Službeni glasnik BiH", br. 41/20).

11.

SHEME PAKIRANJA

11. ŠEMA PAKIRANJA IZBORNOG MATERIJALA

Šema pakovanja/pakiranja materijala na redovnom/redovitom biračkom mjestu FBiH

<p>Siva zaštitna vreća</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prebrojani važeći glasački listići (za načelnika općine) 2. Providna plastična vreća sa: <ul style="list-style-type: none"> - Koverta/kuverta - nevažeći glasački listići - Koverta /kuverta -Obrazac za zbirne rezultate ZR (plava kopija/preslik) 	<p>Providna zaštitna vreća- dokumentacija za CIK/SIP BiH</p> <p><i>Providna plastična (MANJA) vreća</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Izvod/izvadak iz konačnog Centralnog/Središnjeg biračkog spiska/popisa 2. Zapisnik o radu biračkog odbora ZARBO (original) 3. Pomoćni obrasci za brojanje
<p>Plava zaštitna vreća</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prebrojani važeći glasački listići (za općinsko vijeće) 2. Providna plastična vreća sa: <ul style="list-style-type: none"> - Koverta /kuverta - nevažeći glasački listići - Koverta /kuverta -Obrazac za zbirne rezultate ZR (plava kopija/preslik) 	<p>Koverta/kuverta A3 za CIK/SIP BiH</p> <ul style="list-style-type: none"> - Obrazac za brojno stanje BS (original u koricama) - Obrasci za zbirne/zbrojne rezultate ZR –većinski glas i otvorena lista (original)
<p>Providna plastična (VEĆA) vreća</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Neiskorišteni glasački listići (upakovani u originalne kutije) 2. Koverta/kuverta sa oštećenim glasačkim listićima 	<p>Koverta/kuverta za predsjednika biračkog odbora:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Obrazac za brojno stanje BS (crvena kopija/preslik) -Obrasci za zbirne/zbrojne rezultate ZR –većinski glas i otvorena lista (crvena kopija/preslik)
	<p>Koverta/kuverta za predsjednika izborne komisije/povjerenstva:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Obrazac za brojno stanje BS (zelena kopija/preslik) - Obrasci za zbirne/zbrojne rezultate ZR –većinski glas i otvorena lista (zelena kopija/preslik) - Zapisnik o radu biračkog odbora ZARBO (zelena kopija/preslik)

Napomena: Na svaku vreću potrebno/potrebno je napisati broj biračkog mjesta!!

Šema pakovanja/pakiranja izbornog materijala na biračkom mjestu za glasanje u odsutnosti u FBiH

<p>Crvena zaštitna vreća</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prebrojane koverte sa setovima glasačkih listića uvezane po izbornim jedinicama 2. Obrazac brojnog stanja (plava kopija) 	<p>Koverta za Predsjednika biračkog odbora:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Obrazac brojnog stanja (crvena kopija)
<p>Providna zaštitna vreća (veća)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Neiskorištene koverte sa setovima glasačkih listića upakovane u originalne kutije 2. Oštećene koverte sa setovima glasačkih listića 	<p>Koverta za Predsjednika izborne komisije:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Obrazac brojnog stanja (zelena kopija) 2. Zapisnik o radu biračkog odbora (zelena kopija)
<p>Providna zaštitna vreća (manja)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Obrazac brojnog stanja (original u koricama) 2. Zapisnik o radu biračkog odbora (original u koricama) 3. Izvod iz Centralnog biračkog spiska 	

NAPOMENA:
na svaku vreću potrebno je upisati broj biračkog mjesta !

Šema pakovanja/pakiranja izbornog materijala na biračkom mjestu ovlaštenom za izdavanje nepotvrđenih glasačkih listića u FBiH

<p>Zelena zaštitna vreća</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prebrojane koverta sa nepotvrđenim glasačkim listićima 2. Obrazac brojnog stanja (plava kopija) 	<p>Koverta za Predsjednika biračkog odbora:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Obrazac brojnog stanja (crvena kopija)
<p>Providna zaštitna vreća (veća)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Neiskorištene koverta sa setovima glasačkih listića upakovane u originalne kutije 2. Oštećene koverta sa setovima glasačkih listića 	<p>Koverta za Predsjednika izborne komisije:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Obrazac brojnog stanja (zelena kopija) 2. Zapisnik o radu biračkog odbora (zelena kopija) 3. Dopunski izvod iz Centralnog biračkog spiska (spisak potencijalnih birača koji imaju pravo glasati nepotvrđenim glasačkim listićima)
<p>Providna zaštitna vreća (manja)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Obrazac brojnog stanja (original u koricama) 2. Zapisnik o radu biračkog odbora (original u koricama) 	<p>NAPOMENA:</p> <p>Na svaku vreću potrebno je upisati broj biračkog mjesta !</p>

Šema pakovanja/pakiranja izbornog materijala Mobilni tim u FBiH

<p>Narandžasta zaštitna vreća</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prebrojane koverta sa setovima glasačkih listića uvezane po izbornim jedinicama 2. Obrazac brojnog stanja (plava kopija) 	<p>Koverta za Predsjednika biračkog odbora:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Obrazac brojnog stanja (crvena kopija)
<p>Providna zaštitna vreća (veća)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Neiskorištene koverta sa setovima glasačkih listića upakovane u originalne kutije 2. Oštećene koverta sa setovima glasačkih listića 	<p>Koverta za Predsjednika izborne komisije:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Obrazac brojnog stanja (zelena kopija) 2. Zapisnik o radu biračkog odbora (zelena kopija)
<p>Providna zaštitna vreća (manja)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Obrazac brojnog stanja (original u koricama) 2. Zapisnik o radu biračkog odbora (original u koricama) 3. Dodatni izvod iz Centralnog biračkog spiska za birače sa posebnim potrebama 	<p>NAPOMENA:</p> <p>Na svaku vreću potrebno je upisati broj biračkog mjesta !</p>

Шема паковања материјала на редовном бирачком мјесту РС

Сива заштитна врећа

1. Пребројани важећи гласачки листићи (за начелника општине/градоначелика)
2. Провидна пластична врећа са:
  - Коверта – неважећи гласачки листићи
  - Коверта – Образац за збирне резултате ЗР (плава копија)

Плава заштитна врећа

1. Пребројани важећи гласачки листићи (за општинско вијеће/скупштину града)
2. Провидна пластична врећа са:
  - Коверта – неважећи гласачки листићи
  - Коверта – Образац за збирне резултате ЗР (плава копија)

Провидна пластична (БЕЋА) врећа

1. Неискоришћени гласачки листићи (упаковани у оригиналне кутије)
2. Коверта са оштећеним гласачким листићима

Коверта АЗ за ЦИК БиХ:

- Образац за бројно стање БС (оригинал у корицама)
- Обрасци за збирне резултате ЗР – већински глас и отворена листа (оригинал)

Провидна заштитна врећа – документација за ЦИК БиХ

Провидна пластична (МАЊА) врећа

1. Извод из коначног Централног бирачког списка
2. Записник о раду бирачког одбора ЗАРБО (оригинал)
3. Помоћни обрасци за бројање

Коверта за предсједника бирачког одбора:

- Образац за бројно стање БС (црвена копија)
- Обрасци за збирне резултате ЗР – већински глас и отворена листа (црвена копија)

Коверта за предсједника изборне комисије:

- Образац за бројно стање БС (зелена копија)
- Обрасци за збирне резултате ЗР – већински глас и отворена листа (зелена копија)
- Записник о раду бирачког одбора ЗАРБО (зелена копија)

Напомена: на сваку врећу потребно је написати број бирачког мјеста!!

Шема паковања материјала на редовном бирачком мјесту – Град Источно Сарајево

Жута заштитна врећа

1. Пребројани важећи гласачки листићи (за градоначелника Града Источно Сарајево)
2. Провидна пластична врећа са:
  - Коверта – неважећи гласачки листићи
  - Коверта – Образац за збирне резултате ЗР (плава копија)

Сива заштитна врећа

1. Пребројани важећи гласачки листићи (за начелника општине)
2. Провидна пластична врећа са:
  - Коверта – неважећи гласачки листићи
  - Коверта – Образац за збирне резултате ЗР (плава копија)

Плава заштитна врећа

1. Пребројани важећи гласачки листићи (за општинско вијеће/скупштину града)
2. Провидна пластична врећа са:
  - Коверта – неважећи гласачки листићи
  - Коверта – Образац за збирне резултате ЗР (плава копија)

Провидна заштитна (БЕЋА) врећа X 3 – по једна за сваки ниво

1. Неискоришћени гласачки листићи (упаковани у оригиналне кутије)
2. Коверта са оштећеним гласачким листићима

Провидна заштитна врећа – документација за ЦИК БиХ

1. Извод из коначног Централног бирачког списка
2. Записник о раду бирачког одбора ЗАРБО (оригинал)
3. Помоћни обрасци за бројање

Коверта АЗ за ЦИК БиХ:

- Образац за бројно стање БС (оригинал у корицама)
- Обрасци за збирне резултате ЗР – већински глас и отворена листа (оригинал)

Коверта за предсједника бирачког одбора:

- Образац за бројно стање БС (црвена копија)
- Обрасци за збирне резултате ЗР – већински глас и отворена листа (црвена копија)

Коверта за предсједника изборне комисије:

- Образац за бројно стање БС (зелена копија)
- Обрасци за збирне резултате ЗР – већински глас и отворена листа (зелена копија)
- Записник о раду бирачког одбора ЗАРБО (зелена копија)

Напомена: на сваку врећу потребно је написати број бирачког мјеста!!

Шема паковања изборног материјала на бирачком мјесту за гласање у одсуству РС

	<p>Црвена заштитна врећа</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Пребројане коверте са сетовима гласачких листића увезане по изборним јединицама 2. Образац бројног стања (плава копија)
	<p>Провидна заштитна врећа (већа)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Неискориштене коверте са сетовима гласачких листића, упаковане у оригиналне кутије 2. Оштећене коверте са сетовима гласачких листића
	<p>Провидна заштитна врећа (мања)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Образац бројног стања (оригинал у корицама) 2. Записник о раду бирачког одбора (оригинал у корицама) 3. Извод из Централног бирачког списка

	<p>Коверта за Предсједника бирачког одбора:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Образац бројног стања (црвена копија)
---	---

	<p>Коверта за Предсједника изборне комисије:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Образац бројног стања (зелена копија) 2. Записник о раду бирачког одбора (зелена копија)
---	--

НАПОМЕНА:

На сваку врећу потребно је уписати број бирачког мјеста !

Шема паковања изборног материјала на бирачком мјесту овлашћеном за издавање непотврђених гласачких листића у РС

	<p>Зелена заштитна врећа</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Пребројане коверте са непотврђеним гласачким листићима 2. Образац бројног стања (плава копија)
	<p>Провидна заштитна врећа (већа)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Неискориштене коверте са сетовима гласачких листића, упаковане у оригиналне кутије 2. Оштећене коверте са сетовима гласачких листића
	<p>Провидна заштитна врећа (мања)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Образац бројног стања (оригинал у корицама) 2. Записник о раду бирачког одбора (оригинал у корицама)

	<p>Коверта за Предсједника бирачког одбора:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Образац бројног стања (црвена копија)
---	---

	<p>Коверта за Предсједника изборне комисије:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Образац бројног стања (зелена копија) 2. Записник о раду бирачког одбора (зелена копија) 3. Допунски извод из Централног бирачког списка (списак потенцијалних бирача који имају право гласати непотврђеним гласачким листићима)
---	---

НАПОМЕНА:

На сваку врећу потребно је уписати број бирачког мјеста !

Шема паковања изборног материјала Мобилни тим у РС

Наранџаста заштитна врећа

1. Пребројане коверте са сетовима гласачких листића увезане по изборним јединицама
2. Образац бројног стања (плава копија)

Провидна заштитна врећа (већа)

1. Неискориштене коверте са сетовима гласачких листића, упаковане у оригиналне кутије
2. Оштећене коверте са сетовима гласачких листића

Провидна заштитна врећа (мања)

1. Образац бројног стања (оригинал у корицама)
2. Записник о раду бирачког одбора (оригинал у корицама)
3. Додатни извод из Централног бирачког списка за бираче са посебним потребама

Коверта за Председника бирачког одбора:

1. Образац бројног стања (црвена копија)

Коверта за Председника изборне комисије:

- 1.Образац бројног стања (зелена копија)
- 2.Записник о раду бирачког одбора (зелена копија)

НАПОМЕНА:

на сваку врећу потребно је уписати број бирачког мјеста !

Шема паковања материјала на редовном бирачком мјесту Брчко Дистрикт БиХ

Плава заштитна врећа

1. Пребројани важећи гласачки листићи (за општинско вијеће/скупштину града)
2. Провидна пластична врећа са:
  - Коверта –неважећи гласачки листићи
  - Коверта –Образац за збирне резултате ЗР (плава копија)

Провидна пластична (ВЕЋА) врећа

1. Неискориштени гласачки листићи (упаковани у оригиналне кутије)
2. Коверта са оштећеним гласачким листићима

Коверта за председника бирачког одбора:

- Образац за бројно стање БС (црвена копија)
- Обрасци за збирне резултате ЗР – отворена листа (црвена копија)

Напомена: на сваку врећу потребно је написати број бирачког мјеста!!

Провидна заштитна врећа –документација за ЦИК БиХ

Провидна пластична (МАЊА) врећа

1. Извод из коначног Централног бирачког списка
2. Записник о раду бирачког одбора ЗАРБО (оригинал)
3. Помоћни обрасци за бројање

Коверта А3 за ЦИК БиХ:

- Образац за бројно стање БС (оригинал у корицама)
- Обрасци за збирне резултате ЗР – отворена листа (оригинал)

Коверта за председника изборне комисије:

- Образац за бројно стање БС (зелена копија)
- Обрасци за збирне резултате ЗР – отворена листа (зелена копија)
- Записник о раду бирачког одбора ЗАРБО (зелена копија)

Šema pakovanja/pakiranja materijala na redovnom/redovitom biračkom mjestu Brčko Distrikt BiH

<p><i>Plava zaštitna vreća</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prebrojani važeći glasački listići (za općinsko vijeće) 2. Providna plastična vreća sa: <ul style="list-style-type: none"> - Koverta /kuverta - nevažeći glasački listići - Koverta /kuverta -Obrazac za zbirne rezultate ZR (plava kopija/preslik) <p><i>Providna plastična (VEĆA) vreća</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Neiskorišteni glasački listići (upakovani u originalne kutije) 2. Koverta/kuverta sa oštećenim glasačkim listićima 	<p>Providna zaštitna vreća- dokumentacija za CIK/SIP BiH</p> <p><i>Providna plastična (MANJA) vreća</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Izvod/izvadak iz konačnog Centralnog/Središnjeg biračkog spiska/popisa 2. Zapisnik o radu biračkog odbora ZARBO (original) 3. Pomoćni obrasci za brojanje
 <p>Koverta/kuverta za predsjednika biračkog odbora:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Obrazac za brojno stanje BS (crvena kopija/preslik) -Obrasci za zbirne/zbrojne rezultate ZR – otvorena lista (crvena kopija/preslik) 	 <p>Koverta/kuverta A3 za CIK/SIP BiH</p> <ul style="list-style-type: none"> - Obrazac za brojno stanje BS (original u koricama) - Obrasci za zbirne/zbrojne rezultate ZR – otvorena lista (original)
<p>Napomena: Na svaku vreću potrebno/potrebno je napisati broj biračkog mjesta!!</p>	 <p>Koverta/kuverta za predsjednika izborne komisije/povjerenstva:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Obrazac za brojno stanje BS (zelena kopija/preslik) - Obrasci za zbirne/zbrojne rezultate ZR – otvorena lista (zelena kopija/preslik) - Zapisnik o radu biračkog odbora ZARBO (zelena kopija/preslik)

Šema pakovanja/pakiranja materijala na redovnom/redovitom biračkom mjestu - Mostar -

Plava zaštitna vreća

1. Prebrojani važeći glasački listići (gradska izborna jedinica - 199)
2. Providna plastična vreća sa:
  - Koverta /kuverta - nevažeći glasački listići
  - Koverta /kuverta -Obrazac za zbirne rezultate ZR (plava kopija/preslik)

Svijetlo plava zaštitna vreća

1. Prebrojani važeći glasački listići (izborna jedinica gradskog područja, 151 - 156)
2. Providna plastična vreća sa:
  - Koverta /kuverta - nevažeći glasački listići
  - Koverta /kuverta -Obrazac za zbirne rezultate ZR (plava kopija/preslik)

Providna plastična (VEĆA) vreća X 2 – po jedna za svaki nivo

1. Neiskorišteni glasački listići (upakovani u originalne kutije)
2. Koverta/kuverta sa oštećenim glasačkim listićima

Napomena: Na svaku vreću potrebno/potrebno je napisati broj biračkog mjesta!!

Providna zaštitna vreća- dokumentacija za CIK/SIP BiH

Providna plastična (MANJA) vreća

1. Izvod/izvadak iz konačnog Centralnog/Središnjeg biračkog spiska/popisa
2. Zapisnik o radu biračkog odbora ZARBO (original)
3. Pomoćni obrasci za brojanje

Koverta/kuverta za predsjednika biračkog odbora

- Obrazac za brojno stanje BS (crvena kopija/preslik)
- Obrasci za zbirne/zbrojne rezultate ZR - otvorena lista x2 (crvena kopija/preslik)

Koverta/kuverta A3 za CIK/SIP BiH

- Obrazac za brojno stanje BS (original u koricama)
- Obrasci za zbirne/zbrojne rezultate ZR - otvorena lista x2 (original)

Koverta/kuverta za predsjednika izborne komisije/povjerenstva:

- Obrazac za brojno stanje BS (zelena kopija/preslik)
- Obrasci za zbirne/zbrojne rezultate ZR - otvorena lista x2 (zelena kopija/preslik)
- Zapisnik o radu biračkog odbora ZARBO (zelena kopija/preslik)

PODSJETNIK IZBORNIH RADNJI NA BIRAČKOM MJESTU

Dan uoči izbora

1. Je li prostor koji je određen za biračko mjesto pripremljen za otvaranje i uređen na način kako je to propisano i jesu li su izvršene sve mjere higijensko-epidemiološke zaštite - COVID-19? ☐
3. Jesu li s biračkoga mjesta, u krugu od 50 metara od ulaza u zgradu u kojoj se nalazi biračko mjesto, uklonjene sve oznake i obilježja koja upućuju na političke subjekte, vjerske simbole, kao i ostale oznake koje mogu imati diskriminacijsko značenje? ☐
4. Je li na ulazu na biračko mjesto postavljena oznaka biračkog mjesta, smjera lokacije biračkog mjesta, zabrane unošenja oružja, zabrane pušenja i kandidacijske liste? ☐
5. Je li gradsko/općinsko izborno povjerenstvo prije otvaranja biračkoga mjesta dostavilo biračkome odboru predviđeni izborni materijal? ☐
6. Jesu li predsjednik i članovi biračkoga odbora popunili Zapisnik o radu biračkog odbora na dan uoči održavanja izbora — ZARBO I, na način kako je to predviđeno? ☐

Prije otvaranja biračkog mjesta

1. Jesu li svi članovi biračkog odbora došli na vrijeme na biračko mjesto (najmanje sat vremena prije otvaranja biračkog mjesta)? ☐
2. Je li predsjednik biračkog odbora odredio koji će član biračkog odbora biti zadužen za kontrolu reda, identifikaciju, izdavanje glasačkih listića i kontrolu glasačke kutije? ☐
3. Je li određeno mjesto za svaku glasačku kabinu tako da nitko unutar ili izvan biračkoga mjesta ne može vidjeti birača dok glasuje? ☐
4. Je li predsjednik biračkog odbora započeo vođenje Zapisnika o radu biračkog odbora na dan održavanja izbora — Obrazac ZARBO II i popunjavanje Obrasca za brojno stanje, na način kako je to predviđeno? ☐
5. Je li predsjednik biračkog odbora evidentirao prisutne promatrače, na način kako je to propisano i uputio ih na mjesto gdje mogu sjesti i promatrati izborne aktivnosti? ☐
6. Jesu li obavljene druge radnje koje su predviđene prije otvaranja biračkoga mjesta (prebrojavanje glasačkih listića, pokazivanje prazne glasačke kutije, pečačenje glasačke kutije itd.)? ☐
7. Jesu li predsjednik i članovi biračkog odbora, ako im se imena nalaze na izvodu iz Središnjega biračkog popisa za to biračko mjesto, glasovali prije nego što prvi birač dođe na biračko mjesto? ☐

Otvaranje biračkog mjesta i glasovanje

1. *Je li biračko mjesto otvoreno na vrijeme, a ako nije, je li o kašnjenju obaviješteno gradsko/općinsko izborno povjerenstvo na način kako je to propisano?* ☐
2. *Je li predsjedniku i članovima biračkog odbora koji nisu upisani u izvod iz Središnjega biračkog popisa za to biračko mjesto omogućeno odsustvo s biračkog mjesta onoliko vremena koliko im je potrebno za odlazak na biračko mjesto gdje su upisani u izvod iz Središnjega biračkog popisa i obavljanje glasovanja?* ☐
3. *Vodi li birački odbor računa da se glasovanje birača obavlja na zakonit način, odnosno:*
  - *poštuje li se tajnost glasovanja, tj. nalazi li se u glasačkoj kabini u isto vrijeme samo jedna osoba;* ☐
  - *onemogućava li se nekoj osobi glasovanje umjesto druge osobe pod njegovim imenom ili ponovno glasovanje;* ☐
  - *vodi li se računa da nijedna osoba ne ometa birača koji ispunjava glasačke listiće, traži od njega bilo kakve informacije o tome za koga želi glasovati, za koga glasuje ili za koga je glasovao, sprječava ili pokušava spriječiti nekoga u ostvarivanju njegovog biračkog prava?* ☐
4. *Obavljaju li predsjednik i članovi biračkog odbora svoje dužnosti na način kako je to propisano, odnosno:* ☐
  - *predsjednik biračkog odbora — rukovodi radom biračkog odbora i s članovima biračkog odbora odgovora za zakonitost rada na biračkom mjestu; održava integritet procesa glasovanja, održava mir i red na biračkom mjestu i njegovoj okolini; popunjava potrebne obrasce; osigurava da na biračkom mjestu ne bude oružja ili opasnih predmeta; pomaže biračima kojima treba dodatno objašnjenje o procesu glasovanja; rješava sva pitanja koja se odnose na identifikaciju i pravo glasa birača; evidentira u Zapisnik o radu biračkog odbora na dan održavanja izbora – Obrazac ZARBO II – vrijeme i okolnosti svih iznimnih događaja na biračkom mjestu te vodi računa da Zapisnik sadrži sve potrebne podatke;* ☐
  - *član biračkog odbora zadužen za kontrolu reda – osigurava kontrolu kretanja birača na biračkom mjestu i ne dozvoljava nepotrebo stvaranje gužve na biračkom mjestu, kao i da li osigurava poštivanje svih propisanih mjera higijensko–epidemiološke zaštite od strane birača;* ☐
  - *član biračkog odbora zadužen za identifikaciju – provjerava identitet birača; pronalazi biračevo ime u izvodu iz konačnog Središnjega biračkog popisa; upozorava birača da se mora potpisati identično kao na identifikacijskome dokumentu; osigurava potpisivanje birača pored njegovog imena u izvodu iz konačnog Središnjega biračkog popisa; naglas čita ime birača koji se potpisao u izvod iz konačnog Središnjega biračkog popisa;* ☐
  - *član biračkog odbora zadužen za izdavanje glasačkih listića – izdaje glasačke listiće; objašnjava kako treba pravilno ispuniti glasačke listiće; upućuje birača prema slobodnoj glasačkoj kabini;* ☐
  - *član biračkog odbora zadužen za kontrolu glasačke kutije – upućuje birača da ubaci glasačke listiće u glasačku kutiju i napusti biračko mjesto; osigurava da nijedan birač ne napusti biračko mjesto dok u glasačku kutiju ne ubaci glasačke listiće; osigurava da se samo glasački listići ubacuju u glasačku kutiju?* ☐

5. *Je li na biračkom mjestu bilo ometanja glasovanja i ako jest, je li predsjednik postupio na način da:*
- *otkloni opasnost, nasilje, oružje ili opasne predmete s biračkog mjesta; prekine glasovanje ako se opasnost, nasilje, oružje ili opasni predmeti ne mogu odmah otkloniti za onoliko vremena koliko je potrebno kako bi se ponovno uspostavio red i mir na biračkom mjestu, a ako se red na biračkom mjestu naruši, zahtijeva pomoć policije ili snaga sigurnosti izvan biračkog mjesta kako bi se ponovno uspostavio red i mir na biračkom mjestu?*
6. *Je li bilo prekida u glasovanju i, ako jest, je li o tome obavješteno gradsko/općinsko izborno povjerenstvo na način kako je to propisano?*

☐☐

Zatvaranje i radnje nakon zatvaranja biračkog mjesta

1. *Je li biračima koji su u redu za glasovanje u trenutku zatvaranja biračkog mjesta odobreno glasovanje, odnosno je li prilikom zatvaranja biračkog mjesta provedena sljedeća procedura:*
- *predsjednik, 15 minuta prije zatvaranja biračkog mjesta, objavljuje svim prisutnim unutar i ispred biračkog mjesta vrijeme zatvaranja biračkog mjesta;*
  - *predsjednik određuje jednog člana biračkog odbora da u vrijeme zatvaranja biračkog mjesta stane na kraj reda kako bi se osiguralo da se nijedna osoba ne priključi nakon zatvaranja biračkog mjesta;*
  - *član biračkog odbora zatvara vrata odmah nakon što posljednji birač iz reda glasuje;*
  - *predsjednik u Zapisnik o radu biračkog odbora na dan održavanja izbora – Obrazac ZARBO II upisuje vrijeme zatvaranja biračkog mjesta;*
  - *predsjednik zatvara otvor glasačke kutije samoljepljivom vrpcom i potpisuje ju?*
2. *Je li predsjednik biračkog odbora prilikom zatvaranja biračkog mjesta evidentirao prisutne akreditirane promatrače na način kako je to propisano?*
3. *Je li predsjednik biračkog odbora nakon zatvaranja biračkog mjesta evidentirao sve podatke u Obrascu za brojno stanje?*

☐☐☐☐☐☐☐

Radnje prije brojanja glasačkih listića

1. *Je li birački odbor formirao radnu površinu za brojanje glasačkih listića?*
2. *Jesu li predsjednik i članovi biračkog odbora otpečatili glasačku kutiju i na radnu površinu istresli kompletan sadržaj glasačke kutije, a zatim izvršili razdvajanje glasačkih listića po razinama, i načinili dvije skupine glasačkih listića?*
3. *Jesu li glasački listići koji se ne broje u toj fazi brojanja, spakirani u prozirne plastične vreće, posebno za svaku izbornu razinu i odložene na način da ih svi prisutni mogu vidjeti?*

☐☐☐

Brojanje glasačkih listića i evidentiranje rezultata glasovanja

a) Gradonačelnik/načelnik općine (FBiH i RS)

- 1) Je li birački odbor razvrstao glasačke listiće za gradonačelnika/načelnika općine u skupine po 25 listića po kandidatima na temelju dobivenih glasova i nevažeće glasačke listiće? ☐
- 2) Je li birački odbor utvrdio broj glasova za svakog kandidata za gradonačelnika/načelnika općine i broj nevažećih neoznačenih i nevažećih ostalih glasačkih listića? ☐
- 3) Je li predsjednik biračkog odbora evidentirao podatke u Obrazac za zbrojne rezultate za gradonačelnika/načelnika općine na način kako je to ovim priručnikom propisano? ☐
- 4) Je li predsjednik biračkog odbora žuti preslik Obrasca za zbrojne rezultate za gradonačelnika/načelnika općine istaknuo na vidno mjesto na biračkom mjestu? ☐
- 5) Je li birački odbor prebrojane glasačke listiće (važeće i nevažeće) i plavi preslik Obrasca za zbrojne rezultate spakirao u sivu plastičnu vreću i zapečatio je plastičnim pečatom? ☐

b) Gradsko/općinsko vijeće

- 1) Je li birački odbor razvrstao glasačke listiće u skupine po 25 listića i utvrdio ukupan broj listića za gradsko/općinsko vijeće? ☐
- 2) Je li birački odbor razvrstao glasačke listiće za gradsko/općinsko vijeće u skupine po 25 listića po političkim subjektima na temelju dobivenih glasova i nevažeće glasačke listiće? ☐
- 3) Je li birački odbor izvršio prvo brojanje glasova i utvrdio broj glasova za svakog političkog subjekta za gradsko/općinsko vijeće i broj nevažećih neoznačenih i nevažećih ostalih glasačkih listića? ☐
- 4) Je li predsjednik biračkog odbora evidentirao podatke u Obrazac za zbrojne rezultate za svakog političkog subjekta za gradsko/općinsko vijeće na način kako je to ovim priručnikom propisano? ☐
- 5) Je li birački odbor izvršio drugo brojanje glasova i utvrdio broj glasova za sve kandidate u okviru otvorenih listi, koristeći se pritom pomoćnim obrascem za brojanje i pridržavajući se utvrđenih procedura? ☐
- 6) Je li predsjednik biračkog odbora evidentirao podatke u Obrazac za zbrojne rezultate za sve kandidate u okviru otvorenih listi? ☐
- 7) Je li predsjednik biračkog odbora žuti preslik Obrasca za zbrojne rezultate gradsko/općinsko vijeće istaknuo na vidno mjesto na biračkom mjestu? ☐

- 8) *Je li birački odbor prebrojane glasačke listiće (važeće i nevažeće) i plavi preslik Obrasca za zbrojne rezultate spakirao u ljubičastu plastičnu vreću i zapečatio je plastičnim pečatom?*

☐

Dostava i primopredaja izbornog materijala

- 1) *Je li birački odbor sav izborni materijal dostavio izbornom povjerenstvu u predviđenom roku, odnosno najkasnije 12 sati nakon zatvaranja biračkog mjesta?*
- 2) *Je li predsjednik biračkog odbora potpisao primopredaji obrazac izbornog materijala BO - IK, koji je popunilo gradsko/općinsko izorno povjerenstvo?*

☐☐

[illegible]